

MUSEOVIRASTO
ARKEOLOGIAN OSASTO

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus ja
pyyntipaikan (entisen merensalmen)
maaperätutkimus 1.8.-27.9.2000

Hans-Peter Schulz 2000

SISÄLLYSLUETTELO

	s.
I. JOHDANTO	2
II. ARKISTOTIEDOT	4
III. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	6
IV. KENTTÄTYÖT	6
V. PURKAJASUO/ KORVALA, ASUMUSPAINANNE 63	8
VI. PURKAJASUON MAAPERÄTUTKIMUS, (YHTEENVETO 1996-2000)	21
VII. AJOITUKSET	29
VIII. YHTEENVETO	30
KARTTALUETTELO	32
NEGATIIVILUETTELO	34
DIAPOSITIIVILUETTELO	36
KARTAT	38
KUVATAULUT	77

Liite 1 kupariesineen KM 32134:1387 SEM/EDS analyysi

Liite 2 makrofossiili- ja fosfaatti-analyysi

I. JOHDANTO

Vuonna 2000 päättyi viiden vuoden kaivausprojekti, joka oli jaettu kahteen vaiheeseen:

- vaihe I 1996-1997: Purkajasuon suokaivaukset (puulöytöjä/-rakenteita entisen merensalmen pohjassa) sekä koekaivaukset Purkajasuo/Korvalan asuinpaikalla
- vaihe II 1998-2000: Purkajasuo/Korvalan asuinpaikan kaivaukset, painopisteenä Korvalan ”pitkätalo” eli asumuspainannejono no. 63 sekä maaperätutkimus (koekaivauksia ja koekuopitusta/kairausta Purkajasuolla.

Kaivausprojektin I. vaihe sekä alueen tutkimushistoria on esitetty seikkaperäisesti kaivauskertomuksissa Yli-Iin Purkajasuo 1996 ja 1997.

Vaihe II käynnistyi vuonna 1998; Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen työvoimaosasto on myöntänyt Museovirastolle v. 1998-2000 kaivauksille yht. 1 740 000 mk työllisyystyömäärärahaa.

Vuoden 1996 kaivauksen tavoitteena oli määrittää alustavasti muinaisjäännösalueen laajuutta, kartoittaa alueen länsiosa (Leualanpelto sekä sen ja Purkajasuon välinen metsikkö), selvittää koekuoppien avulla puulöytöjen levinneisyys ja alueen muinainen topografia, tutkia laajalla tasokaivausalueella liisteritilän löytöpaikan ympäristöä ja koeojilla rantavyöhyke suon eteläpuolella sijaitsevan Korvalan asuinpaikan kohdalla. Vuonna 1997 jatkettiin maaperätutkimus Purkajasuon suopellolla. Kaivausalueet 1 ja 2 sekä niiden väliset profiilikaistat kaivettiin loppuun, lisäksi avattiin Leualanpellon eteläosassa (lähellä Korvalan asuinpaikan ranta-alueella) uusi kaivausalue (7). Korvalan asumuksen pohja no.107:n kaivausalue (4) laajennettiin, ja Leualanpellon pohjoispuoleinen kivivalli ja yksi kivilatomus tutkittiin koeojilla.

Vuodelle 1998 oli asetettu uusia tavoitteita. Tutkimusten painopiste oli siirretty Purkajasuon eteläpuoleisella asuinpaikka-alueella. Korvalan asuinpaikan itäosassa havaittiin v. 1997 yli 30 m mittainen ns. ”pitkätalo” (asumuspainanne no. 63). Koska vastaavia rakenteita ei aikaisemmin ole tutkittu, päätettiin kaivaa osa painanteesta, tavoite oli tutkia ainakin yksi ”huone” kokonaan. Maanomistajan Helmeri Jussilan piharakennushankeen takia kaivettiin myös Korvalan asuinpaikan länsiosassa (kaivausalue 11). Korvalan rantavyöhykkeessä avattiin uusi koeoja (alue 12) alueesta 7 noin 120 m itään. Koekuopitus jatkettiin Purkajasuon suopellon eteläosassa. Vuonna 1999 jatkettiin kolmella kaivausalueella. Korvalan asuinpaikan itäalueella laajennettiin kaivausalue 9 (”pitkätalo” asumuspainanne no.63) sekä länteen (2. huone) että itään (”piha-alue”), lisäksi kaivettiin 2 koeojaa (16 x 1 m ja 22 x 2 m) painanteesta 63 pohjoiseen, jotka leikkasivat seuraava painanneriviä (no.62). Koekuopitusta tehtiin rantavallilla asumuspainanteista 62 ja 63 itään n. 1500 m² alueella. Kierikki-Projekti jatkoi koululais-kaivausta koeojassa, painanteessa no.64 (alue 10). Purkajasuon puolella jatkettiin v. 1997 aloitettua kaivausalueetta 7 Leualanpellon eteläosassa. Purkajasuon suopellon lounaispuolella olevaa kaivausalueetta 12 laajennettiin länteen. Koekuopitusta jatkettiin Purkajasuon suopellon eteläosassa.

Vuonna 2000 jatkettiin kaivausalueella 9. Vuoden 1999 tasokaivausalueetta laajennettiin 16 m länteen vanhan sorakuopan reunalle saakka (asumuspainanteen 63 kolmas ja osittain neljäs ”huone”). Tasokaivausalueen kokonais-pinta-ala oli 429 m², (39 m x 11 m). Koeojasta 2 (1999) kaivettiin tasot 2 ja 3. Purkajasuon suopellolla jatkettiin koekuopitusta pellon itäosassa. Vuoden 2000 kenttätyöt tehtiin 1.8.-27.9. välisenä aikana. Kaivauksenjohtajana toimii MA Hans-Peter Schulz, piirtäjinä FM Jaana Itäpalo ja Huk Tapani Rostedt (1-13.8.ja 28.8-27.9) ja

tutkimusavustajana Huk Heli Heinäaho. Iin työvoimatoimisto välitti yhdeksän kaivajaa Yli-Iin kunnasta: Teuvo Juutinen, Keijo Kakko, Ali Manninen, Esa Nyman, Jouko Rasvala, Sinikka Tolonen, Jaana Tossavainen, Raimo Turtinen ja Marika Väänänen.

Lestijärvellä 30.1.2001

Hans-Peter Schulz

II. ARKISTOTIEDOT

Purkajasuon muinaisjäännösalue

**Purkajasuo (12) , Purkajasuo-Korvala (38) (ent. Korvala ja Korvala-Joenranta),
Purkajasuo/Vuornos (55)**

Purkajasuo: - kivikautinen pyyntipaikka (muinainen merenlahti, jossa puisia kalastus-
/pyyntivälineitä); alueelta on löydetty myös kaksi meripihkakorua;

- entisen merenlahden pohjoispuolella mahd. esihist. kivivalli sekä kaksi kiviröykkiötä

Purkajasuo/Korvala: kivikautinen asuinpaikkaryhmä (ainakin 62 asumuspainannetta kuudessa
ryhmässä; kivivalli - todennäköisesti asumuksen pohja - ; mahd. kiviröykkiö)

Purkajasuo/Vuornos: kivikautinen asuinpaikka (ainakin 14 asumuspainannetta)

Kunta: Yli-Ii 972

Kylä: Karjalankylä 402

Tila 1: Korvala, R:No 51; tunnus 972-402-0051-0000

Maanomistaja 1996: Helmeri Jussila,
Pahkalantie, 91200 YLI-II

Tila 2: Vuornos, R:No 50:2; tunnus 972-402-0050-0002

Maanomistaja 1996: Uno Jämsä,
Pahkalantie, 91200 YLI-II

Peruskarttalehti 3512 07 YLI-II

x = 7 252 60 - 7 253 36

y = 3 447 88 - 3 449 05

z = 50,5 - 55

Purkajasuo (12) x = 7 252 98 - 7 253 36

y = 3 448 30 - 82

z = 50,5 - 53

Purkajasuo/Korvala (38) x = 7 252 60 - 7 253 00

y = 3 448 34 - 3 449 05

z = 51,5 - 55

Purkajasuo/Vuornos (55) x = 7 252 98 - 7 253 17

y = 3 447 88 - 3 448 20

z = 51 - 52,5

Aikaisemmat tutkimukset:

- meripihkakorun KM 14396 löytöpaikan koekaivaus P. Sarvas 1960;
- kivikautisen löytöpaikan (meripihkakorut KM 14396 ja KM 19679) tarkastus P. Purhonen 1976;
- kivikautisen asuinpaikan (Korvala) koekaivaus T. Pärssinen 1987;
- puiden löytöpaikan tarkastus S. Vanhatalo (13.9.1988, ei kert.);
- puiden löytöalueen tarkastus T. Wallenius 1990
- liisteritilän löytöpaikan tarkastus ja puiden löytöalueen kartoitus Oulun yliopiston arkeologian laboratorio/Pentti Koivunen syyskuu 1995 (ei kert.);
- liisteritilän löytöpaikan tarkastus K. Katiskoski ja E. Raike 1995.
- Purkajasuon ja Purkajasuo/Korvalan kaivaukset H.-P. Schulz 1996
- Purkajasuon ja Purkajasuo/Korvalan kaivaukset H.-P. Schulz 1997
- Purkajasuon ja Purkajasuo/Korvalan kaivaukset H.-P. Schulz 1998-1999

Aikaisemmat löydöt:

- KM 14396 , meripihkakoru (n. 1380/2278; *kaivauskoordinaatit 1996*), löytäjä H. Jussila, v. 1956;
- KM 15137, P. Sarvaksen ottamia maanäytteitä 1960;
- KM 19679, meripihkakoru (n.1340-60/2220-40) löytäjä S. Jussila 1975;
- KM 23895:1-35, kivik. asp. löytöjä, T. Pärssisen koekaivaus 1987;
- KM 24166:1-15, kivik. asp. löytöjä, jotka H. Jussila löysi talonsa perustuksia tehdessään kesäkuussa 1987 ; toimitettu museovirastoon 1988; H. Jussilan hallussa lisää löytöjä;
- KM 29764:205, puupaalun osia, liisteitä ja puuta, jotka S. Vanhatalo toi tarkastusmatkaltaan 1988, liisteet toimitettiin radiohiiliajoituslaboratorioon (ajoitus Hel-2740 4770±130 BP)
- KM 29764:206, veistetyin puuesineen katkelma; H. Jussila toi esineen museovirastoon syksyllä 1990;
- ei numeroa; puuesineitä ja puuta alueelta x 1200-1400, y 2100-2200; H. Jussilan hallussa (ilmeisesti suurimmaksi osaksi eivät säilyneet; H. Jussilalla valokuvia)
- ei numeroa; liisteritilä (1174/1999), puuta alueelta 1080-1220/1960-2260, veistetyin puusalon osia (1540/2215); Oulun yliopiston arkeologian laboratoriossa.
- KM 29764:1-204 kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (Korvalasta ja Leualanpellon pohjoispuolelta)
- KM 29764:207- kivikautisia pyynti-/kalastusvälineitä Purkajasuolta (Leualanpellolta)
- KM 30602:1-295 kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (Purkajasuo/Korvala ja kaivausalue 8)
- KM 30603:1- kivikautisia pyynti ja kalastusvälineitä

Kaivauslöydöt 1998:

- KM 31019:1- kivikautisia pyynti-/kalastusvälineitä Purkajasuolta
- KM 31020:1-1624 kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (Korvala itä)
- KM 31021:1-103 kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (Korvala länsi)

Kaivauslöydöt 1999:

- KM 31835:1-1566 kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (Korvala itä)
- KM 31836:1- kivikautisia pyynti-/kalastusvälineitä Purkajasuolta

Vuoden 2000 löydöt:

- KM 32134:1-2278: kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (Korvala itä)

Negatiivit: 118066-118091

Diapositiivit: 44813-44838

III. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

(kartat s. 38-40)

Purkajasuon muinaisjäännösalue sijaitsee Iijoen pohjoispuolella, Yli-Iin kirkosta 1,8-3,4 km itään (Iijoen ja Siuruanjoen yhtymäkohdasta n. 1,5-3,1 km itään). Maantie 854 Yli-Ii - Pudasjärvi leikkaa muinaisjäännösalueen eteläosan, Tannilantien ja Pudasjärventien risteyksestä 1,7 - 3 km kaakkoon. Alue on melko tasaista, suurimmaksi osaksi suopeltoa tai suometsää, jota ympäröivät matalat moreeni- tai hiekkaharjanteet. Noin 50 ha laaja muinaisjäännösalue rajoittuu etelässä Iijoen vanhaan rantatörmään. Vanhan jokiuoman pohjoisosa on Kierikin voimalan takia jäänyt kuiville. Alue toimi voimalan juoksutusomana. Tien eteläpuolella on neljä taloa joista Korvalan uudisrakennus (Jussila) ja Vuornos sivurakennuksineen sijaitsevat kivikautisella asuinpaikalla. Alue jakaantuu neljäksi erilliseksi muinaisjäännökseksi:

- Purkajasuo (Yli-Ii 12), joka käsittää Purkajasuon suopellon, Leualanpellon ja niiden välisen metsikön. Alue on entinen merensalmi, jossa on ollut pyynti-/kalastusvälineitä (yht. n. 20 ha)
- Leualanpellon pohjoispuolella oleva soraharjanne, jossa on hist. ajan kivivalli, kaksi kivilatomusta ja kivetty tulisija; alueelta on löydetty myös kvartsi-iskoksia (n. 0,5 ha, yhdistetty Yli-Ii 12:een)
- Purkajasuo/Korvala (Yli-Ii 38), laaja kivikautinen asuinpaikkaryhmä (> 15 ha) sora-/hiekkasaarekkeella Purkajasuon eteläpuolella. Alue on ollut muinaisen saaren tai niemen länsipää. Purkajasuon puolella maa-aines on kovaa soraa, Iijoen puolella aivan läntistä kärkeä lukuun ottamatta on hiekkaisia rantavalleja sekä (joki-)hiekkaterasseja. Alueella kasvaa mäntymetsää, itäosassa on soistuneita osia.
- Purkajasuo/Vuornos (Yli-Ii 55), kivikautinen asuinpaikka (> 2,5 ha) sora-/hiekkasaarekkeella Leualanpellon länsipuolella. Asuinpaikka sijaitsee muinaisen saaren itäpäässä, Iijoen puolella sijainneella hiekkaterassilla.

Muinaisjäännösalue oli n. 4900-5300 vuotta sitten (n. 3300-2900 cal BC) Iijoen suistoa.

IV. KENTTÄTYÖT

(kartat s.39-40)

Yhteenveto v. 1996-2000

Purkajasuon vaiheessa I kaivettiin suolla Leualanpellon koillispuolella 50 x 40 m laaja alue (kaivausalueet 1-2; 1996-97), sitä 40 m länteen 5 x 4 m:n alue (kaivausalue 3, 1996) ,saman pellon kaakkoispuolella 35 x 35 laaja alue (kaivausalue 7), ja sitä 50 m itään 4 x 3 m:n alue (kaivausalue 6; 1997). Kuivalla maalla avattiin kaksi tasokaivausaluetta: Korvalan asuinpaikalla Leualanpellon eteläpuolella (kaivausalue 4, 10 x 8 m + kaksi koeojaa; 1996-97) ja Purkajasuon suopellon eteläpuolella (kaivausalue 5, 10 x 2 m + yksi koeoja; 1996). Leualanpellon pohjoispuolella kaivettiin koeoja ja 2 x 2 m alue; kaivausalue 8, 1997).

Vuonna 1998 avattiin uusi tasokaivausalue (kaivausalue 9, 12 x 11 m), joka sijaitsee Korvalan itäosassa asumuspainanteen 63 itäpäässä n. 400 m kaivausalueesta 4 kaakkoon. Sitä n. 20 m länteen tehtiin 10 m pitkä koeoja asumuspainanteen 64 läpi (kaivausalue 10). Jussilan talon pihapiirissä, asuintalosta n. 35 m kaakkoon ja kaivausalueesta 4 n. 100 m kaakkoon avattiin 5,5 x 5,5 m:n tasokaivausalue (alue 11). Metsikössä Purkajasuon suopellon lounaispuolella kaivettiin 21 m pitkä koeoja (kaivausalue 12; 11 x 2 m ja 10 x 1 m sekä laajennus 2 x 3 m).

Vuonna 1999 jatkettiin kolmella kaivausalueella. Korvalan asuinpaikan itäalueella laajennettiin kaivausalue 9 ("pitkätalo" asumuspainanne no.63) sekä länteen (2. huone; 11 x 7 m) että itään ("piha-alue"; 11 x 4 m), lisäksi kaivettiin 2 koeojaa (16 x 1 m ja 22 x 2 m) painanteesta 63 pohjoiseen, jotka leikkasivat seuraava painannerivi (no.62). Koekuopitusta tehtiin rantavallilla asumuspainanteista 62 ja 63 itään n. 1500 m² alueella (31 kuoppaa). Kierikki-Projekti jatkoi koululais-kaivaus koeojassa painanteessa no.64 (alue 10). Purkajasuon puolella jatkettiin v. 1997 aloitettu kaivausalue 7 Leualanpellon eteläosassa, joka kaivettiin pohjaan. Purkajasuon suopellon lounaispuolella oleva kaivausalue 12 laajennettiin länteen (12 x 4 m). Koekuopitusta jatkettiin Purkajasuon suopellon eteläosassa (32 koekuoppaa).

Vuonna 2000 laajennettiin kaivausalue 9 länteen (3. ja 4. huone; 11 x 16 m) ja kaivettiin asumuspainanteen 63 pohjoispuolella sijaitsevan koeoja 2:n tasot 2 ja 3 (asumuspainanne 62, 8 x 2 m). Koekuopitusta jatkettiin Purkajasuon suopellon itäosassa (4 koekuoppaa ja 12 kairausta).

Kaivauksella 1996 valittiin kaivauskoordinaatisto Oulun yliopiston v. 1995 paalutuksen mukaan, ja sitä käytettiin myös vuosina 1997 ja 1988. Y-suunta kasvaa kaakkoon ja X-suunta koilliseen; se poikkeaa karttapohjoisesta +43°. Kiintopisteenä toimii valtakunnallinen kiintopiste (55,33 m mpy/1966) maantien varrella Purkajasuon suopellon kaakkoisnurkasta n. 100 m itään. Kaivausalueille on siirretty apupisteitä. Kaivauksella käytetty absoluuttinen korkeus on vuoden 1966 karttapohjan mukainen. Alueen maannousun takia arvo on korjattava (vuodelle 1998 n. + 30 cm). Kaivausalueille 9,10 ja 11 valittiin omat koordinaatistot. Alueilla 9 ja 10 Y-linja kulkee rantavallin suuntaisesti ja kasvaa itäkaakkoon (kaivausalueen 9 nurkkapisteet ovat y 423 - 435) ja X kasvaa pohjoiskoilliseen (+27° karttapohjoisesta; alueen 9 nurkkapisteet ovat x 600 - 611). Kaivausalueen 11 koordinaatisto on sijoitettu suunnitellun piharakennuksen pohjapiirustuksen mukaisesti, X kasvaa pohjoiseen (+ 4° karttapohjoisesta) kaivausalueen nurkkapisteet ovat X 50 - 55,5 ja Y 10 - 15,5; Y kasvaa itään.

Kaivausalue 9 (v. 2000)

Vuoden 2000 kaivausalue sijaitsee ns. pitkätalon länsipäässä ja käsittää asumuksen läntisimmät painanteen (3. ja 4. "huone") sekä sitä ympäröivän vallin. Noin puolet läntisimmästä painanteesta on soranoton takia tuhoutunut. Kaivausalue on suorakulmainen, 16 m x 11 m, nurkkapisteet ovat 600/400, 611/400, 600/416 ja 611/416. Apukiintopiste on kanto kaivausalueen pohjoisreunassa (55,42 m mpy). Turvekerroksen poistamisen jälkeen tasot kaivettiin 10 cm välein vaakatasossa absoluuttisen korkeuden mukaan (taso 1 = 54,97 m mpy, taso 2 54,90 m mpy, taso 3 54,80 m mpy jne. ; tarkempi selitys ja kuva kaivauskertomuksessa 1998-1999). Tasot 5 – 8 (v. 1999 tasot 5 – 12) kaivettiin 5 cm:n välein. Kaivausalueen keskelle jätettiin kaksi profiilikaista: kaista 1 on W-E suuntainen 60 cm leveä profiilikaista (605-605,6/400-416), kaista 2 on N-E suuntainen ja 5 cm leveä(600-611/409,5-410). Tasot piirrettiin mittakaavassa 1:25 ja kuvattiin, löydöt merkittiin löytökartalle mk 1:50. Maat seulottiin 8 mm ja 4 mm seulalla.

Painanteen no. 63 tasokaivausalueesta pohjoiseen aloitettiin v. 1999 2 m leveä koeoja (koeoja 2), joka leikkaa edellisestä noin 10 m pohjoiseen sijaitsevan asumuspainanteen no. 62. Koeoja 2 on 22 m pitkä ja 2 m leveä (x 611-633, y 412-414). Koeoja kaivettiin 5 ja 10 cm:n tasoissa maanpinnan muodon mukaisesti. koeojasta 2 poistettiin koko kaistasta turvekerroksen, 1. taso kaivettiin alueella x 615-628 ja taso 2 alueella x 615-620. Vuonna 2000 jatkettiin taso 2 välillä X 620-628, taso 3 kaivettiin välillä x 615 –618. Koekuopin tutkitun alueen laajuus on n. 50 x 30 m eli n 1500 m², tasokaivausalueen laajuus on yht. 469 m².

V. PURKAJASUO/KORVALA, ASUMUSPAINANNE 63

(kartat s. 14-18, 40-74, kuvat 1-22)

Asumuspainanteen 63 kuuluu neljä rivissä olevaa painannetta, joiden kokonaispituus on ainakin 38 m ja joita ympäröi yhteinen valli. Luoteispää on vanhan sorakuopan tuhoama. Painanteiden välissä on noin 2,5-4 m leveitä aukkoja. Asumuspainanne 63 sijaitsee Korvalan asuinpaikan itäosassa, Jussilan talosta n. 350 m itäkaakkoon W-E suuntaisella hiekkaisella rantavallilla.

Kaivaus 1998-1999, asumuspainanteen itäosa

Asumuspainanteesta 63 kaivettiin v. 1998-99 noin puolet, kaksi painannetta ("huonetta") itäosasta sekä itäinen "piha-alue". Kaivauksessa on havaittu kolme löytö- ja likamaahorisonttia: tasoissa 1-3 löytöhorisontti pohjoisessa ja itäisessä vallissa; tasoissa 4-5 löytökeskittymä rakennuksen itä- ja kaakkoispuolella "piha-alueella", johon kuuluu vahva likamaakerros; sekä löytöhorisontti ja likamaakerros rakenteen lattiatasossa (kaivausalueen 1998 itäisessä painanteessa tasoissa 6-8, kaivausalueen 1999 keskimmaisessä painanteessa tasoissa 8-10). Lisäksi oli alueen pintakerroksessa, varsinkin painanteiden eteläosissa ja eteläisessä vallissa jonkun verran löytöjä, jotka johtuivat myöhemmistä toiminnasta alueella (asumuspainannejonon no. 64, 65 ja 109 asumusvaihe). Eteläisessä vallissa ja asumuksen lattia-alueen eteläreunassa oli selviä merkkejä sekundaarisesta häirinnästä.

Itäinen painanne ja "piha-alue":

Pohjoisesta ja itäisestä vallissa löytyi jonkun verran kvartsia ja palaneita kiviä 0 – n. 30 cm:n syvyyteen. Tasoissa 1-3 dokumentoitiin joitakin pieniä likamaaläikkiä. Taso 3:n alapuolella oli puhdas häiritsemätön hiekka lukuun ottamatta yhden tulisijan jäännöksestä. Ruudussa 610/425 paljastui tasossa 4 soikea, 90 x 60 cm mittainen palomaa-alue, jossa oli nyrkinkokoisia tai sitä pienempiä palaneita kiviä (n. 6 l). Kyse on mahdollisesti eri-ikäisen tulisijan jäännöksestä. Itäisen painanteen itä- ja kaakkoispuolella paljastui tasossa 4 (ruudut 604-607/433-435) miltei suorakulmainen, 4 x 2,5 m mittainen voimakas punaruskea likamaa-alue. Likamaakerros oli 10-15 cm vahvaa ja sillä oli selvä leikkaava alapinta. Ruudussa 605,30-606,0/433,90-434,50 oli pyöreä, kivetty tulisija. Likamaakerroksesta tuli runsaasti kvartsia, palanutta luuta (mm. kolme luujätekuoppaa) ja myös kolme meripihkakorua. Löytöalue oli rakennuksen ulkopuolella oviaukon edessä sijaitseva toiminta-alue. Sitä itään (piha-alue, kaivaus 1999) oli välillä x 604 ja 606 suhteellisen puhdas alue, joka laajensi itäänpäin (y 435-437) sekä pohjoiseen että etelään. Puhtaan alueen eteläpuolella oli kaareva n. 3,5 m pitkä ja 0,6 m leveä nauhamainen jätealue (603,5/435 – 603,1/436 – 602,0/436,5 – 601,0/436,3; taso 4,5-5,5), jossa oli runsaasti palaneita kiviä, kvartsia ja palanutta luuta. Ruuduissa 606,2-607,8/435-436,2, puhtaan alueen pohjoispuolella oli samanlainen, mutta soikea jätealue. Rakenteet merkitsevät ilmeisesti talon itäisestä oviaukosta itään-/kaakkoonpäin lähtevä kulkualue, jonka reunoihin kasaantuivat rakennuksesta siivotut jätteet. Muualla "piha-alueella" löytötiheys oli pienempi, paikoitellen oli pieniä keskittymiä kvartsia ja palanutta luuta. Alueelta löytyi mm. 3 nuolenkärkeä ja kivikirves. Koekuoppien perusteella toiminta-alue ulottui rakennuksesta n. 40 m itään. Koekuopista löytyi jonkun verran palanutta luuta, paikoitellen runsaasti kvartsia ja mm. kivinen hiomalaaka.

Itäisen painanteen kaakkoispäässä esiintyi ruuduissa 604,7-605,8/ 432,5-434 (tasot 5,5 ja 6) melkein suorakulmainen likamaa-alue, joilla oli selvä, leikkaava alapinta. Se sijaitsi n. 10-15 cm varsinaisen lattiatason yläpuolella ja 15 cm "pihan" likamaakerroksen alapuolella. Kerroksesta on saatu vain vähän löytöjä. Likamaa-alue on ilmeisesti merkki talon kaakkoispäässä olevasta pienestä

eteisestä (1,3 x 1,1 m), joka on sijainnut syvennetyn rakennuksen lattian ja ulkoisen maanpinnan välisellä tasolla. Itäisen painanteen pohjapiirros hahmottui kaivausalueen pohjoispuolella jo tasolla 5,5, jolla paljastui suorakulmainen 7,5 m pitkä ja keskiprofiilista (x 605,6) 3 m pohjoiskoilliseen ulottuva vahva likamaa-alue. Painanteen keskiosassa oli tässä vaiheessa kaivettu vasta n. 15 cm, joten Podsoli-maannos (keskellä oleva huuhtoutumiskerros ja sitä ympäröivä rikastumiskerros) häiritseviä kuvaa. Likamaa-alueen pohjois-/koillisreunalla (608,5/424,9- 608,5/432,2) kulki muutamaa senttiä leveä hiilinauha, jossa oli tuohen palasia. Hiilinauha kulki myös n. 20 cm syvemmällä samalla kohdalla (jatkuu tasossa 7 kuitenkin 1,5 m pitämälle itäkaakkoon), kyse on siis pystysuorasta rakenteesta, ilmeisesti koivuntuohella eristetyistä seinästä. Myös likamaa-alue esiintyi edelleen samassa kohdassa, tasossa 7 paljastui myös kaivausalueen eteläpuolella miltei suorakulmainen kuvio. Vahvan likamaa-alueen perusteella lattia muodosti 7,5 m pitkän ja 6,6 m leveän suorakulmion, jonka kaakkoispäässä oli pieni 1,3 x 1,1 m mittainen, noin 15 cm korkeammalla sijaitseva eteinen. Länsiluoteeseen likamaa- ja löytöalue jatkui noin 4,5 m leveänä kaistana seuraavaa painannetta kohti. Kuvio oli erittäin selvä tasossa 7,5. Kaivauksella 1999 voitiin todeta, että kaista yhdistyy seuraavan ”huoneen” likamaa-alueen kanssa. Lattian keskellä, mutta hieman lähempänä luoteispäätä, paljastui kerroksessa 7 miltei pyöreä n. metrin mittainen kivetty tulisija (yht. 60 l, n. 10-15 cm kokoisia kovasti palaneita kiviä). Tulisija koostui yhdestä kivikerroksesta, jonka alla oli 5-10 cm paksu kerros palanutta hiekkaa. Suurin löytötiheys oli kerroksissa 6,5 – 7,5; ja löytöjen sekä palaneiden kivien levinneisyyskartoissa (osa II, s. 91-106) näkee myös suorakulmaisen kuvion, joka on identtinen likamaa-alueen merkitsemän lattiatason kanssa. Löytöjen perusteella lattia on sijainnut korkeudella 54,35 (taso 7,5), siltä sen alla löydöt vähenivät huomattavasti. Kaivausalueen keskiprofiilissa 605,6/435-423 näkee, että lattia-alueen likamaakerroksella oli selvä, leikkaava alapinta, jonka alla esiintyi toinen B-horisontti. Tämä merkitsee, että rakennuksen lattialla on ollut orgaanista ainetta, joka on estänyt likamaan ja löytöjen sekoittuminen alempiin kerroksiin, ja joka hajotessaan on muodostanut toisen rikastumishorisontin. Todennäköisesti rakennuksella on ollut puinen lattia. Merkkejä paaluista itäisestä painanteesta ei löytynyt, lattiatason ja rikastumiskerroksen alapuolella oli häiritsemättömiä virtauskerroksia. Ruuduissa 608,5-610/427,5-428,5 oli lattia-alueen koillispuolella muuten puhtaassa hiekassa kaksi samansuuntaista n. 1-1,5 m pitkää ja n. 15 cm leveää likamaajuovaa. Niiden etäisyys oli n. 50 cm, ja ne kulki kohti lattiantason tulisijaa. Ne saattavat olla merkkejä tulisijaan johtaneen ilmakanavasta. Profiilissa 600-610/423 näkee selvästi painanteiden välisen yhteyskäytävän likamaakerroksen, joka on kaareva, keskellä noin 10 cm syvempi kuin reunoissa. Itäisestä painanteesta löytyi yhteensä 440 l palaneita kiviä (joista 60 l lattiatason tulisijasta), itäpuolella olevasta ”piha-alueesta löytyi 320 l palaneita kiviä.

Keskimmäinen painanne:

Pohjoisesta vallissa löytyi jonkun verran kvartssia ja palaneita kiviä 0 – n. 40 cm:n syvyyteen. Maa oli melko puhdas, vallin itäosassa oli joitakin pieniä likamaaläikkiä. Taso 4:n alapuolella oli puhdas häiritsemätön hiekka. Ruudussa 609/422 oli tasossa 3 80 x 50 cm mittainen keskittymä palaneita kiviä (n. 12 l), joka ulottui myös kerroksiin 2 ja 4. Kivien ympärillä ei kuitenkaan havaittu palanutta maata, näin kyseessä voi olla jätekassa. Keskimmäinen painanne oli selvästi syvempi kuin vuoden 1998 itäinen painanne, sen pohja oli tasossa 8,5 (54,25 m mpy). Tasossa 5,5 (painanteen pohjoispuoli) ja tasossa 6 (eteläpuoli) ilmestyi vahva likamaa-alue, joka muodosti painannerivin suuntaisen, n. 6 m leveän nauhan. Tasoissa 6,5-7 paljastui miltei suorakulmainen likamaa-alue, joka oli 6,2 m pitkä ja n. 6,5 m leveä. Kuviosta jatkui sekä v. 1998 itäisen painanteen että länteen, vielä kaivamattoman painanteen suuntaan 4-4,5 m likamaakaista. Eteläisen vallin kohdalla oli tasossa 7 neljää kasaa osittain palaneita kiviä, jotka sijaitsivat melkein rivissä (600,45/417,0; 600,55/419,25; 600,80/421,21 ja 601,15/422,40). Rakennuksen pohjoisseinämän kohdalla ilmestyi tasossa 7,5 palanutta tuohta, ruuduissa 608,50-609,00-420,00-421-10 oli n. 1,2 m pitkä ja 30 – 50

cm leveä alue, jossa oli 5-10 cm leveitä ja 15-20 cm pitkiä tuohikaistaleita rivissä. Palaset oli mahdollisesti peräisin seinän tuohieristeestä. Suorakulmainen likamaakuvio oli havaittavissa tasoon 9-9,5 saakka, jolloin painanteen pohjan podsolimaannos alkoi peittää likamaa-alueen. Selvää, vertikaalisesti rajoitettua lattiatasoa ja tulisijoja ei havaittu. Painanteen etelä- ja keskiosassa (604,5-605,3/417,5-418,4, taso 9) oli läikkiä palanutta maata. Palomaaläikkä keskiosassa saattaa olla peräisin tuhoutuneesta tulisijasta, sen ympärillä oli n. 10 m² alueella n. 35 l palaneita kiviä. Keskimmaisesta painanteesta löytyi yht. 240 l palaneita kiviä. Löytöhorisonttien ja keskiprofiilin (605,6/416-423) perusteella lattia oli todennäköisesti erityyppinen kuin vuoden 1998 itäisessä painanteessa. Pohjapiirros oli kyllä lähes suorakulmainen, mutta likamaakerrosten ja löytöjen vertikaalisen levinneisyyden perusteella ei havaittu selvää alarajaa oletetun lattiatason kohdalla, lisäksi se oli keskeltä syvempi kuin reunoilta. Havainnot viittaavat kuoppamaisen maalattiaan. Ruudussa 604,90-605,30/420,40-70 esiintyi tasossa 10 pyöreä likamaaläikkä, jolla oli selvä reuna. Rakenne jatkui miltei pystysuorana kuoppana tasolle 13 saakaa (syvyys 40 cm). Kuopasta tuli jonkun verran palaneita kiviä ja palanutta luuta ja sen pohjalla oli hiilikerros. Kyse saattaa olla paalunsijasta. Ruudusta 605/422 löytyi tasosta 9-10 65 X 48 x 30 cm mittainen paksu laattakivi (pystyasennossa, ilmeisesti sekundaarisessa paikassa), joka on hyvin voinut toimia paalun alustana. Niiden löydösten perusteella on mahdollista, että keskimmaisella asumuksella oli (keskiakselilla) kaksi vahvaa pystypaalua. Asumuksen rakenteiden tulkinta vaikeutuu sekundaaristen häiriöiden takia. Ruuduissa 607-609,5/421-422,5 esiintyi tasossa 7,5-8 soikea likamaa-alue, joka ulottuu noin puolimetri rakennuksen pohjoisseinän ulkopuolelle. Tasoissa 9-10 häiriö muodostaa N-S suuntaisen suorakulmaisen, 2,7 m pitkän ja 1,3 m leveän kuvion, jolla on selvä itä- ja pohjoisreuna. Tasossa 10 kuvion pohjoisosa reunustaa n. 15 cm leveä nokimaanauha. Häiriö jatkuu tasolle 11,5 saakaa. Kyseessä on iso suorakulmainen, n. 40 cm syvää kuoppa, joka on kaivettu sen jälkeen, kun rakennus oli hylätty (kuopan yläosa on 15-20 cm lattiatasoa korkeampi). Kuopasta tuli runsaasti palaneita kiviä, kvartseja ja palanutta luuta. Mielenkiintoisia ovat tasoista 9-10 löytyneet viisi meripihkakorua, jotka tulivat kaikki aivan kuopan reunasta. Lisäksi löytyi kolme asbestikeramiikan palaa. Kuopan tarkoitus ei ole toistaiseksi selvitetty.

Kaivaus v. 2000, asumuspainanteen 63 länsiosa, painanteet 3 ja 4

Asumuspainanteen länsipää oli vanhan soranottoaikan tuhoama. Sorakuopan reuna kulkee välillä 600/398,5 ja 611/399,5. Pohjoisessa vallissa oli välillä y 401 – 409 aukko. Vallista löytyi paikoitellen runsaasti kvartsi ja palaneita kiviä. Ruudussa 610/409 vallissa oli n. 70 cm syvä kuoppa, josta löytyi n. 15 nyrkinkokoista palanutta kiveä. Kyseessä on todennäköisesti sekundaarinen häiriö, koska huuhtoutumiskerros oli kuopan kohdalla selvästi ohuempi. Vallin aukon kohdalla ilmestyi 30 cm:n syvyydellä vahvaa likamaa-alue (607,5-611/402-408), joka oli paikoitellen 15-20 cm paksu. Sen länsiosassa oli runsaasti palaneita kiviä, palanutta luuta ja kvartseja. Kyse on ilmeisesti samantyyppisestä jätealueesta kuin asumuspainanteen 63 itäpuolen ”piha-alueella” (ks. ylhäällä). Eteläisestä vallista löytyi 0-30 cm syvyydestä runsaasti palaneita kiviä ja kvartseja sekä erilaisia rakenteita. Niiden tulkinta on ongelmallinen, koska seuraavan asutusvaiheen painanteiden 64-65 pohjoisvalli on noin 10 m matkalla yhteinen asumuspainanteen 63 etelävallin kanssa. Pieni, osittain hajotettu kivetty tulisija ruudussa 6001,5-602,0/401,1-408,7; krs. 4) kuuluu todennäköisesti nuoremmalle asutusvaiheelle, koska se sijaitsee painanteen 4 eteläseinän kohdalla n. 15 cm lattiantason yläpuolella. Ruuduissa 600-601,5/404-410 oli kerroksissa 4,5-6 runsaasti hiiltyneitä puupätkiä. Ne olivat pääosin lyhyitä (n. 10-20 cm) ja niiden paksuus vaihteli 1:stä n. 5:een cm:n. Ruuduissa 601,10-30/408,1-409,5 puut olivat miltei samansuuntaisesti rivissä. Kyse saattaa olla vallin menevän kattopuiden jäännöksistä. Ruuduissa 404-407/600-601 puut olivat eri suunnissa ja melko hajallaan. Tasossa 6 oli ruudussa 603/408 0,5-0,7 m pitkien ja yli

6 cm paksujen hiiltyneiden puiden jäännöksiä, jotka olivat erittäin huonosti säilyneet. Mahdollisesti ne olivat jäännöksiä rakennuksen eteläseinästä.

Molemmat länsipuolen painanteet (3 ja 4) olivat matalampia kuin vuoden 1999 keskimäinen painanne, niiden pohja oli tasoissa 6 ja 6,5 (54,50 ja 54,45 m mpy). Painanteiden 3 ja 4 pohjapiirros hahmottui jo tasossa 5,5, jossa paljastui miltei suorakulmainen likamaa-alue (painanne 3; n. 7,4 x 6,5 m; nurkkapisteen 601,4/413,0; 608,25/413,3; 608,3/406,05 ja 601,55/405,5). Alueesta johti itään, painanteeseen 2, noin kolme metriä leveä käytävä (x 603,3-606,2/y 413,0-416,0 – 0,5) ja länteen, painanteeseen 4, 2,1 – 2,3 m leveä käytävä (x 603,8-605,2/y 404,0-405,8). Painanteen 4 kohdalla oli myös selvä likamaa-alue, noin puolet suorakulmaisesta kuviosta (leveys 6,5 – 7(?)m; nurkat 601,8/403,7 ja 608,4-609,2/403,4-404,0 (epäselvä)). Likamaa-alueen pohjoisreuna oli epäsäännöllinen ja kulki viistosti (608,2/400,0-609,2/403,4). Suorakulmaiset likamaakuviot oli havaittavissa tasoon 6,5-7,5 saakka, jolloin painanteiden pohjan podsolimaannos alkoi peittää likamaa-alueen. Samantyyppiset kuviot näkee myös palaneiden kivien ja kvartsin levinneisyyskartoissa (s. 16 ja 17). Painanteen 3 kohdalla löydöt keskittyvät selvästi seinien lähellä, painanteessa 4 seinälinja on havaittavissa löytöjen perusteella, lisäksi on laajaa keskittymä (sekä kvartseja että palaneita kiviä) painanteen keskellä. Molemmissa painanteessa oli vertikaalisesti rajoitettu lattiataso. Voimaakaan punertavan likamaanauhan ja löytöjen perusteella huoneiden lattia on sijainnut korkeudella 54,40-54,35 (taso 7 - 7,5), sen alla löydöt vähenivät huomattavasti. Kaivausalueen keskiprofiilissa 605,6/416-400 näkee, että molemmissa painanteessa lattia-alueen likamaakerroksella oli selvä, leikkaava alapinta, jonka alla esiintyi toinen B-horisontti (y 412,8-405,8 ja y 403,2-400,0). Välikäytävien kulkutaso oli 10 – 15 lattiatasoa korkeampi (n. 54,50 m mpy välillä y 415,3 – 412,9 ja n. 54,55 m mpy välillä y 405,8 – 403,25). Profiileissa 600/404,5-406 kaivausalueen eteläreunassa ja 611/403-405,5 näkee selviä likamaanauhoja korkeudella 54,60 m mpy. Ne sijaitsevat (y-suunnassa) huoneiden 3 ja 4 välikäytävän kohdalla ja merkitsevät todennäköisesti välikäytävästä etelään ja pohjoiseen lähteviä kulkuväyliä.

Painanteen 3 itäosassa (604,9-605,6/410,8-412,0, tasot 7-8,5) oli 15-20 cm vahva läikkä palanutta maata (1,2 x 0,6 m). Muodoltaan se muistuttaa palomaaläikkä keskimmaisessä painanteessa (no. 2). Kyse on ilmeisesti tuhoutuneesta tulisijan jäännöksestä. Saman painanteen kaakkoisnurkassa oli lattiatason kohdalla ja vielä 10 cm sen alapuolella n. 2 m pitkä ja 35 cm leveä kaivanto, jossa oli enimmäkseen harmaata nokista likamaata. Se kulki melkein suorakulmaisesti eteläisen seinälinjan alla (välillä 600,7/412,1 – 602,8/412,5). Vastaava rakenne on löydetty itäisestä painanteesta, kyse voi olla joko salaojasta tai ilmanavasta. Painanteen länsiosassa, hieman keskilinjan eteläpuolella (ruudussa 604/407) oli yli 70 cm syvä pyöreä kuoppa (Ø n. 0,9 m). Sen yläpuolella oli jo maan pinnassa näkyvissä oleva iso kivi (80 cm), jonka ympärillä oli pienempiä kiviä (mahdollisesti sekundaarinen häiriö). Varsinainen kuoppa tuli näkyviin vasta tasossa 7,5 lattiatason alapuolella. Koska lattian likamaakerros peitti sitä, kuoppa kuuluu todennäköisesti asumuspainanteeseen. Se oli täynnä isoja (30-50 cm) kiviä, kivien välissä oli heikosti värjäytynyt tai melko puhdas hiekka. Rantavallissa, jonka päällä asumuspainanne 63 sijaitse ei havaittu isompia kiviä, se koostuu melko hienosta hiekasta. Sitä syystä voidaan olettaa, että kuoppa on ihmisen tekemä. Sen funktio on epäselvä (jollei kyse on paalunsijasta, kuoppa lienee kuitenkin ylimitoitettu sellaiseen tarkoitukseen). Edellisen kuopan eteläpuolella oli 2,6 m pitkä ja 0,9 m leveä pitkä kuoppa. Se havaittiin jo tasossa 5,5, jossa kuoppa oli vielä enimmäkseen soikea, tasoissa 6,5-9 kuvio muuttui miltei suorakulmaiseksi. Kuoppa on sekundaarinen häiriö ja selvästi nuorempi kuin asumuspainanne. Tasossa 5,5 se leikkaa painanteen huuhtoutumiskerroksen ja alempana likamaakerrokset. Kuopan täyteenä oli sekoitunutta maata (huuhtoutunutta hiekkaa, puhdasta hiekkaa ja vaaleaa likamaata), jonkun verran löytyi palaneita kiviä, palanutta luuta ja kvartseja. Kuopan merkitys on epäselvä (fosfaatti- ja makrofossiilianalyysin tulokset ei ole vielä saatu).

Samanlainen sekundaarinen kuoppa löytyi myös kaivauksessa 1999 keskimmäisen painanteen koillisnurkasta (ks. ylhäällä).

Painanteesta 4 ei havaittu kiinteitä rakenteita, mutta todennäköisesti sielläkin on ollut tulisija. Siihen viittaa suuret määreet palaneita kiviä sekä lattiasta että valleista. Vuoden 2000 kaivausalueesta on löydetty yht. 820 l palaneita kiviä.

Koeoja 2 (611-633/412-413)

(kartat s. 40, 75; kuvat 23-24)

Koeoja 2 sijaitsee ojasta 1 15 m länsiluoteeseen, se kulkee asumuspainanteen 63 vallin pohjoispuolelta pohjoiskoilliseen, ja leikkaa kohdalla x 613-614 pienen keittokuopan (jää vielä kaivamatta, kairauksessa havaittu n. 60 cm:n syvyydessä keskittymä palaneita kiviä). Välillä x 616 ja 625 koeoja leikkaa asumuksen no. 62 läntisen painanteen. Vuosina 1999-2000 kaivettiin vain painanteen kohdalla (tasot 1 ja 2 välillä x 615 ja 628 ja taso 3 välillä x 615-618). Asumuspainanteessa oli 15-25 cm paksu huuhtoutumiskerros, jonka alta paljastui vahvaa ruskea likamaakerros (B-kerros?). Se esiintyi välillä x 618,5 – 621,6 korkeudella 54,4 m mpy (yläpinta); kerroksen paksuus oli keskimäärin 20 cm. Likamaakerroksen eteläreunassa oli tasoissa 1 ja 2 (x 618,2-619,3) keskittymä palaneita kiviä, muuten löytyi vain yksittäisiä palaneita kiviä painanteesta. Ensimmäisestä tasosta löytyi vain jonkun verran kvartssia sekä yksi asbestikeramiikkapala eteläisen vallin kohdalta. Toisesta tasosta löytyi muutama kymmenen kvartsi ja kivilajiesine. Kolmannessa tasossa oli enää muutama kvartsi-iskos. Ruskea likamaa-alue merkitsee todennäköisesti painanteen lattiatasoa, sen mukaan rakennus oli vain hieman yli 3 m leveä. Vahva huuhtoutumiskerros voi olla merkki siitä, että painanteessa 62 on joutunut runsaasti orgaanista ainetta maahan. Se eroa painannerivistä 63 myös löytötiheyden suhteen, joka oli painanteessa 62 huomattavasti pienempi. Vaikka kyseessä on samalla tavalla maahan kaivettuja rakennuksen pohjia, niiden funktio on saattanut olla erilainen.

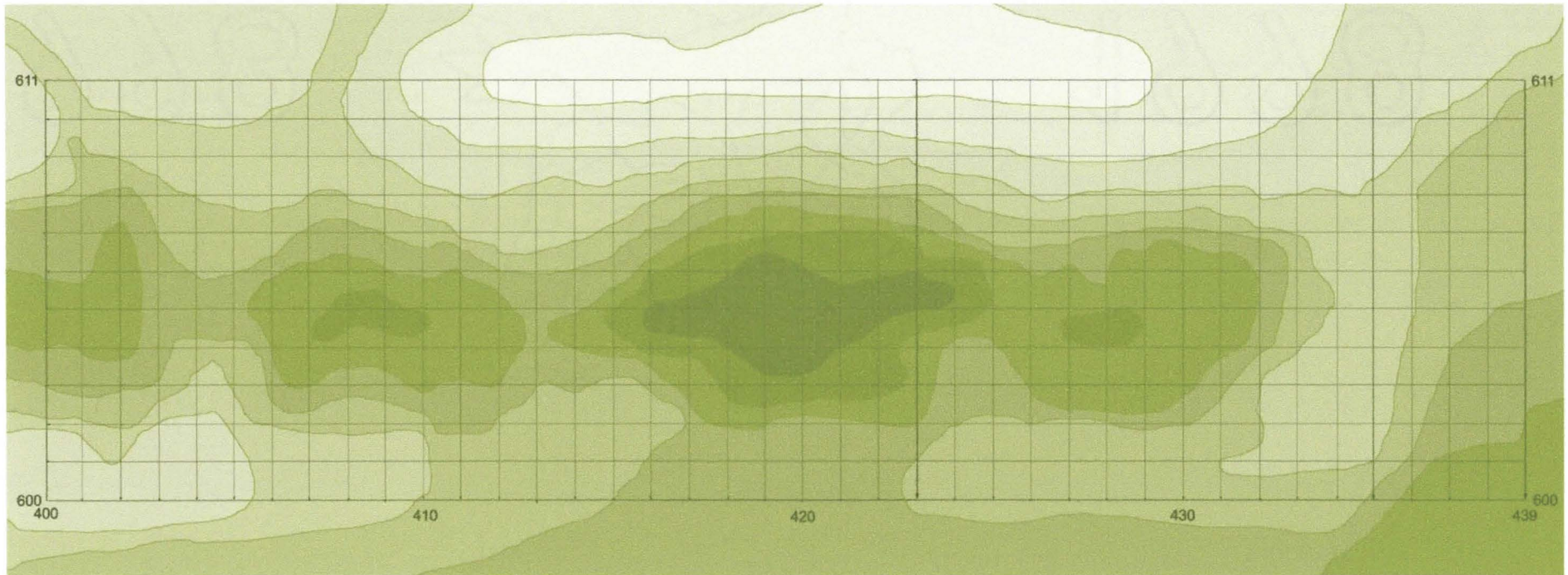
Kaivausalueen 9 asuinpaikan kuvaus

Vuoden 1998-2000 kaivaustulosten perusteella voidaan sanoa, että asumuspainannerivi no. 63, josta on neljä painannetta säilynyt, koostui suorakulmaisista yksioista ("huoneista"), joiden pituus oli n. 7- 7,5 m ja leveys n. 6,5 m; ja niitä yhdistivät n. 2,5-4 m leveät käytävät. Löytöjen ja palaneiden kivien levenneisyyden perusteella yksiköt olivat samanaikaisesti käytössä. Kyseessä on siis pitkistä (ainakin 38 m) "rivitalontyyppisestä" rakennuksesta. Selvät suorakulmaiset kuviot viittaavat hirsikehikkoon. Voidaan olettaa, että ainakin asumuksen maahan kaivettu alaosa oli rakennettu hirrestä (n. 3-4 hirsikerrosta) Itäisellä huoneella oli ilmeisesti puulattia ja sen keskellä kivetty tulisija, johon liittyi mahdollisesti ilmanakana, joka kulki pohjoisen vallin alta. Itäpäässä oli oviaukko ja pieni eteinen, joka oli 15 cm lattiataason yläpuolella. Keskimmaisella huoneella oli mahdollisesti kuoppamainen maalattia ja kaksi vahvaa tukipaalua keskiakselilla. Kolmannella huoneella oli tasainen lattia, sen itäpäässä lähellä yhdyskäytävää oli pitkulaisen tulisijan jäännöksiä; länsiosassa oli pyöreä n. metri mittainen ja 70 cm syvä kuoppa, joka oli täynnä isoja kiviä. Sen tarkoitus on epäselvä, jollei kyse on paalunsijasta. Huoneen kaakkoisosassa oli n. 2 m pitkä oja, joka kulki seinän ja lattiataason alla 1,5 m huoneen sisään. Kyseessä on mahdollisesti joko salaoja tai ilmanakana, kuten itäisessä huoneessa. Neljännestä (läntisestä) huoneesta vain noin puolet oli säilynyt. Sillä oli tasainen lattia, kiinteitä rakenteita ei tavattu. Löytöjen levenneisyyden ja

ulkopuolisten ”jätealueiden” sijainnin perusteella kulkuaukot sijaitsivat sekä itäisin huoneen itäpäässä että välikäytävissä, joissa oli molemmassa sivussa aukko.

Koekaivauksen perusteella asuinpaikkaan kuului painannerivin 63 lisäksi myös asumuspainanne 62 (jossa oli 3 ”huonetta rivissä) sekä asumuspainanteiden itäpuolella oleva tasanne (n. 15 x 40 m) samalla rantavallilla. Koekaivauksen perusteella painanteella 62 on saattanut olla muu funktio kuin asuinrakennus. Löytötiheys oli huomattavasti pienempi kuin painannerivissä 63, ja erittäin vahva (20-30 cm) huuhtoutumiskerros voi olla merkki siitä, että painanteessa 62 on joutunut runsaammin orgaanista ainetta maahan. Mahdollisena hypoteesina voidaan pitää kala- ja hyljesaalin käsittely ja varastointi paikassa. Asuinpaikan kokonaispinta-ala oli n. 1500 m².

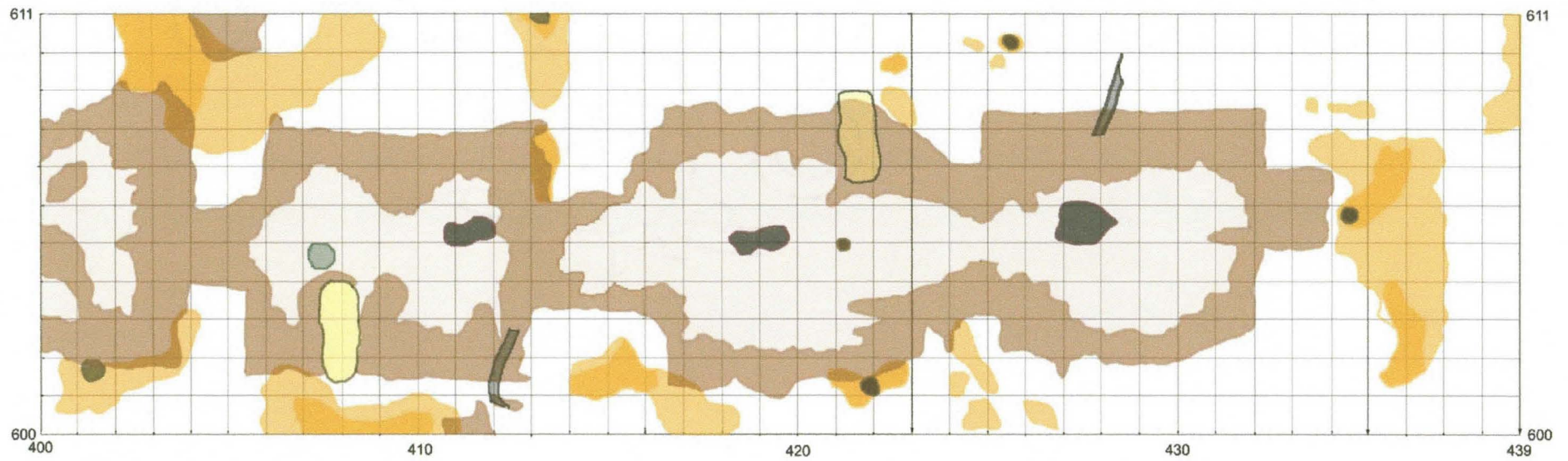
YLI-II PURKAJASUO KORVALA
Asumuspainanne 63

Pintaavaitus, korkeuskäyrät 10 cm välein

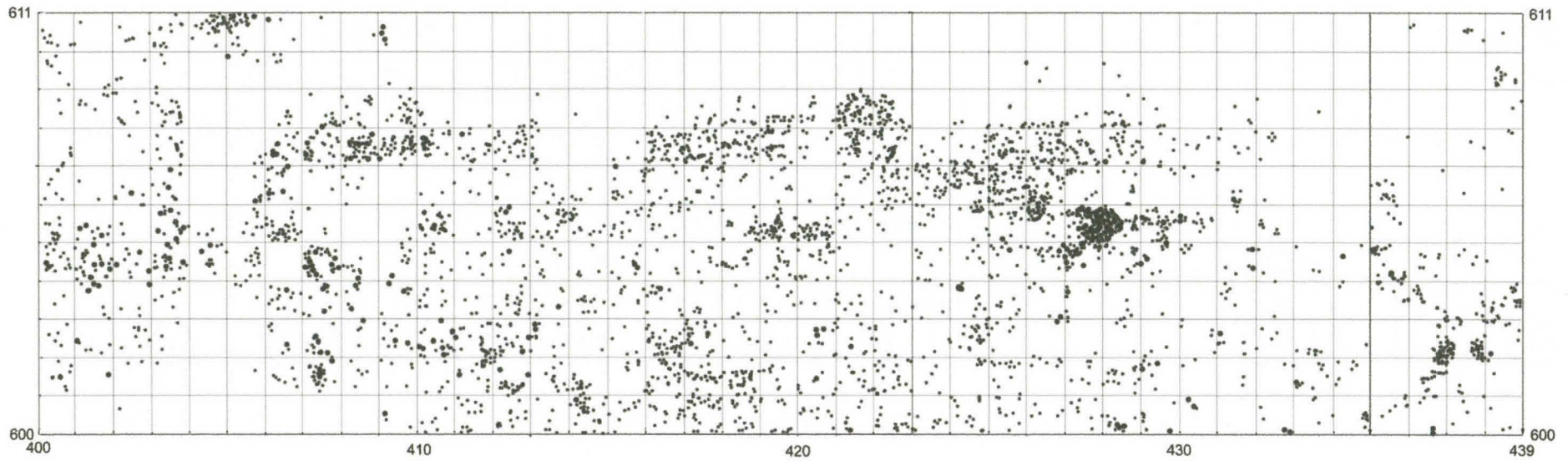

H.-P. Schulz 2000

YLI-II PURKAJASUO KORVALA
 Asumuspainanne 63
 Rakenteet

likamaa-alueet tasoissa 2-4	tulisijan jäännökset	paalunjälki (taso 9-13)
"jätealueet" tasoissa 2-4	oja (taso 7-8)	sekundaariset kuopat (taso 4-11)
likamaa-alueet tasoissa 5-8	kuoppa täynnä kiviä (taso 5-11)	

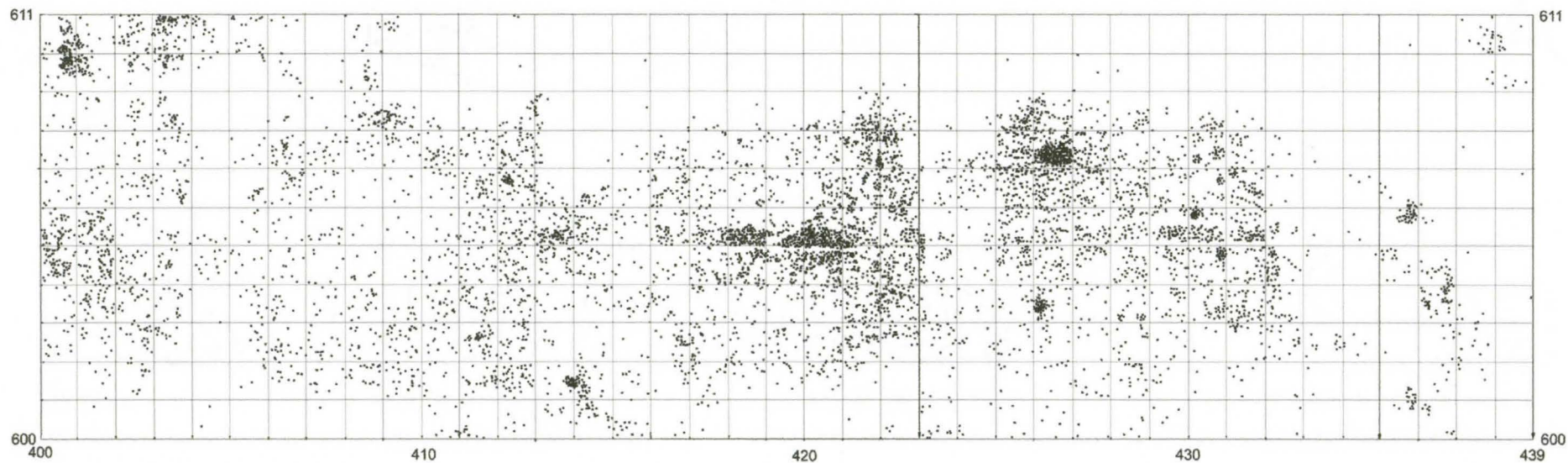

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
Asumuspainanne 63

Palaneiden kivien levinneisyys (tasot 5-9)

H.-P. Schulz 2000

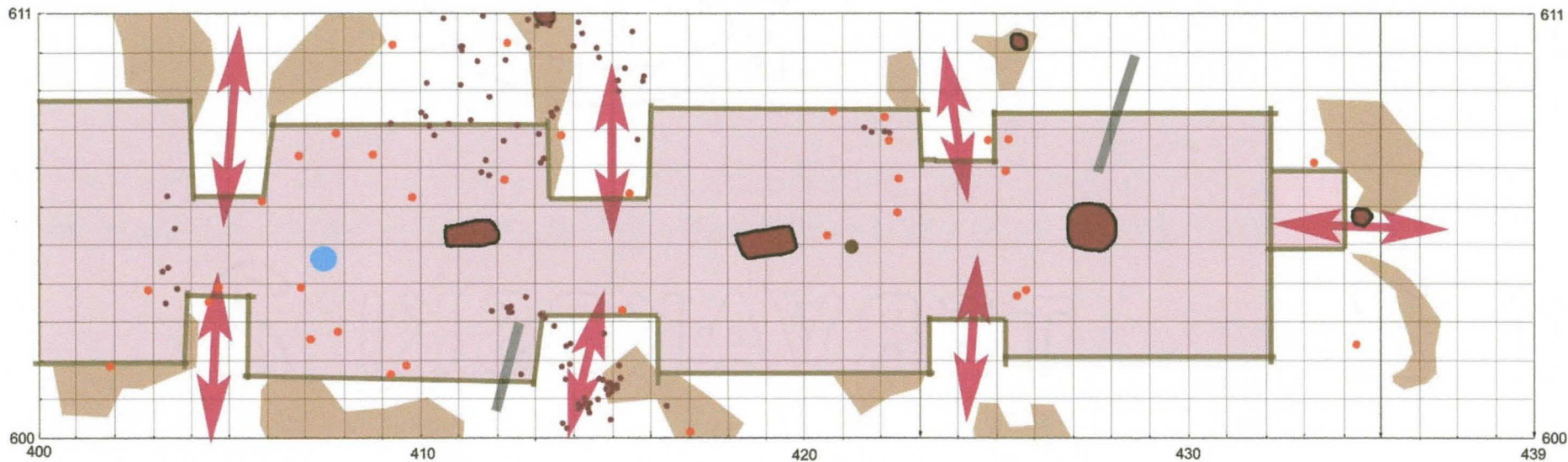

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
Asumuspainanne 63

Kvartsin levinneisyys (taso 6-7)

H.-P. Schulz 2000

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
Asumuspainanne 63

Rakenteiden tulkinta,
meripihkan ja keramiikan levinneisyys

H.-P. Schulz 2000

- asumuksen pohjapiirros
seinät; sisätilä
- liesi; lämmityslaite
- salaoja tai ilmanava
- jätealue
- kulkuväylä
- meripihka
- keramiikka

LÖYDÖT

Asumuspainannerivistä 63 on saatu monipuolinen löytöaineisto. Erittäin runsaasti löytyi kvartssia, yli 32 000 kpl (66,9 kg), tiheys oli keskimäärin 75 kpl/m². Huomattava on kaapimien määrä, 638 kpl. Kvartsiittia ja sertiä oli käytetty vain vähän (31 ja 28 kpl). Kivilajiaineisto (pääasiassa emäksinen vulkaniitti ja vihreät kivilajit) koostuu yli 400:ta iskoksesta ja 61 hiotusta esineestä tai niiden katkelmista (mm. kirves, tuura, erilaisia talttoja, hioimia, veitsi ja nuolenkärkiä. Lisäksi on esineen telmiä ja runsas määrä hionneista esineistä lohjenneita paloja. Kiviaineisto jakautuu suhteellisen tasaisesti huoneiden välissä, kvartssia oli jonkun verran enemmän itäisessä huoneessa, ja kivilajiesineitä ja -iskoksia runsaammin talon länsipäässä.

Palanutta luuta löytyi yhteensä n. 2,5 kg, mikä on muuhun löytöaineiston verrantona vähän. Myös keramiikkaa löytyi ainoastaan hieman yli 0,6 kg. Tämä ei ole poikkeava Pöljänkeraamiselle asuinpaikalle, mutta merkillepantava on, että keramiikkalöydöt keskittyvät yhteen huoneeseen. Suurin osa saviastianpaloista tuli huoneen 3 lattiatasolta tai ulkopuolisilta jätealueilta (ks. kartta s.18). Vain muutama pala oli huoneen 4 itäosassa ja huoneen 2 koillisnurkassa. Meripihkakoruja löytyi muihin asuinpaikkoihin verrattuna runsaasti, mikä on tyypillinen ilmiö Iijokilaakson Kierikkialueen asuinpaikoilla. Yhteensä löytyi 41 koruja tai niiden katkelmia, lisäksi joitakin pienempiä paloja. Löytöryhmään kuuluu erityyppisiä nappeja (joista suurin on läpimitaltaan 4,6 cm), erityyppisiä riipuksia ja renkaita.

Mielenkiintoisimpia löytöjä on huoneiden 2 ja 3 välikäytävästä saatu pieni kuparinauha (pituus n. 3 cm, leveys 2-3 mm –keskellä paksumpi-), joka oli löytöhetkellä kasaan painettuna rullana; pala oli pitkälle korrosoitunut. Alkuaineanalyysin mukaan (ks. liite 1), se on puhdasta kuparia (>99%); sinkkiä, tinaa, antimonia ym. puuttuvat. Kyseessä näyttää olevan luonnonkuparia, joka saattaa olla esihistoriallinen. Ei voida sulkea pois mahdollisuuden, että se on tuotu kivikautisessa asutusvaiheessa paikalle. Baltialaisilla meripihkakauppiaille oli jo n. 3000 e.Kr. itäiseltä välimerenalueelta tuotua kuparia. Muita löytöryhmiä ovat punamulta paloja, pihkaa tai purupihkaa (yksi varmaa löytö) sekä hiiltynyttä tuohta (n. 0,5 kg), joka on todennäköisesti peräisin rakennuksen seinän eristeestä.

Löytöryhmä		Pitkätalo yht.	itäinen ”piha-alue” 1999	huone 1 (itä) 1998	huone 2 (keski) 1999	huone 3+4 (länsi) 2000
KVARTSI	yht. paino / lkm.	66 935g 32 310	17 115g 2 645	21 213g 12 558	10 826g 4 812	17 781g 12 295
Iskos		30 802	2 538	11 904	4 523	11 837
Ydin		136	8	42	14	72
Pirstottu kappale		672	57	297	137	181
Kaavin		638	38	277	127	196
Retusoitu iskos		41	3	23	9	6
Uurrin		12	-	9	1	2
Pora		1	-	1	-	-
Kärki		2	-	2	-	-
Kimpale		3	1	2	-	-
Muu		2	-	1	-	1
KVARTSIITTI	yht. paino / lkm	650g 31	-	349g 8	66g 1	235g 22
Iskos		25	-	5	1	19
Ydin		1	-	-	-	1
Pirstottu kappale		1	-	1	-	-
Retusoitu iskos		4	-	2	-	2
SERTTI	yht. paino / lkm	30g 28	1 g 1	12 g 16	6 g 2	11,5 g 9
Iskos		16	-	9	1	6
Kaavin		4	-	3	-	1
Kärki		7	1	4	1	1
Muu		1	-	-	-	1
KIVILAJI	yht. paino / lkm	8968g 543	34g 16	3555g 110	1433g 142	3946g 266
Iskos		419	11	80	109	219
Retusoitu esine		1	-	-	-	1
Hiottu esine/ - katkelma		56	2	13	18	23
Hiotun esineen pala		46	2	12	14	18
Esineen teelmä		4	-	2	-	2
Tuura		-	-	-	-	-
Veitsi		1	-	1	-	-
Kärki		4	1	1	1	1
KERAMIikka	yht. paino / lkm	609g 372	-	-	6g 5	603g 367
MERIPiikka						33 g
koru/ -katkelma	lkm (paino)	41	-	10	8	23
PURUPIikka (PIikka)	lkm	2/(2)	-	1	1	(2)
PUNAMULTA	lkm	72	-	19	11	42
PALANUT LUU	paino / lkm	2 579 g 12 946	213g 991	1 136g 6 615	292g 1 417	938 g 3 923
HILTYNYT TUOHI	lkm (paino)	567g	-	104g	322g	93 (141g)
KUPARIESINE		1	-	-	-	1

VI. PURKAJASUON MAAPERÄTUTKIMUS (Yhteenveto 1996-2000)

Maaperätutkimus kattoi yli 17,5 ha:n alueen (Leualanpelto, peltojen välinen metsikkö ja Purkajasuon suopelto, yhteensä tehtiin 246 1 x 1 m koekuoppaa ja 256 kairausta. Tasokaivausalueita oli kuusi (alueet 1-3, 6-7 ja 12), yhteensä kaivettiin 415 m². Muinaisen topografian selvitys perustuu yht. 502 profiiliin, joissa on dokumentoitu yli 1800 kerrospintaa. Koekuoppien ja kairauspisteiden tiedot siirrettiin kolmiosaiseksi rivitiedostoksi (yli-iim.xls, yli-iim99.xls): 1 *Koekuopat x / y* /; 2 *Kerrokset pinta m mpy turve / jokihiekka tumma / jokihiekka vaalea / ruskea siltti / harmaa siltti* , hiekkansekainen / harmaa siltti , tumma / soranauha / lustosavi // hiekka / moreeni /; 3 *Lisätietoja m mpy puu 1. krs / puu 2. krs / puu 3.krs / kiviä / pohjavesi / kuopan pohja / muu.*

Maaperätutkimuksen tulokset esitetään kolmella kartalla:

- Kovan pohjan topografia
- Muinaisen merensalmen topografia / hienot suistosedimentit, karttaan on yhdistetty puulöydöt koekuopista
- Geomorfologinen kartta - rantavoimien aikaansaamat muodot

Muinaisen merensalmen muoto näkee selvästi kovan pohjan topografiassa, korkeus salmen kohdalla on 50,2 m mpy tai hieman sen alapuolella. Alueella on kolme selvää kohoamaa: kaakossa on "Korvalan niemen" luoteisreunaa, joka nousee yli 55 m mpy, lännessä on "Vuornoksen saaren" itäpää, josta vain pieni osa on huuhtoutumisrajan (52,4 m mpy) yläpuolella; ja kartan itälaidalla, Purkajasuon suopellon keskellä, on muinainen karikko. Karikko on kapea ja W-E suuntainen, sen itäpää haarautuu; laajuus (huuhtoutunut kivikko välillä 51,6-52,2 m mpy) oli hieman yli 2000 m². Karikon eteläpuolella on samansuuntainen kapea ja pitkä painauma (n. 200 x 50 m), sen itäpuolella on pienempi (n. 50 x 40 m) u-muotoinen painanne ja myös sen koillispuolella on heikko soikea painauma (Ø n. 70 m). Kivikosta suurin osa on suistosedimenttien peitossa, vain vyöhyke välillä 51,5 ja 53,2 m mpy on huuhtoutunut. Huuhtoutumisraja on Leualanpellon kohdalla n. 0,5 m alempana kuin Purkajasuon suopellolla.

Muinaisen merensalmen topografian esitys perustuu hienojen suistosedimenttien (harmaa siltti) havaintoihin. Korkeudet on mitattu Leualanpellolla ja metsikössä sekä hiekkansekaisen siltin pinnasta että tumman harmaan siltin pinnasta (kartassa on käytetty mittausten keskiarvoja) sekä Purkajasuolla tumman orgaanisekoittaisen siltin pinnasta. Kartta kuvaa tilannetta ennen hiekkadyynivallien syntymistä n. 3200 -3000 e.Kr/cal BC (n. 50 - 100 vuotta ennen kuin tulvahiekka peitti Leualanpellon alueen), arvioitu vedenpinnan keskikorkeus on 51,3-51,5 m mpy. Korvalan ja Vuornoksen saarten välissä oli n. 200 leveä merensalmi, joka oli idässä hyvin matala. Salmen itäosassa oli "vedenalainen pudotus" jossa merenpohja vietti länteen (n. 1 m). Salmen itäpuolella oli leveä lahti, jonka keskellä oli karikko pitkulaisena E-W-suuntaisena saarena. Sekä karikon eteläpuolella että sen pohjoispuolella on näkyvissä syväne merenpohjassa. Salmen pohjoispuolella oli laajempi matala vesialue, joka yhtyy luoteessa avomereen (kartan ulkopuolella). Purkajasuon pohjoispuolella rantaviiva on SSE-NNW suuntainen ja melko suora. Iijoen suu sijaitsi tässä vaiheessa vielä muutamia satoja metrejä Korvalan saaren kärjestä (kartassa koordinaatit 1000/2020) kaakkoon.

Geomorfologisessa kartassa on esitetty eri-ikäisiä rantavoimien aikaansaamia muotoja. Rantahiekkakerrostumat (50,6-51,4 m mpy) syntyivät matalassa rantavedessä. Korkeimmat hiekkakerrostumat yli 51 m mpy ovat samanikäisiä kuin kartassa s. 24 esitetty merensalmen vaihe. Vuornoksen saaren itäpään ja Korvalan saaren väliin syntyi kahdessa vaiheessa ranta-

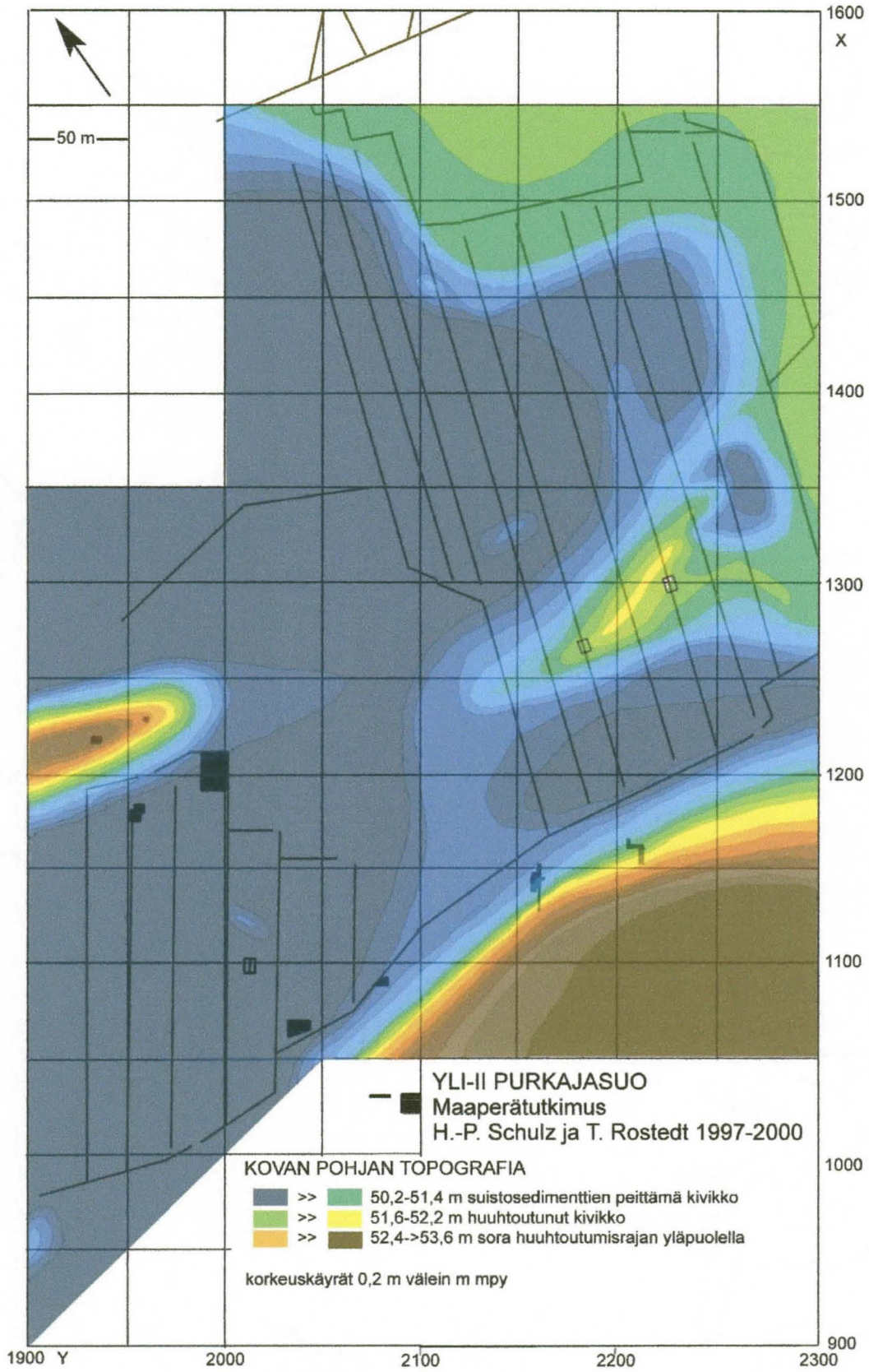
/rantadyynivalli, sen seurauksena kuroutuivat kaksi tai mahdollisesti kolme pientä allasta Purkajasuon suopellon alueella ja samalla merensalmi muuttui lahdeksi, joka peitti suunnilleen Leualanpellon alueen. Purkajasuon suuremman, karikon pohjoispuolella olevan altaan kohdalla on epävarmaa oliko se kokonaan kuroutunut vai oliko sillä yhteys merelle. Sedimentit kaikissa altaissa ovat samantyyppisiä. Läntisen rantadyynivallin syntymisen jälkeen sedimentoitui vielä n. 10 cm harmaa silttiä Leualanpellon alueella, joka sekoittui rantavallista valuneen hiekan kanssa. Tämä merkitsee sitä, että rantavalli syntyi n. 20 - 50 vuotta ennen kuin tulvahiekka peitti Leualanpellon alueet. Ajoitus perustuu puukerrostien radiohiiliajoitukseen Hel-3917 ja Hel-3918, ks. vuoden 1996 ja 1997 kaivauskertomukset. Noin 80 - 100 cm vahva tulvahiekkakerros syntyi todennäköisesti lyhyessä ajassa ja hiekkamassat saapuivat lounaasta Korvalan ja Vuornoksen saarten välisestä aukosta suunnilleen silloin, kun Ijoen suu saavutti alueen.

Puulöytöjä on tehty yhteensä 12,5 ha:n alalta Leualanpellon itä- ja pohjoisosasta, peltojen välissä olevasta metsiköstä ja purkajasuon suopellosta. Niiden levinneisyydessä on havaittavissa kolme selvää keskittymää (kartta s. 24):

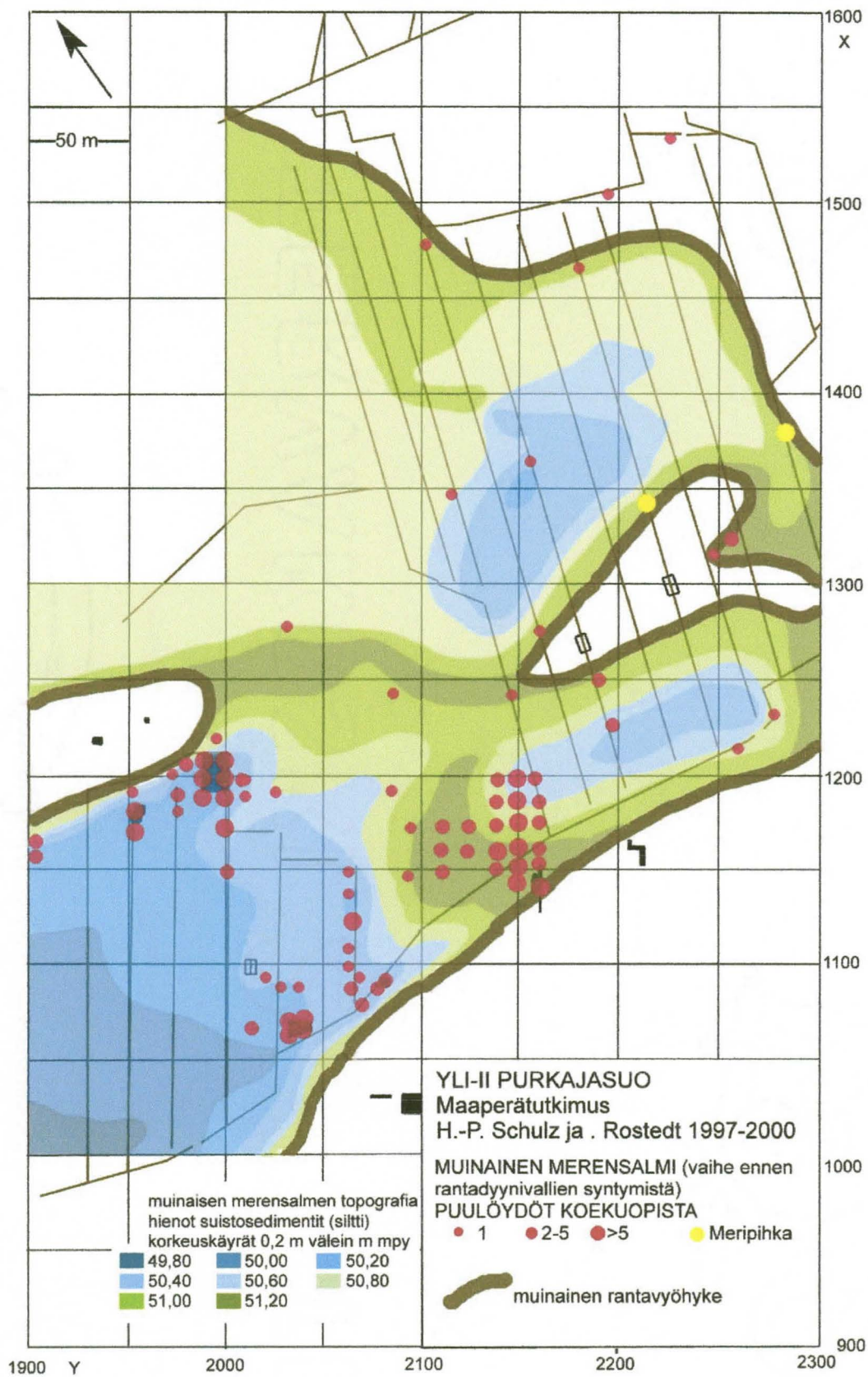
- Leualanpellon pohjois- ja luoteisreunassa, entisen Vuornoksen saaren itäkärjen eteläpuolella . Itse asiassa siellä tavattiin viisi keskittymää kolmessa eri puukerroksessa n. 4500 m² alueella.
- Leualanpellon eteläreunassa (Korvalan asuinpaikan rantavyöhyke) n. 4000 m² alueella.
- metsikön kaakkoisreunassa/Purkajasuon suopellon lounaisnurkassa n. 5000 m² alueella, jossa on syväne merenpohjassa, jonka länsipäässä puukeskittymä sijaitsee. Puulöydöt ovat ainakin kolmessa kerroksessa.

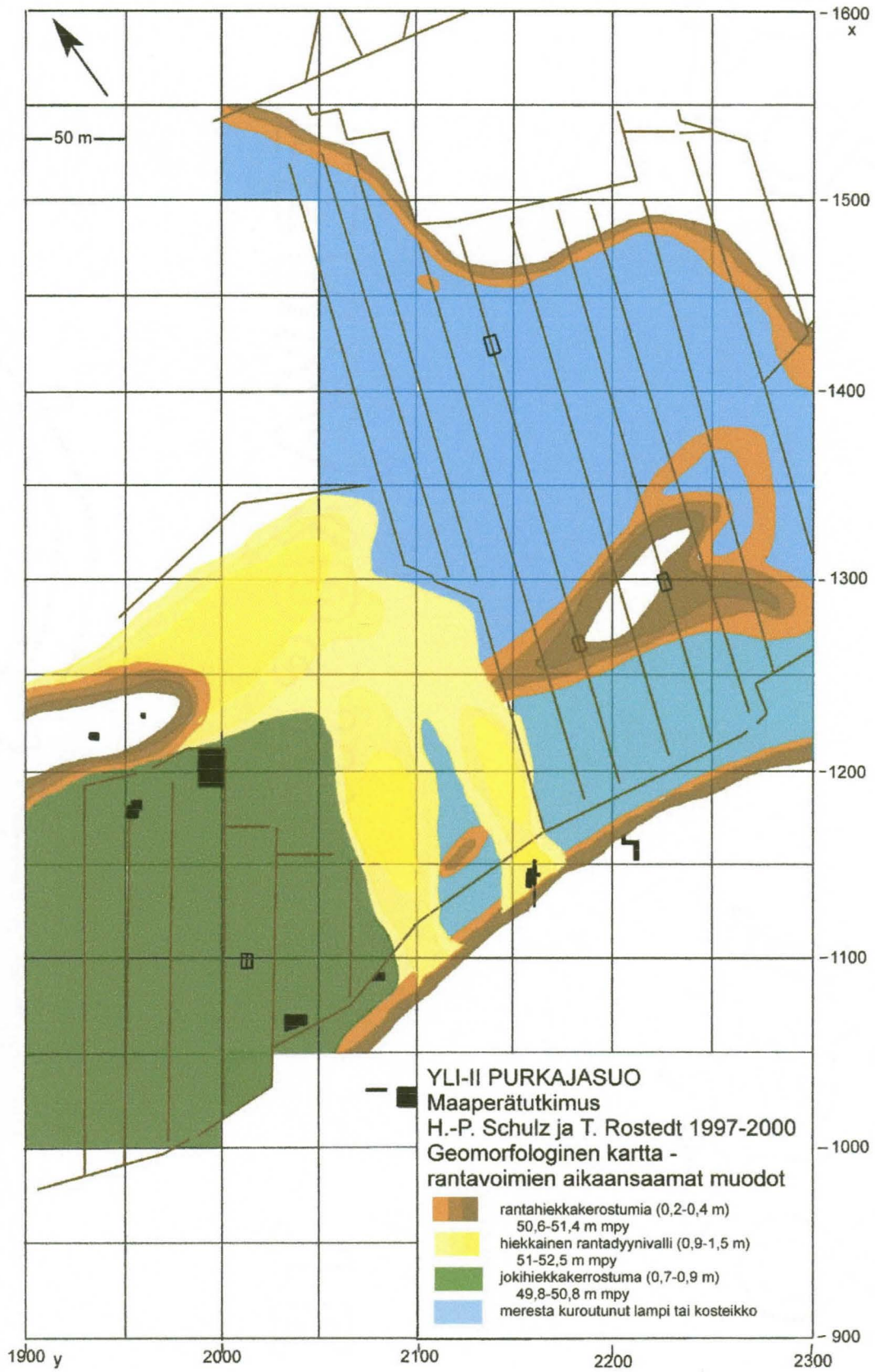
Leualanpellon keskiosasta, metsikön pohjoisosasta ja Purkajasuon pellolta tuli vain satunnaisesti puulöytöjä koekuopista/kairauksista, noin 1-3 löytöä/ha. Jonkun verran puuta löytyi karikon länsi- ja itäpäästä. Löytötiheys on ilmeisesti huomattavasti suurempi, varsinkin Purkajasuon pellolla, jossa pääasiassa kairattiin. Keskittymien ulkopuolella puulöydöt ovat pääasiassa liisteitä, Leualanpellolta on löydetty 7 liisteritilän osaa ja Purkajasuon suopellon lounaisosasta 3 liisteritilän osaa. Lisäksi on löydetty pieniä työstettyjä puuta (työstöjäte?) ja oksia. Leualanpellon eteläreunalla on ilmeisesti veteen kaatuneiden puiden jäännöksiä. Kaivausalueelta 6 löytyi n. 20 cm:n paksun haavan runko ja juurakon osia. Kaivausalueelta 7 eli Korvalan asuinpaikan rantavyöhykkeeltä löytyi liisteiden lisäksi pienten puuesineiden katkelmia. Paaluja löytyi ainoastaan Leualanpellon pohjoisosan ja metsikön kaakkoisnurkan/Purkajasuon suopellon lounaisnurkan keskittymistä. Molemmissa kohteessa paalut olivat tiheissä ryhmissä. Paalut olivat miltei kaikki samassa suunnassa, joka johtuu vesivirran suunnasta salmessa sekä hiekkatulvan suunnasta. Koska paalujen kärjet näyttävät satunnaisesti eri suuntiin, ja paalut esiintyvät usein nipuissa, joissa on myös runsaasti liisteitä ja ohuita seipäitä, kyse ei ole kaatuneista kiinteistä rakenteista vaan todennäköisemmin (ainakin osittain) merensalmen pohjaan upotetuista puista. Osa puista on varmasti ajautunut virtauksen mukaan rantaan (kaivausalue 12). Paalut, liitospuut, liisteritilä-”moduulit” sekä seipäät ovat ilmeisesti purettujen kala-aitojen osia; samanlaisia osia käytettiin Pohjois-Pohjanmaalla vielä historiallisella ajalla kala-aidoissa, jotka olivat tavallisesti jokien suissa. Siitä syystä voidaan olettaa, että kala-aitoja käytettiin Ijoen suussa Korvalan asuinpaikan eteläpuolella, ja syvänteet Purkajasuon merensalmessa olivat niiden talvivarastointipaikka. Kala-aidat on täytynyt purkaa syksyisin, muuten jää olisi rikkonut niitä. Koska monissa osissa oli käytetty tuohisiteitä, niitä on täytynyt varastoida vedessä. Kolme liisteritilää olivat kaarevia, ja näissä oli erilaiset tuet kuin ”moduuleissa”. Kyse on ilmeisesti katiskan osista. Katiskoilla on todennäköisesti pyydetty kalaa kutuaikana entisen merensalmen eteläisessä kaislikkoisella rantavyöhykkeellä.

Vuoden 2000 koekuopat ja kairaukset Purkajasuon suopellolla
Sedimenttikuvaukset (T. Rostedt):

Koekuoppa 1 (1304/2228)

z=52,50 m mpy

turve 22 cm

tummanruskea turpeensekainen hieno hiekka 12 cm

ruskeanharmaa hieno hiekka, seassa kasvijäänteitä 42 cm

harmaa siltti (vaihettunut) 76 cm maanpinnasta

tumma org. sek. hieno siltti 110,113, 125 ja 127 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

PUUTA 117 cm ja 136 cm maanpinnasta

Kiviä 127-136 cm maanpinnasta

Kuopan kaivettu syvyys 136 cm

Vesi 85 cm maanpinnasta.

Koekuoppa 2 (1315/2239)

z=52,46 m mpy

turve 31 cm

tummanruskea turpeensekainen hieno hiekka 10 cm

ruskeanharmaa hieno hiekka, seassa kasvijäänteitä 27 cm

harmaa siltti 68 cm maanpinnasta

PUUTA 71cm maanpinnasta

tumma org. sek. hieno siltti 90,94, 97,130,132, 134, 136, 145 ja 150 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 153 cm maanpinnasta

Kiviä 160 cm maanpinnasta

Kuopan kaivettu syvyys 160 cm

Koekuoppa 3 (1343/2267)

z=52,48 m mpy

turve 50 cm

tummanruskea turpeensekainen hieno hiekka 24 cm

ruskeanharmaa hieno hiekka, seassa kasvijäänteitä 19 cm

harmaa siltti 93 cm maanpinnasta

tumma org. sek. hieno siltti 86,92, 100, 104, 108 ja 116 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 133 cm maanpinnasta

Kiviä 136 cm maanpinnasta

Kuopan kaivettu syvyys 136 cm

Koekuoppa 4 (1354/2278)

z=52.67 m mpy

turve 48 cm

tummanruskea turpeensekainen hieno hiekka 15 cm

ruskeanharmaa hieno hiekka, seassa kasvijäänteitä 17 cm

harmaa siltti 80 cm maanpinnasta

tumma org. sek. hieno siltti 82, 97, 100 ja 115 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 132 cm maanpinnasta

Kiviä 134 cm maanpinnasta

Kuopan kaivettu syvyys 134 cm

Kairaukset

Kairaus 1 (1319/2264)

z=52.37 m mpy

Harmaa siltti ojan pohjalla

tumma org. sek. hieno siltti 115 ja 118 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 125 cm maanpinnasta

Kiviä 135 cm maanpinnasta

Kairaus 2 (1330/2261)

z=52.31 m mpy

Harmaa siltti ojan pohjalla

tumma org. sek. hieno siltti 118 cm maanpinnasta (ohut 1 cm:n nauha)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 114 cm maanpinnasta

Kiviä 122 cm maanpinnasta

Kairaus 3 (1340/2258)

z=52.30 m mpy

Harmaa siltti ojan pohjalla

tummanruskea org. sek. hieno siltti 102, 106 ja 120 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

tumma org. sek. hieno siltti 123 cm maanpinnasta (ohut 1 cm:n nauha)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 130 cm maanpinnasta

Kiviä 138 cm maanpinnasta

Kairaus 4 (1349/2255)

z=52.38 m mpy

Harmaa siltti ojan pohjalla

tumma org. sek. hieno siltti 109 ja 114 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 114 cm maanpinnasta

Kiviä 127 cm maanpinnasta

Kairaus 5 (1359/2253)

z=52.32

Harmaa siltti ojan pohjalla

tumma org. sek. hieno siltti 140 cm maanpinnasta (ohut 1 cm:n nauha)

Tumma org. sek. karkea hiekka/sora 141 cm maanpinnasta

Kiviä 150 cm maanpinnasta

Kairaus 6 (1368/2250)

z=52.22 m mpy

Harmaa siltti ojan pohjalla

tumma org. sek. hieno siltti 100, 102, 105-109, 116, 121, 124-126 cm maanpinnasta (ohuita 1 cm:n nauhoja)

kokonaissyvyys kairattuna 220 cm maanpinnasta

Kairaus 7 (1378/2248)

z=52.26 m mpy

Harmaa liejuinen siltti ojan pohjalla, vaihtuu vähitellen syvemmällä savensekaiseksi

kokonaissyvyys kairattuna 170cm maanpinnasta

Kairaus 8 (1387/2246)

z=52.36 m mpy

Harmaa liejuinen siltti ojan pohjalla, vaihtuu vähitellen syvemmällä savensekaiseksi

tummempi org.sek. hieno siltti 103-110 cm maanpinnasta

kokonaissyvyys kairattuna 173cm maanpinnasta

Kairaus 9 (1397/2242)

z=52.39 m mpy

Harmaa liejuinen siltti ojan pohjalla, vaihettuu vähitellen syvemmällä savensekaiseksi kokonaissyvyys kairattuna 180cm maanpinnasta

Kairaus 10 (1407/2239)

z=52.37 m mpy

Harmaa liejuinen siltti ojan pohjalla, vaihettuu vähitellen syvemmällä savensekaiseksi tummanruskea org. sek. hieno siltti 111 cm maanpinnasta (ohut 1 cm:n nauha) tummempi org.sek. hieno siltti 127 cm maanpinnasta kokonaissyvyys kairattuna 175 cm maanpinnasta

Kairaus 11 (1416/2237)

z=52.37 m mpy

Harmaa liejuinen siltti ojan pohjalla, vaihettuu vähitellen syvemmällä savensekaiseksi tummempi org.sek. hieno siltti 124cm maanpinnasta kokonaissyvyys kairattuna 177 cm maanpinnasta

Kairaus 12 (1426/2234)

z=52.40 m mpy

Harmaa liejuinen siltti ojan pohjalla, vaihettuu vähitellen syvemmällä savensekaiseksi tummempi org.sek. hieno siltti 121 cm maanpinnasta kokonaissyvyys kairattuna 179 cm maanpinnasta

TARKISTETUT KORKEUDET OSALLE VUODEN 1999 KOEKUOPISTA (koekuopat 22-32)**Koekuoppa 22 (1250/2276)**

"Z=n. 52.05", tarkistettu korkeus= 52.44 m mpy

Koekuoppa 23 (1259/2274)

"Z=n 52.07", tarkistettu korkeus= 52.49 m mpy

Koekuoppa 24 (1269/2272)

"Z=n.52.13", tarkistettu korkeus= 52.51 m mpy

Koekuoppa 25 (1278/2269)

"Z=n. 52.15", tarkistettu korkeus= 52.51 m mpy

Koekuoppa 26 (1288/2266)

"Z=n. 52.16 ", tarkistettu korkeus= 52.53 m mpy

Koekuoppa 27 (1298/2264)

"Z=n. 52.30", tarkistettu korkeus= 52.55 m mpy

Koekuoppa 28 (1307/2262)

"Z=n. 52.30", tarkistettu korkeus= 52.61 m mpy

Koekuoppa 29 (1317/2259)

"z=n. 52.33", tarkistettu korkeus= 52.60 m mpy

Koekuoppa 30 (1327/2257)

"Z=n. 52.30", tarkistettu korkeus= 52.54 m mpy

Koekuoppa 31 (1337/2254)

"Z=n. 52.22", tarkistettu korkeus= 52.53m mpy

Koekuoppa 32 (1346/2251)

"Z=n. 52.18", tarkistettu korkeus= 52.50 m mpy

VII. Ajoitukset

Puulöydöistä muinaisessa merensalmesta on saatu seuraavat radiohiiliajoitukset (1996):

Leualanpelto, kaivausalue 1-2

I 1. puukerros, raja jokihiekka/harmaa siltti (nuorin vaihe)

Hel-3917 4340 $\pm$ 100; cal 3084-2883 BC

II 3. puukerros, 15 cm harmaan siltin pinnan alapuolelta

Hel-3918 4460 $\pm$ 100; cal 3344-2924 BC

Purkajasuo, alue 1150/2150 (S. Vanhatalon v. 1988 ottama näyte)

III puuta ainakin 50 cm harmaan siltin pinnan alapuolelta

Hel-2740 4770 $\pm$ 130; cal 3682-3368 BC

Purkajasuon muinaisessa merensalmessa/Leualanpellon lahdessa on ollut puurakenteita ainakin 300:n vuoden ajan (minimiero vuosia cal ajoitus III - ajoitus I), jolloin merenpohjaan on kasautunut vähintään 50 cm sedimenttiä. Vanhimmat puurakenteet ovat todennäköisesti siltti siitä vaiheesta, kun alue oli vielä saaristoa. Lähin asuinpaikka sijaitsi n. 2 km itään rannansiirtymiskorkeudella 58 m mpy (vrt. ajoitus III ja Kuuselan kankaan asuinpaikan ajoitukset). Nuorimmat puurakenteet sijoittuvat rannansiirtymiskorkeudelle 51 m mpy (muinaisranta 50,60 - 51,05), jolloin Iijoen suu saavutti alueen.

Purkajasuo/Korvalan asuinpaikan kivivallista on saatu radiohiiliajoitus karstasta Pöljänkeraamisen astian reunapalan sisäpinnalta (1996):

V 1027/2091, 52,80 m mpy

Hela-136 4475 $\pm$ 60; cal 3330-3030 BC

Ajoitus on suunnilleen samanikäinen kuin ajoitus II (3. puukerros). Asuinpaikan vieressä oleva muinaisranta sijaitsee korkeudella 51,60 - 52,02 m mpy. Puukerroksen 3 arvioitu vedenpinnan korkeus on ollut 50,05 m mpy + 150 cm (paalujen keskipituus on n. 2 m) ja on näin sijainnut hieman muinaisrannan alapuolella.

Muut asuinpaikat ajoittuvat rannansiirtymiskäyrän perusteella seuraavasti:

Kaivausalue 9 asumuspainanteet 62 ja 63:

alaraja 54,10 m mpy

3250-3200 cal BC (asbestikeramiikkaa)

Kaivausalue 10 asumuspainanne 64:

alaraja 53,70 m mpy

3230-3170 cal BC (KA II)

Kaivausalue 11 törmä 52 m mpy

alaraja n. 51 m mpy

vanhin vaihe n. 2900 cal BC (asbestikeramiikkaa ja myöhäistä kampakeramiikkaa)

Ihmisen toiminta (pääasiassa purettujen kala-aitojen talvivarastointi salmen/lahden syvänteissä, mutta myös pyynti ja kalastus) alkoi Purkajasuolla todennäköisesti jo ennen ajanjaksoa 3400 e.Kr. Ranta-/rantadyynivallit syntyivät välillä 3100-2950 e.Kr., n., todennäköisesti 20-50 v. ennen kuin tulva peitti alueen. Sen seurauksena Purkajasuolla kuroutuivat pieniä altaita ja Leualanpelto muuttui merenlahdeksi. Alue on jäänyt Iijoen tulvan alle välillä n. 3050 - 2900 e. Kr. Korvalan asutus ajoittuu rannansiirtymiskronologian perusteella ajanjaksoon 3250-2900 cal. BC.

IV. YHTEENVETO

Purkajasuo on n. 40 ha laaja muinaisjäännösalue, joka käsittää muinaisen merensalmen (nuorimmassa vaiheessa merenlahden), jossa on tulvan peittämiä pyynti-/kalastusvälineitä (*Purkajasuo 12*), salmen etelä- ja länsipuolella olevia laajoja asuinpaikkaryhmiä (*Purkajasuo/Korvala 38 ja Purkajasuo Vuornos 55*) sekä Leualanpellon pohjoispuolella oleva kivivalli (hist. aika) ja kaksi kivilatomusta (rautakausi tai hist. aika). Alue tutkittiin vuosina 1996 - 2000 sekä tasokaivauksilla että koekuopilla/kairauksilla. Suopellolla kaivettiin yht. 415 m² (kaivausalueet 1-3, 6-7 ja 12), ja kuivalla maalla 681 m² (kaivausalueet 4,5 ja 8-11). Maaperätutkimus kattoi yli 17,5 ha:n alueen (Leualanpelto, peltojen välinen metsikkö ja Purkajasuon suopelto sekä kaivausalue 9:n itäpuoleinen rantavalli), yhteensä tehtiin 246 1 x 1 m koekuoppaa ja 256 kairausta.

Alueella on ollut välillä n. 3300-3000 e.Kr 200-180 m leveä W-E suuntainen merensalmi, jonka luoteispuolella ja kaakkoispuolella oli muinaisia saaria ("Vuornoksen saari" ja "Korvalan saari", asuinpaikkojen mukaan). Välillä 3100-2950 e.Kr. salmen itäpäässä syntyi poikittaisia rantadyynivalleja, jonka seurauksena Purkajasuon suopellon alueella kuroutui pieniä altaita ja Leualanpellon alueella muodostui merenlahti. Suunnilleen silloin kun Iijoen suu saavutti alueen n. 3050-2900 e.Kr., lounaasta tullut tulva peitti Leualanpellon lahden. Lyhyessä ajassa lahti peittyi melkein metrin paksuisilla hiekkakerroksella. Alue on pysynyt tulvimisen jälkeen kosteana, mikä on vaikuttanut puiden säilymiseen. Entisestä merenpohjasta on löydetty puuta 12,5 ha:n alueelta, Leualanpellon itä- ja pohjois/luoteisosasta, peltojen välissä olevasta metsiköstä ja Purkajasuon suopellosta. Niiden levinneisyydessä on havaittavissa kolme selvää keskittymää Leualanpellon pohjoisreunassa n. 4500 m² alueella, jossa on syväne merenpohjassa; Leualanpellon eteläreunassa (Korvalan asuinpaikan rantavyöhyke) n. 4000 m² alueella ja metsikön kaakkoisreunassa/Purkajasuon suopellon lounaisnurkassa n. 5000 m² alueella, jossa on syväne merenpohjassa, jonka länsipäässä puukeskittymä sijaitsee. Leualanpellon keskiosasta, metsikön pohjoisosasta ja Purkajasuon pellolta tuli vain satunnaisesti puulöytöjä koekuopista/kairauksista, noin 1-3 löytöä/ha. Puulöydöt esiintyvät ainakin neljässä kerroksessa, jotka ovat muodostuneet merenpohjan sedimentaation ja pitkäaikaisen ihmisen toiminnan vaikutuksesta alueella. Puulöydöt koostuvat suurimmaksi osaksi työstetyistä puista. Tärkeimmät löytöryhmät ovat paalut, teroitettu seipäät, liisteritilät, liisteet, liitospuut ja verkonkohot. Luonnollisten puiden (puunrungot ja oksat) osuus on n. 10-15%. Liisteritilän osia, yksittäisiä liisteitä, pieniä esineitä ja oksia esiintyivät koko alueella. Paaluja, seipäitä sekä liistenippuja sen sijaan on tavattu vain kahdesta keskittymästä Leualanpellon pohjoispuolella ja metsikön kaakkoispuolella/Purkajasuon suopellon lounaisosassa. Tämän hetken tulkinnan mukaan kyse on purettujen kala-aitojen osista, jotka varastoitiin talven yli merensalmen syvänteisiin. Muinaisesta salmesta ei ole tavoitettu merkkejä laajoista kiinteistä rakenteista, muutaman katiskan jäännöksiä lukuun ottamatta. Kala-aidat oli todennäköisesti pystytetty Iijoen silloisessa suistossa Korvalan asuinpaikan eteläpuolella.

Vuonna 2000 kaivettiin Korvalan itäosassa sijaitsevan asumuspainanteen 63 loppuosa. Se sijaitsee Korvalan asuinpaikan itäosassa, Jussilan talosta n. 350 m itäkaakkoon W-E suuntaisella hiekkaisella rantavallilla. Asumuspainanteen 63 kuuluu neljä rivissä olevaa painannetta, joiden kokonaispituus on ainakin 38 m (josta 34 m säilyneet). Luoteispää on vanhan sorakuopan tuhoama. Mahdollisesti oli alun perin enemmän painanteita, joita ympäröi yhteinen valli. Asumus koostui suorakulmaisista yksioista ("huoneista"), joiden pituus oli n. 7- 7,5 m ja leveys n. 6,5 m; ja niitä yhdistivät n. 2,5-4 m leveät käytävät. Löytöjen ja palaneiden kivien levinneisyyden perusteella yksiköt olivat samanaikaisesti käytössä. Kyseessä on siis pitkistä (ainakin 38 m) "rivitalontyyppisestä" rakennuksesta. Selvät suorakulmaiset kuviot viittaavat hirsikehikkoon.

Voidaan olettaa, että ainakin asumuksen maahan kaivettu alaosa oli rakennettu hirrestä (n. 3-4 hirsikerrosta). Itäisellä huoneella oli ilmeisesti puulattia ja sen keskellä kivetty tulisija, johon liittyi mahdollisesti ilmanava, joka kulki pohjoisen vallin alta. Itäpäässä oli oviaukko ja pieni eteinen, joka oli 15 cm lattiatason yläpuolella. Toisella huoneella (idästä) oli mahdollisesti kuoppamainen maalattia ja kaksi vahvaa tukipaalua keskiakselilla; keskellä oli pitkulaisen tulisijan jäännöksiä (paksu kerros palanutta maata). Kolmannella huoneella oli tasainen lattia, sen itäpäässä lähellä yhdyskäytävää oli pitkulaisen tulisijan jäännöksiä; länsiosassa oli pyöreä n. metri mittainen ja 70 cm syvä kuoppa, joka oli täynnä isoja kiviä. Sen tarkoitus on epäselvä, jollei kyse on paalunsijasta. Huoneen kaakkoisosassa oli n. 2 m pitkä oja, joka kulki seinän ja lattiatason alla 1,5 m huoneen sisään. Kyseessä on mahdollisesti joko salaoja tai ilmanava, kuten itäisessä huoneessa. Neljännestä (läntisestä) huoneesta vain noin puolet oli säilynyt. Sitä ei tavattu kiinteitä rakenteita. Löytöjen levinneisyyden ja ulkopuolisten ”jätealueiden” sijainnin perusteella kulkuaukot sijaitsivat sekä itäisin huoneen itäpäässä että välikäytävissä, joissa oli molemmassa sivussa aukko. Vuoden 1999 koekaivauksen perusteella asuinpaikkaan kuului painannerivin 63 lisäksi myös asumuspainanne 62 (jossa oli 3 ”huonetta rivissä) sekä asumuspainanteiden itäpuolella oleva tasanne (n. 15 x 40 m) samalla rantavallilla. Koekaivauksen perusteella painanteella 62 on saattanut olla muu funktio kuin asuinrakennus. Löytötiheys oli huomattavasti pienempi kuin painannerivissä 63, ja erittäin vahva (20-30 cm) huuhtoutumiskerros voi olla merkki siitä, että painanteessa 62 on joutunut runsaammin orgaanista ainetta maahan. Mahdollisena hypoteesina voidaan pitää kala- ja hyljesaalien käsittely ja varastointi paikassa. Asuinpaikan kokonaispinta-ala oli n. 1500 m².

Karttaluettelo

Peruskarttaote	1:20 000	A 4	s.38
Kenttätyöt 2000; peitekartta vuoden 1998-99 yleiskarttaan	1:1 000	A 2	39
Yleiskartta asumuspainanteet 62-65, 124	1:300	A 3	40
Asumuspainanne 63, länsiosa			
Pintavaaituskartta	1:100	A 4	41
Pohjavaaituskartta	1:100	A 4	42
Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 1=55,00 m mpy	1:25	A 3	43
Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 2=54,90 m mpy	1:25	A 3	44
Eteläpuoli; x 600-603, y 400 -409,5; taso 2=54,90 m mpy	1:25	A 3	45
Pohjoispuoli; x 607-611, y 400-409,5; taso 3=54,80 m mpy	1:25	A 3	46
Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 3=54,80 m mpy	1:25	A 3	47
Eteläpuoli; x 600-604, y 400-409,5; taso 3=54,80 m mpy	1:25	A 3	48
Pohjoispuoli; x 605-611, y 400-409,5; taso 4=54,70 m mpy	1:25	A 3	49
Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 4=54,70 m mpy	1:25	A 3	50
Eteläpuoli; x 600-605, y 400-409,5; taso 4=54,70 m mpy	1:25	A 3	51
Eteläpuoli; x 600-605, y 409,5-416; taso 4=54,70 m mpy	1:25	A 3	52
Eteläpuoli; x 600-604, y 400-409,5; taso 4,5=54,65 m mpy	1:25	A 3	53
X 600-611, y 400-409,5; taso 5= 54,60 m mpy	1:25	A 2	54
X 600-611, y 409,5-416; taso 5= 54,60 m mpy	1:25	A 2	55
X 600-611, y 400-409,5; taso 5,5= 54,55 m mpy	1:25	A 2	56
X 600-611, y 409,5-416; taso 5,5= 54,55 m mpy	1:25	A 2	57
X 600-611, y 400-409,5; taso 6= 54,50 m mpy	1:25	A 2	58
X 600-611, y 409,5-416; taso 6= 54,50 m mpy	1:25	A 2	59
Pohjoispuoli; x 605-611, y 400-409,5; taso 6,5=54,45 m mpy	1:25	A 3	60

Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 6,5=54,45 m mpy	1:25	A 3	61
Eteläpuoli; x 600-605, y 400-409,5; taso 6,5=54,45 m mpy	1:25	A 3	62
Eteläpuoli; x 600-605, y 409,5-416; taso 6,5=54,45 m mpy	1:25	A 3	63
Pohjoispuoli; x 605-611, y 400-409,5; taso 7=54,40 m mpy	1:25	A 3	64
Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 7=54,40 m mpy	1:25	A 3	65
Eteläpuoli; x 600-605, y 400-409,5; taso 7=54,40 m mpy	1:25	A 3	66
Eteläpuoli; x 600-605, y 409,5-416; taso 7=54,40 m mpy	1:25	A 3	67
Pohjoispuoli; x 605-611, y 400-409,5; taso 8=54,30 m mpy	1:25	A 3	68
Pohjoispuoli; x 605-611, y 409,5-416; taso 8=54,30 m mpy	1:25	A 3	69
Eteläpuoli; x 600-605, y 400-409,5; taso 8=54,30 m mpy	1:25	A 3	70
Eteläpuoli; x 600-605, y 409,5-416; taso 8=54,30 m mpy	1:25	A 3	71
Profiilit 600-611/400 ja 611-600/409,5	1:25	A 3	72
Profiilit 611/400-416 ja 600/416-400	1:25	A 3	73
Profiilit 605,6/416-400 ja 602/408-407 (tasot 8-11)	1:25	A 3	74
Koeoja 2			
X 620-628, y 412-414; taso 2 ja profiili 633-611/414	1:25	A 3	75
Purkajasuo			
Koekuopat 1170/2149-50; 1304/2228 ja 1315/2239	1:25	A 4	76

Negatiiviluettelo

Kuvaaja Hans-Peter Schulz ellei toisin mainita

Purkajasuo/Korvala, kaivausalue 9

- 118066 Asumuspainanne 63, länsiosa; ennen kaivausta, kuvattu idästä.
- 118067 Asumuspainanne 63, länsiosa;, turve poistettu, kuvattu idästä.
- 118068 Asumuspainanne 63, länsiosa;, taso 2, kuvattu idästä.
- 118069 Työkuva, kaivausalueen eteläpuolella kaivetaan tasoa 3, idästä.
- 118070 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 3 kuvattu idästä.
- 118071 Ryhmäkuva kivikauden kylässä; vasemmalta Esa Nyman, Joukko Rasvala, Tapani Rostedt, Keijo Kakko, Heli Heinäaho, Raimo Turtinen, Ali Manninen, Jaana Tossavainen, Teuvo Juutinen, Sinikka Tolonen, H.-P. Schulz, Marika Väänänen ja Jaana Itäpalo.
- 118072 Koeoja 2, ruudut 615-627/412-413, taso 2, kuvattu pohjoisesta.
- 118073 Koeoja 2, ruudut 619-622, taso 2, painanteen keskiosan eteläreunassa keskittymä palaneita kiviä, kuvattu etelästä.
- 118074 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 4, kuvattu idästä.
- 118075 Asumuspainanne 63, länsiosa; ruudut 600-601, 403-409, hiiltyneitä puunjäänteitä tasossa 4,5. kuvattu lännestä.
- 118076 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 5, kuvattu idästä.
- 118077 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 5,5, kuvattu idästä.
- 118078 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6, kaivausalueen pohjoispuoli, kuvattu idästä.
- 118079 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6, kaivausalueen eteläpuoli, kuvattu idästä.
- 118080 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6, kuvattu idästä.
- 118081 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6,5, pitkulainen kuoppa (sekundaarinen) ruuduissa 601-603/497 kuvattu etelästä.
- 118082 Asumuspainanne 63, länsiosa; profiili 611/403-407, kuvattu etelästä.
- 118083 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6,5, kuvattu idästä.

- 118084 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7, ruudut 600-604/406-409, keskellä pitkulainen kuoppa jonka itäpäässä isoja kiviä, kuvattu etelästä.
- 118085 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7 kuvattu idästä.
- 118086 Asumuspainanne 63, länsiosa; profiili 600/413-410, kuvattu pohjoisesta.
- 118087 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7,5, ruudut 601-604/406-409, pitkulainen kuoppa, jonka itäpäässä isoja kiviä, kuvattu etelästä.
- 118088 Sama, kuvattu lännestä.
- 118089 Asumuspainanne 63, länsiosa; työkuva, taso 8 kaivetaan, kuvattu idästä.
- 118090 Asumuspainanne 63, länsiosa; ruudut 603-604/407, n. 1 x 1 m kokoinen ja 0,7 m syvä pyöreä kuoppa, joka oli täytetty isoilla kivillä (tasot 6,5-12), kuvattu idästä.
- 118091 Asumuspainanne 63, kaivausalueet 1998-2000, kaivauksen jälkeen täytettynä.

Diapositiiviluettelo

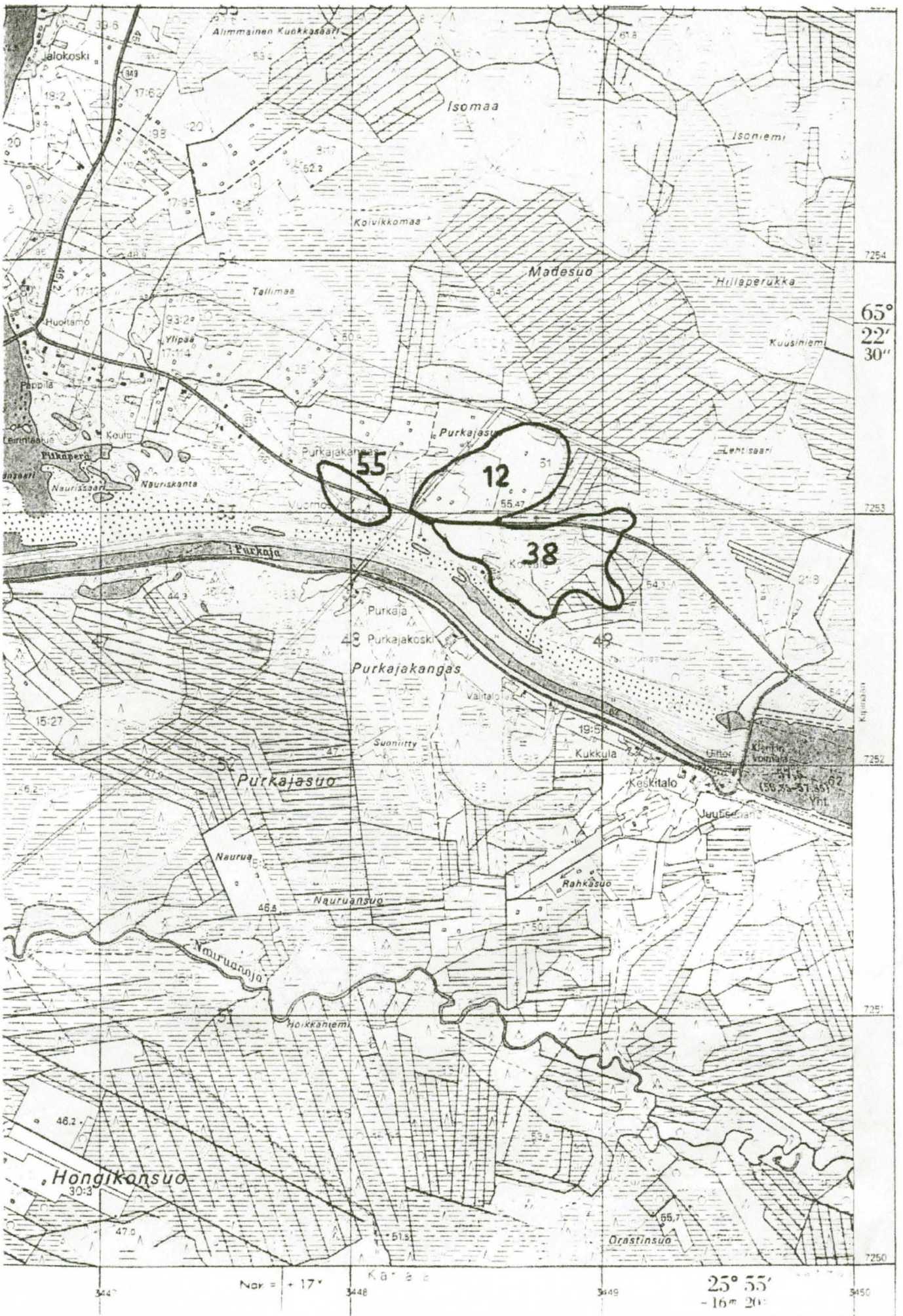
Kuvaaja Hans-Peter Schulz ellei toisin mainita

Purkajasuo/Korvala, kaivausalue 9

- 44813 Asumuspainanne 63, länsiosa; ennen kaivausta, kuvattu idästä.
- 44814 Asumuspainanne 63, länsiosa;, turve poistettu, kuvattu idästä.
- 44815 Asumuspainanne 63, länsiosa;, taso 2, kuvattu idästä.
- 44816 Työkuva, kaivausalueen eteläpuolella kaivetaan tasoa 3, idästä.
- 44817 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 3 kuvattu idästä.
- 44818 Ryhmäkuva kivikauden kylässä; vasemmalta Esa Nyman, Joukko Rasvala, Tapani Rostedt, Keijo Kakko, Heli Heinäaho, Raimo Turtinen, Ali Manninen, Jaana Tossavainen, Teuvo Juutinen, Sinikka Tolonen, H.-P. Schulz, Marika Väänänen ja Jaana Itäpalo.
- 44819 Koeoja 2, ruudut 615-627/412-413, taso 2, kuvattu pohjoisesta.
- 44820 Koeoja 2, , ruudut 619-622, taso 2, painanteen keskiosan eteläreunassa keskittymä palaneita kiviä, kuvattu etelästä.
- 44821 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 4, kuvattu idästä.
- 44822 Asumuspainanne 64, länsiosa; ruudut 600-601, 403-409, hiiltyneitä puunjäänteitä tasossa 4,5. kuvattu lännestä.
- 44823 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 5, kuvattu idästä.
- 44824 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 5,5, kuvattu idästä.
- 44825 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6, kaivausalueen pohjoispuoli, kuvattu idästä.
- 44826 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6, kaivausalueen eteläpuoli, kuvattu idästä.
- 44827 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6, kuvattu idästä.
- 44828 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6,5, pitkulainen kuoppa (sekundaarinen) ruuduissa 601-603/497 kuvattu etelästä.
- 44829 Asumuspainanne 63, länsiosa; profiili 611/403-407, kuvattu etelästä.
- 44830 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6,5, kuvattu idästä.
- 44831 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7, ruudut 600-604/406-409, keskellä pitkulainen kuoppa jonka itäpäässä isoja kiviä, kuvattu etelästä.

- 44832 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7 kuvattu idästä.
- 44833 Asumuspainanne 63, länsiosa; profiili 600/413-410, kuvattu pohjoisesta.
- 44834 Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7,5, ruudut 601-604/406-409, pitkulainen kuoppa, jonka itäpäässä isoja kiviä, kuvattu etelästä.
- 44835 Sama, kuvattu lännestä.
- 44836 Asumuspainanne 63, länsiosa; työkuva, taso 8 kaivetaan, kuvattu idästä.
- 44837 Asumuspainanne 63, länsiosa; ruudut 603-604/407, n. 1 x 1 m kokoinen ja 0,7 m syvä pyöreä kuoppa, joka oli täytetty isoilla kivillä (tasot 6,5-12), kuvattu idästä.
- 44838 Asumuspainanne 63, kaivausalueet 1998-2000, kaivauksen jälkeen täytettynä.

Peruskarttaote 1:20 000 3512 07 YLI-II

Purkajasuon muinaisjäännösalue: Purkajasuo (12), Purkajasuo/Korvala (38)

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

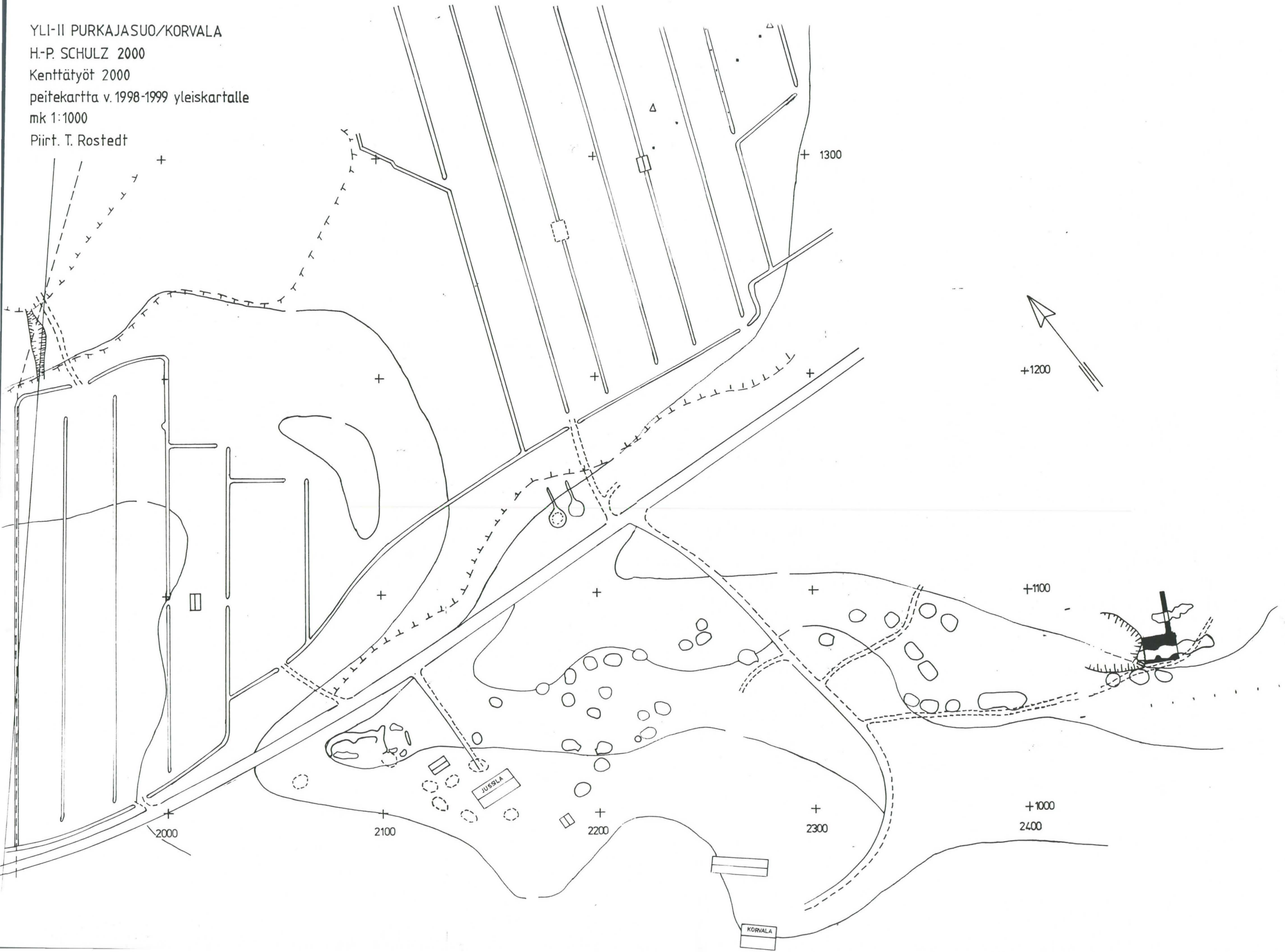
H.-P. SCHULZ 2000

Kenttätöyt 2000

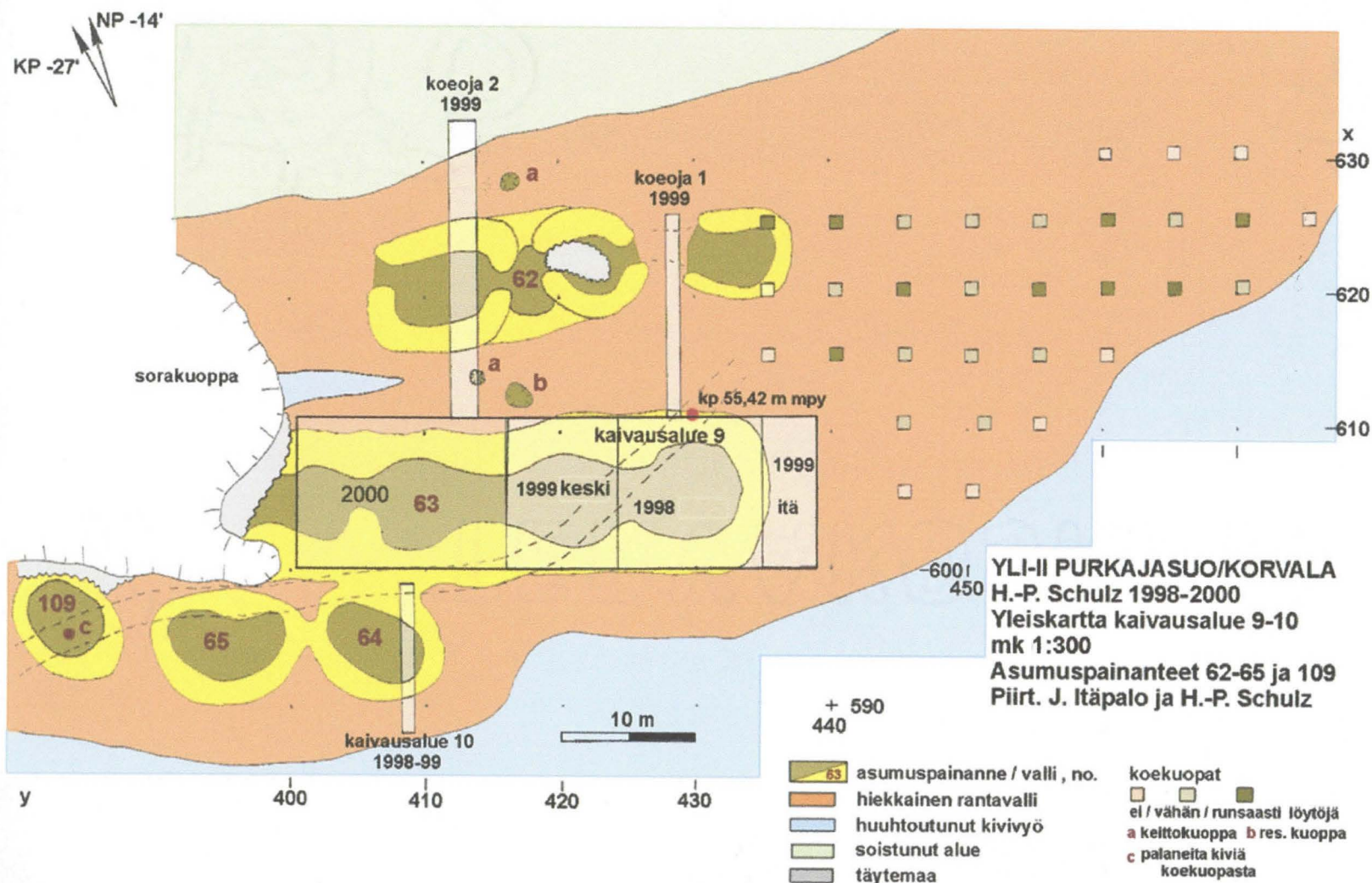
peitekartta v. 1998-1999 yleiskartalle

mk 1:1000

Piirt. T. Rostedt

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Asumuspainanne 63, länsiosa

Pintavaaituskartta

Luvut absoluutisia m mpy

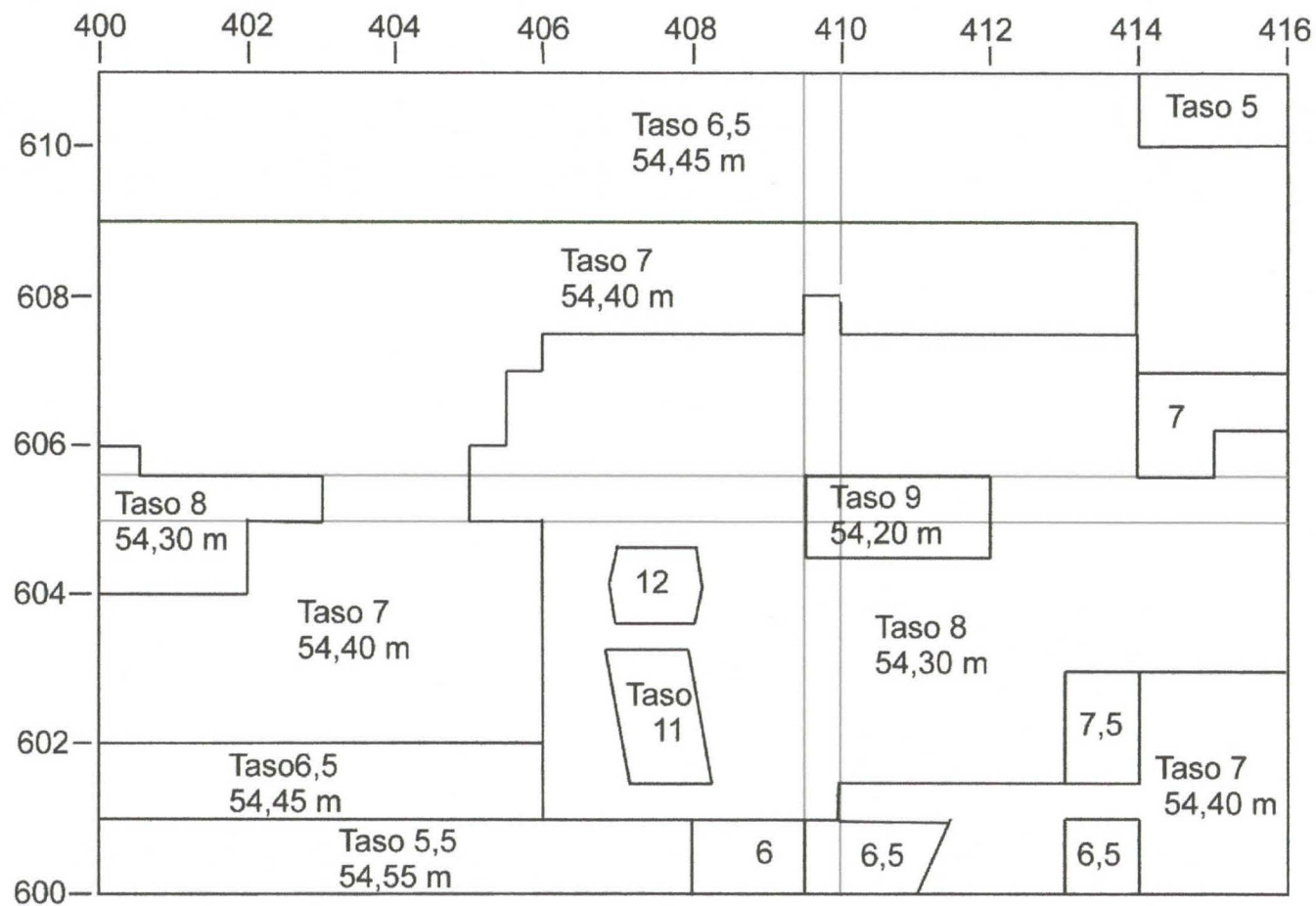
H.-P. Schulz 2000

X/Y	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416
611	55,02	54,83	54,84	55,82	54,75	54,75	54,75	54,81	54,90	54,96	54,92	55,00	55,04	55,07	55,11	55,13	55,09
610	55,13	54,85	54,84	54,86	54,90	54,84	54,89	54,93	54,97	54,94	55,02	55,09	55,10	55,03	55,12	55,08	55,13
609	55,01	54,84	54,81	54,92	54,91	55,01	54,96	54,91	54,95	54,94	55,04	55,15	55,04	55,06	55,05	55,01	55,01
608	54,87	54,81	54,77	54,72	54,74	54,80	54,90	54,92	54,87	54,82	54,85	54,91	54,96	54,94	55,02	54,93	54,89
607	54,70	54,67	54,66	54,79	54,79	54,89	54,82	54,75	54,76	54,79	54,82	54,72	54,88	54,86	54,88	54,79	54,74
606	54,68	54,69	54,66	54,74	54,76	54,78	54,71	54,58	54,64	54,68	54,68	54,63	54,78	54,77	54,73	54,65	54,60
605	54,66	54,68	54,66	54,70	54,74	54,71	54,67	54,56	54,56	54,49	54,51	54,56	54,64	54,67	54,63	54,56	54,51
604	54,65	54,64	54,66	54,73	54,81	54,80	54,73	54,68	54,69	54,50	54,51	54,59	54,63	54,74	54,65	54,59	54,60
603	54,70	54,70	54,70	54,76	54,92	54,91	54,80	54,57	54,71	54,63	54,59	54,64	54,67	54,75	54,75	54,74	54,77
602	54,89	54,88	54,84	54,94	54,96	55,01	54,89	54,68	54,78	54,79	54,73	54,77	54,82	54,82	54,79	54,79	54,77
601	55,04	54,98	54,88	55,03	54,99	54,97	54,97	54,83	54,86	54,93	54,91	54,82	54,79	54,74	54,74	54,75	54,73
600	54,98	54,96	54,97	54,95	54,94	54,94	54,93	54,90	54,88	54,88	54,83	54,81	54,79	54,74	54,71	54,71	54,73

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
 Asumuspainanne 63, länsiosa
 Pohjavaaituskartta mk 1:100
 H.-P. Schulz 2000

luvut absoluutisia m mpy

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa

Kaivausalue 9 pohjoispuoli

Taso 1, 55,00 m mpy

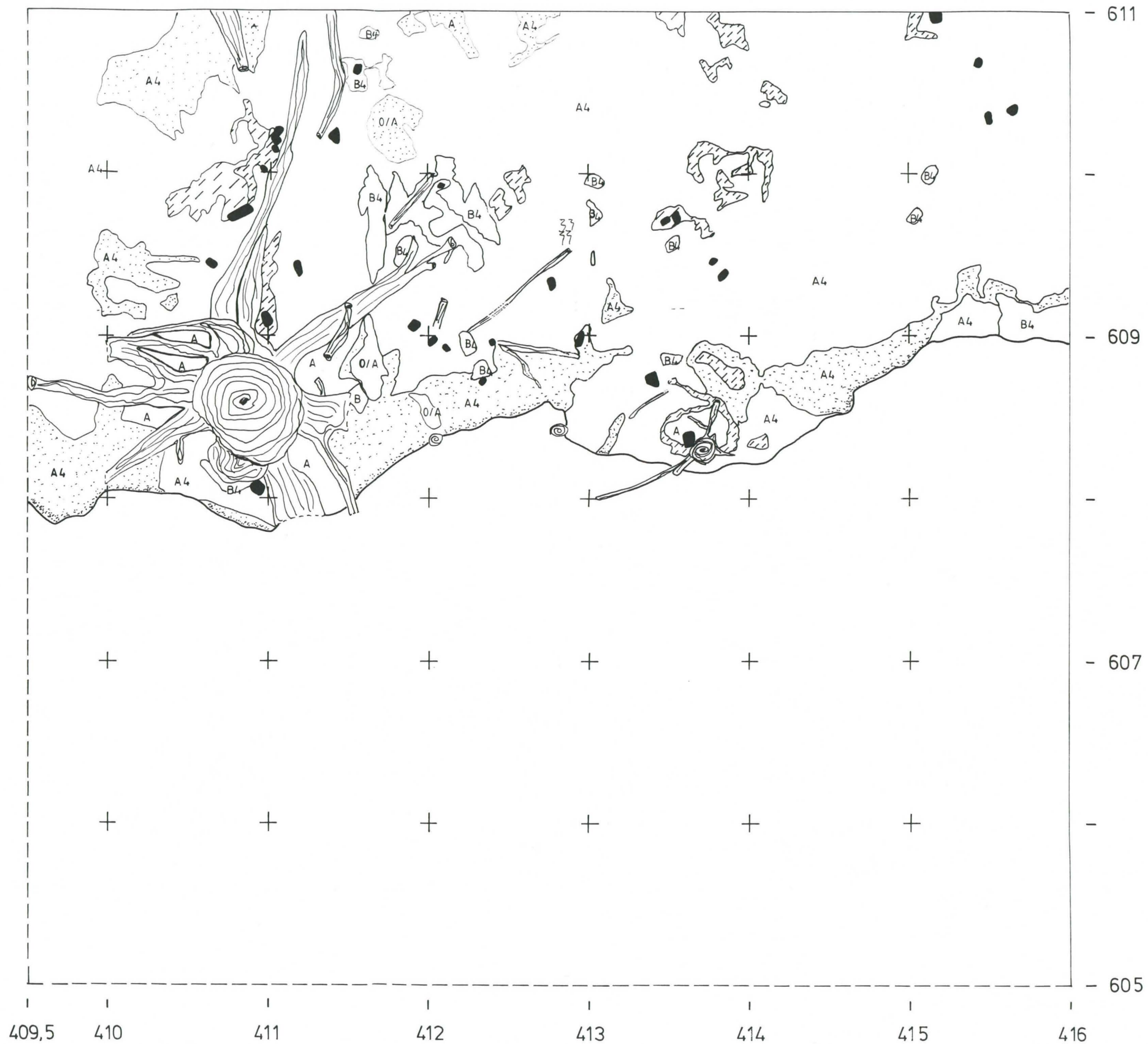
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

1 m

0	turve
A	huuhtoutunut
B	rikastunut
C	puhdas vaalea
4	hiekkä
5	karkea hiekkä
	heikko ruskea likamaa
	ruskea likamaa
	voimakkaan ruskea likamaa
	punertava likamaa
	heikko punertava likamaa
	kellertävä likamaa
	heikko punainen palomaa
	punainen palomaa
	voimakkaan punainen palomaa
S	savi
	heikko nokimaa
	nokimaa
	hiili
	tuohi
	hiiltynyt puu
77	ruostesaostuma
k	kvartsi
	palanut/palamaton kivi
	juuri/maatunut juuri

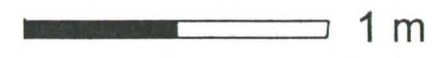
kp 27*

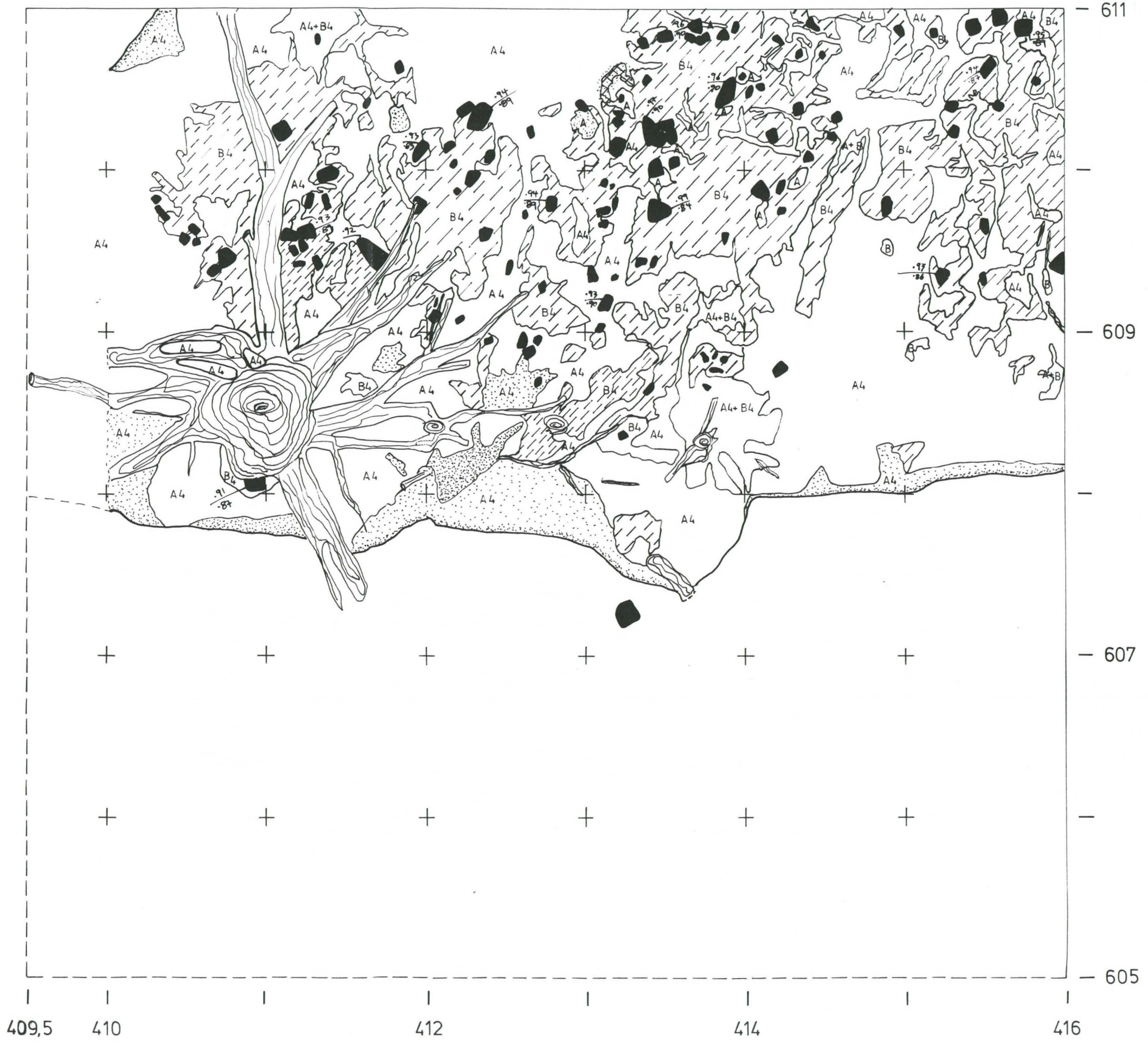
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 2, 54,90 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

- 0 turve
- A huhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa
- voimakkaan ruskea likamaa
- punertava likamaa
- heikko punertava likamaa
- kellertävä likamaa
- heikko punainen palomaa
- punainen palomaa
- voimakkaan punainen palomaa
- S savi
- heikko nokimaa
- nokimaa
- hiili
- tuohi
- hiiltynyt puu
- 77 ruostesaostuma
- k kvartsi
- %6 palanut/palamaton kivi
- juuri/maatunut juuri

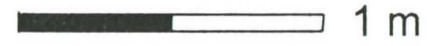
kp 27*

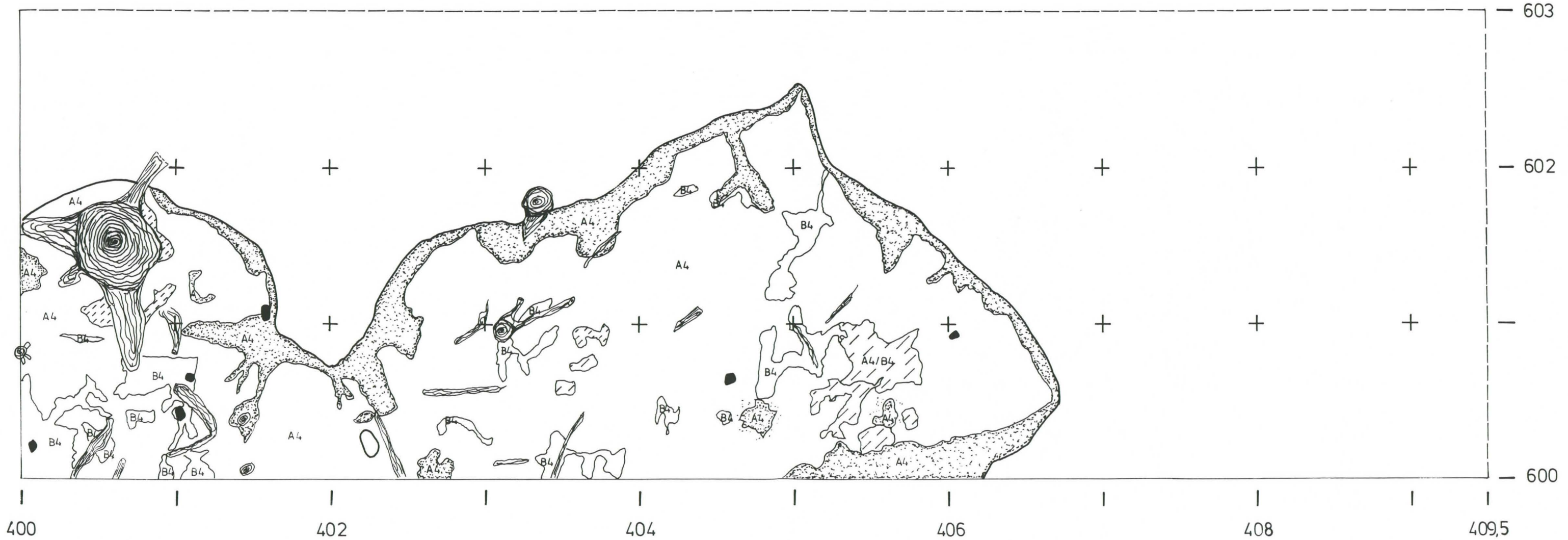

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 2, 54,90 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

0	turve		punainen palomaa
A	huuhtoutunut		voimakkaan punainen palomaa
B	rikastunut	S	savi
C	puhdas vaalea		heikko nokimaa
4	hiekkä		nokimaa
5	karkea hiekkä		hiili
	heikko ruskea likamaa		tuohi
	ruskea likamaa		hiiltynyt puu
	voimakkaan ruskea likamaa	73	ruostesaostuma
	punertava likamaa	k	kvartsi
	heikko punertava likamaa		palanut/palamaton kivi
	kellertävä likamaa		juuri/maatunut juuri
	heikko punainen palomaa		

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa

Kaivausalue 9 pohjoispuoli

Taso 3, 54,80 m mpy

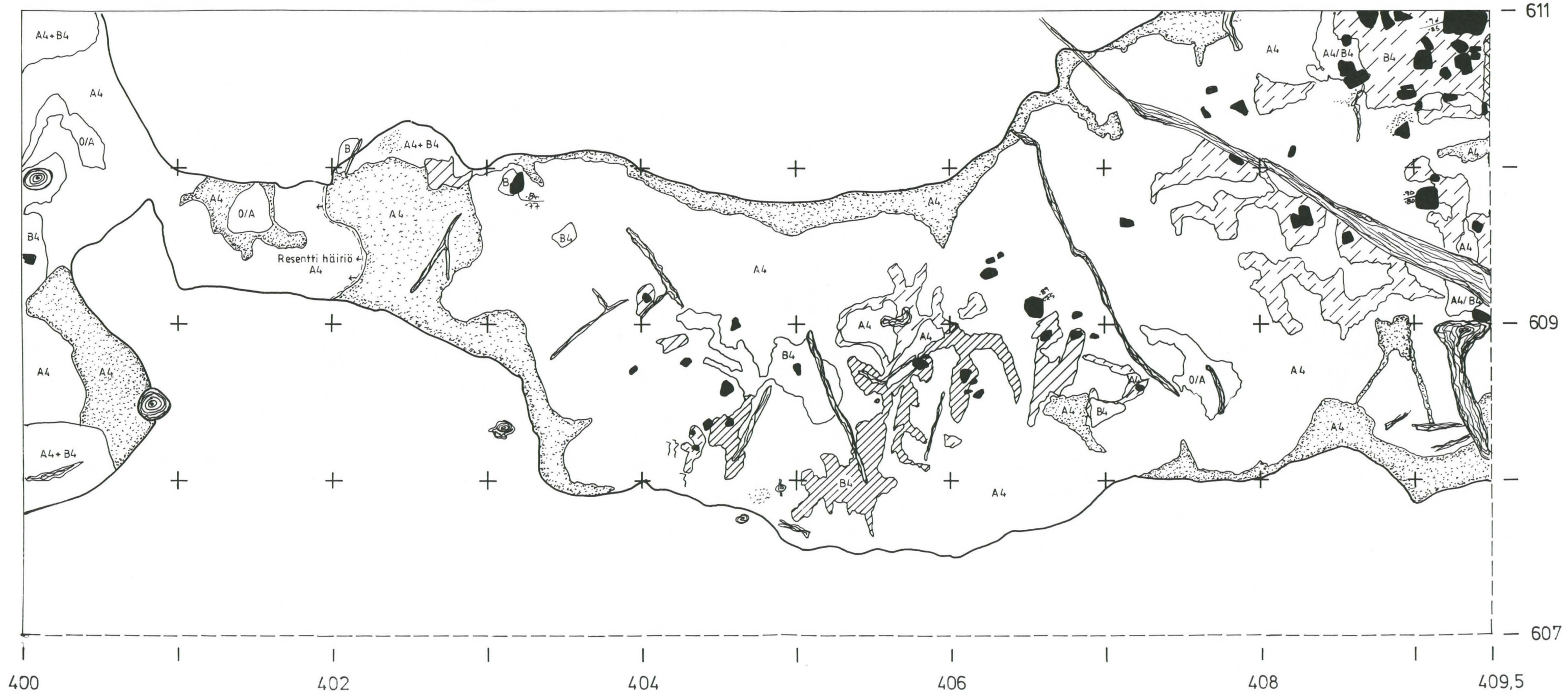
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

1 m

kp 27*

0	turve	voimakkaan punainen palomaa
A	huuhtoutunut	savi
B	rikastunut	heikko nokimaa
C	puhdas vaalea	nokimaa
4	hiekkä	hiili
5	karkea hiekkä	tuohi
	heikko ruskea likamaa	hiiltynyt puu
	ruskea likamaa	ruostesaostuma
	voimakkaan ruskea likamaa	kvartsi
	punertava likamaa	palanut/palamaton kivi
	heikko punertava likamaa	juuri/maatunut juuri
	kellertävä likamaa	
	heikko punainen palomaa	
	punainen palomaa	

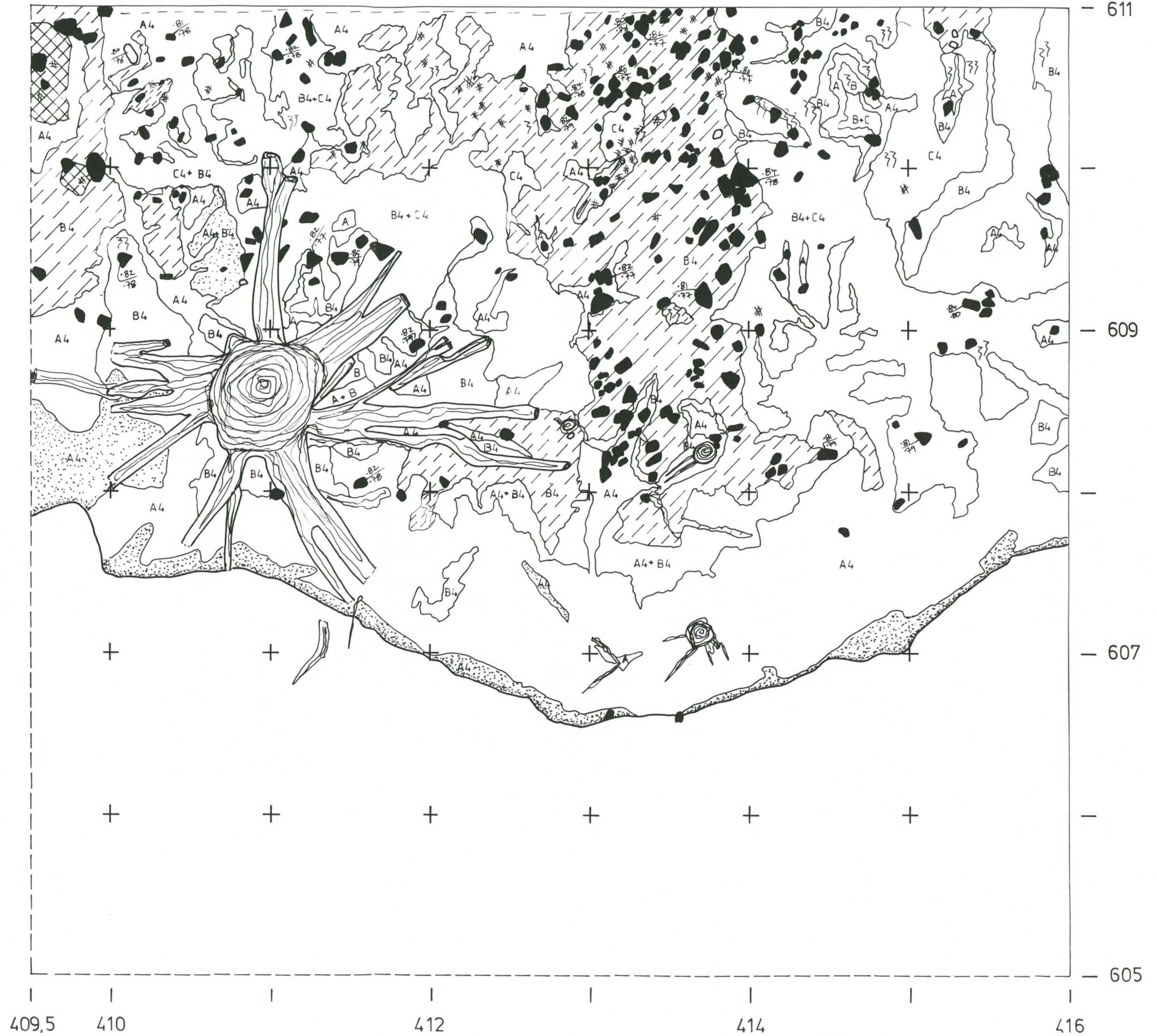
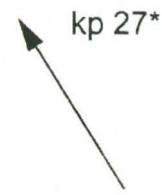

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 3, 54,80 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

1 m

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa
- voimakkaan ruskea likamaa
- punertava likamaa
- heikko punertava likamaa
- kellertävä likamaa
- heikko punainen palomaa
- punainen palomaa
- voimakkaan punainen palomaa
- S savi
- heikko nokimaa
- nokimaa
- hiili
- tuohi
- hiiltynyt puu
- ruostesaostuma
- k kvartsi
- palanut/palamaton kivi
- juuri/maatunut juuri

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa

Kaivausalue 9 eteläpuoli

Taso 3, 54,80 m mpy

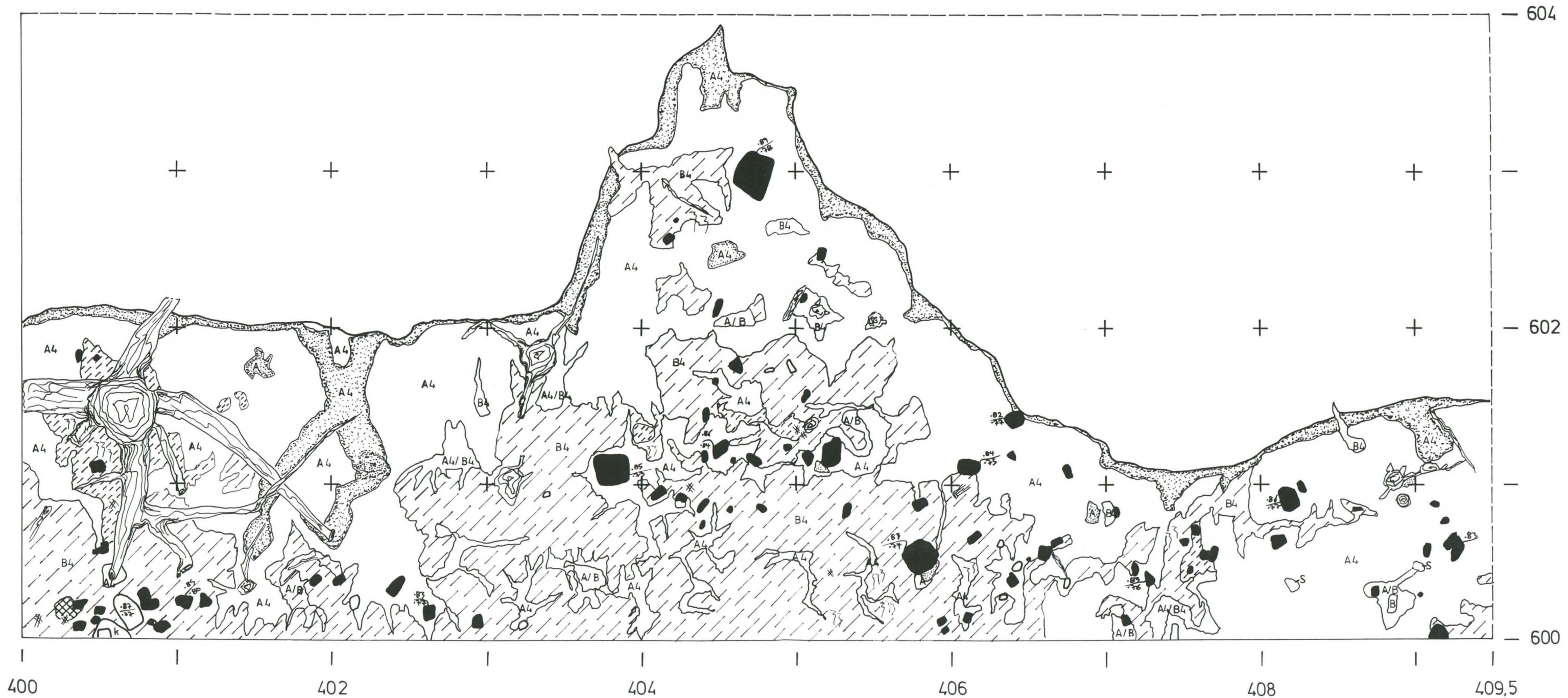
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

kp 27*

1 m

0	turve	heikentävä likamaa	k	kvartsi	
A	huuhtoutunut	heikko punainen palomaa	o	palanut/palamaton kivi	
B	rikastunut	punainen palomaa	juuri	juuri/maatunut juuri	
C	puhdas vaalea	voimakkaan punainen palomaa			
4	hiekkä	S	savi		
5	karkea hiekkä	heikko nokimaa			
heikko ruskea likamaa		nokimaa			
ruskea likamaa		hiili			
voimakkaan ruskea likamaa		tuohi			
punertava likamaa		hiiltynyt puu			
heikko punertava likamaa		ruostesaostuma			

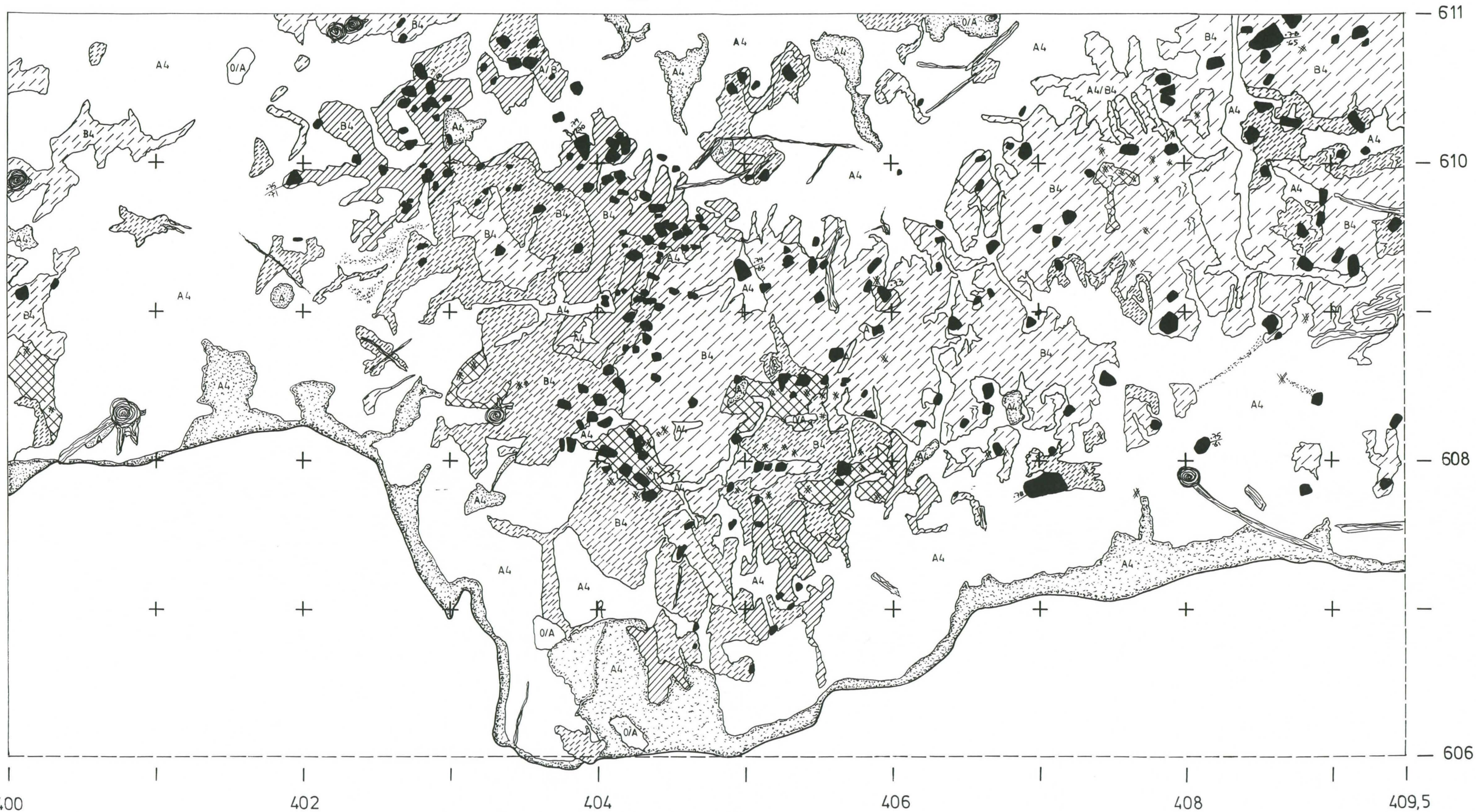
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 4, 54,70 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

1 m

0	turve		punertava likamaa		hiili
A	huuhtoutunut		heikko punertava likamaa		tuohi
B	rikastunut		kellertävä likamaa		hiltynyt puu
C	puhdas vaalea		heikko punainen palomaa		ruostesaostuma
4	hiekkä		punainen palomaa	k	kvartsi
5	karkea hiekkä		voimakkaan punainen palomaa		palanut/palamaton kivi
	heikko ruskea likamaa		savi		juuri/maatunut juuri
	ruskea likamaa		heikko nokimaa		
	voimakkaan ruskea likamaa		nokimaa		

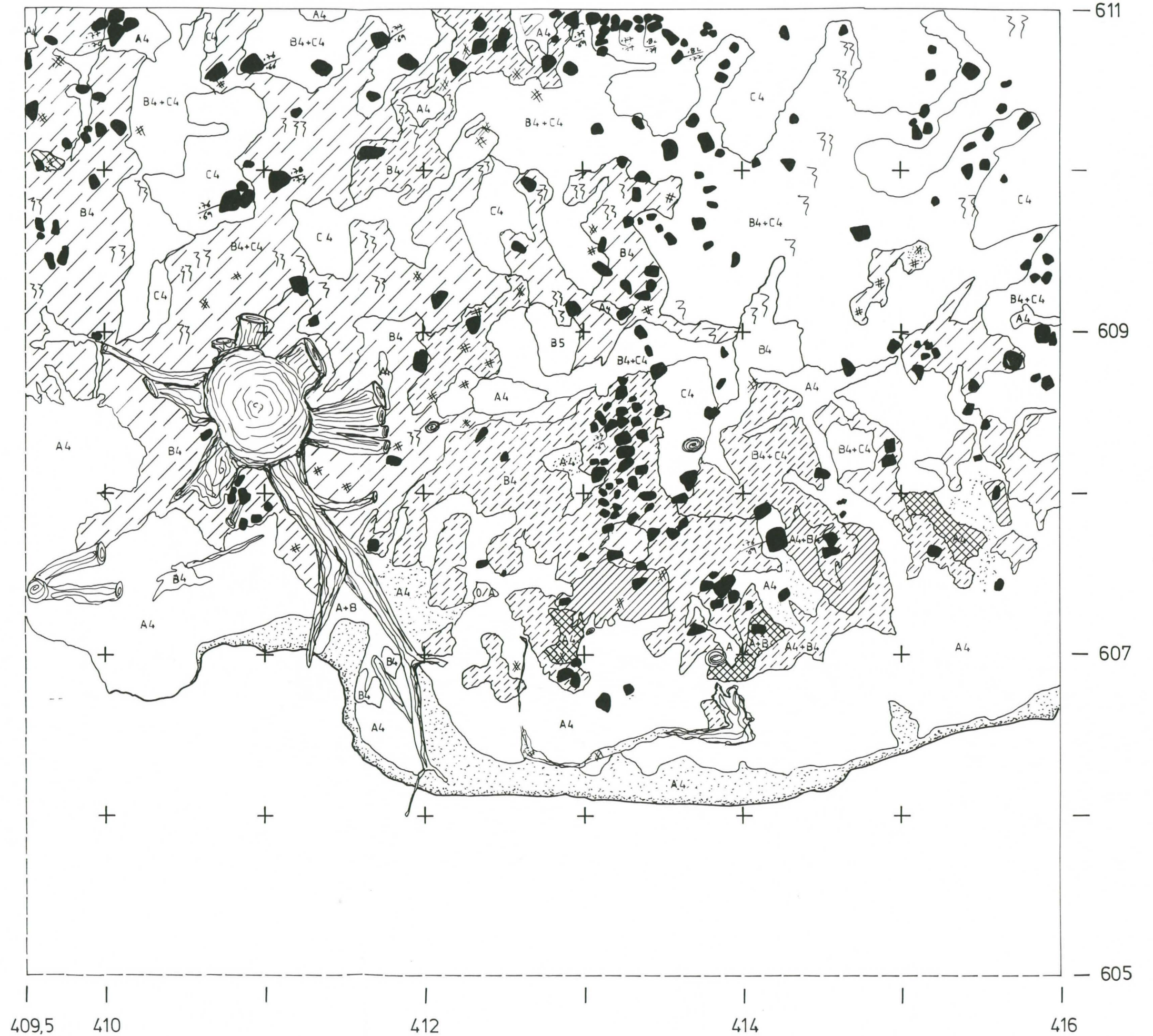

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 4, 54,70 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

1 m

0	turve
A	huuhtoutunut
B	rikastunut
C	puhdas vaalea
4	hiekkä
5	karkea hiekkä
	heikko ruskea likamaa
	ruskea likamaa
	voimakkaan ruskea likamaa
	punertava likamaa
	heikko punertava likamaa
	kellertävä likamaa
	heikko punainen palomaa
	punainen palomaa
	voimakkaan punainen palomaa
S	savi
	heikko nokimaa
	nokimaa
	hiili
	tuohi
	hiiltynyt puu
	ruostesaostuma
k	kvartsi
	palanut/palamaton kivi
	juuri/maatunut juuri

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

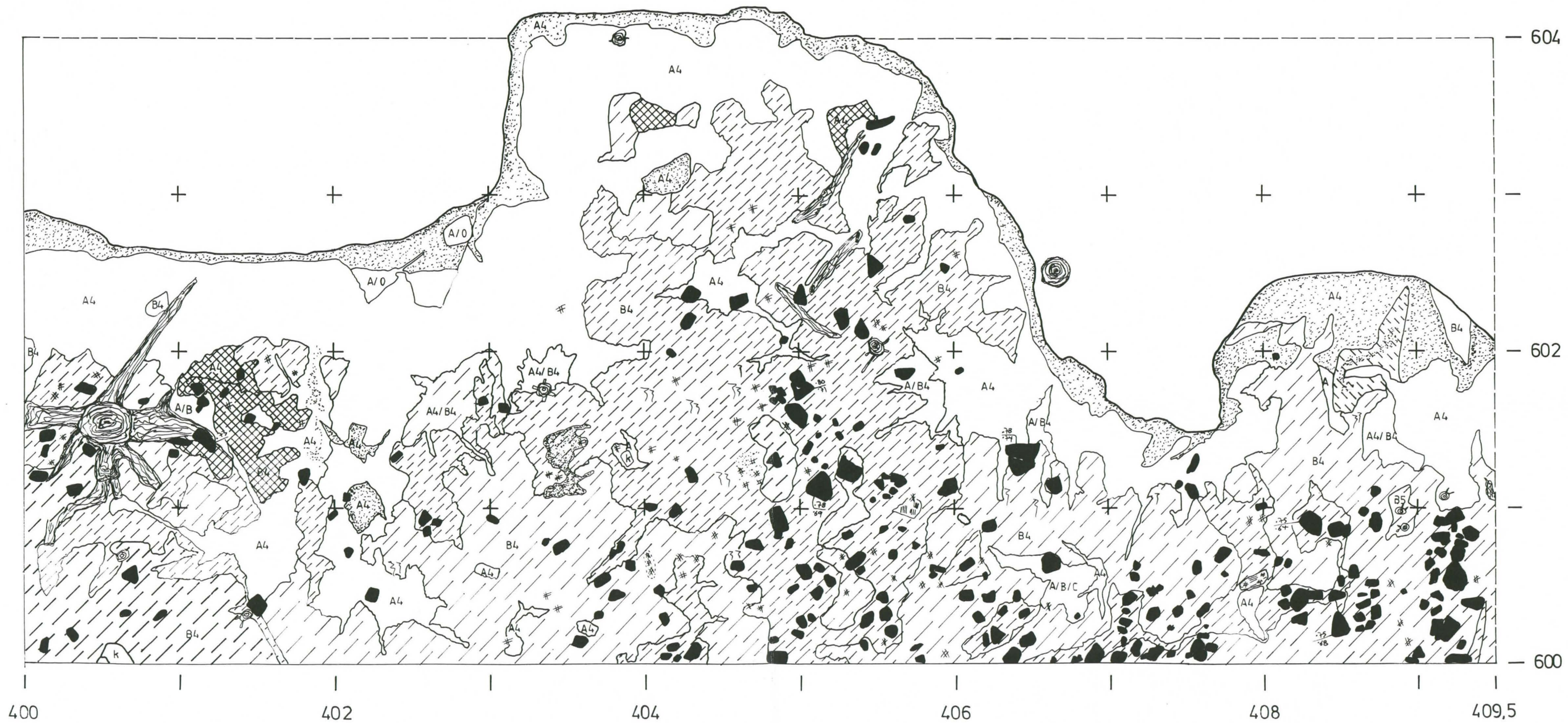
Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 4, 54,70 m mpy
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

1 m

0	turve		punainen palomaa
A	huuhtoutunut		voimakkaan punainen palomaa
B	rikastunut	S	savi
C	puhdas vaalea		heikko nokimaa
4	hiekkä		nokimaa
5	karkea hiekka		hiili
	heikko ruskea likamaa		tuohi
	ruskea likamaa		hiiltynyt puu
	voimakkaan ruskea likamaa		ruostesaostuma
	punertava likamaa	k	kvartsi
	heikko punertava likamaa		palanut/palamaton kivi
	kellertävä likamaa		juuri/maatunut juuri
	heikko punainen palomaa		

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

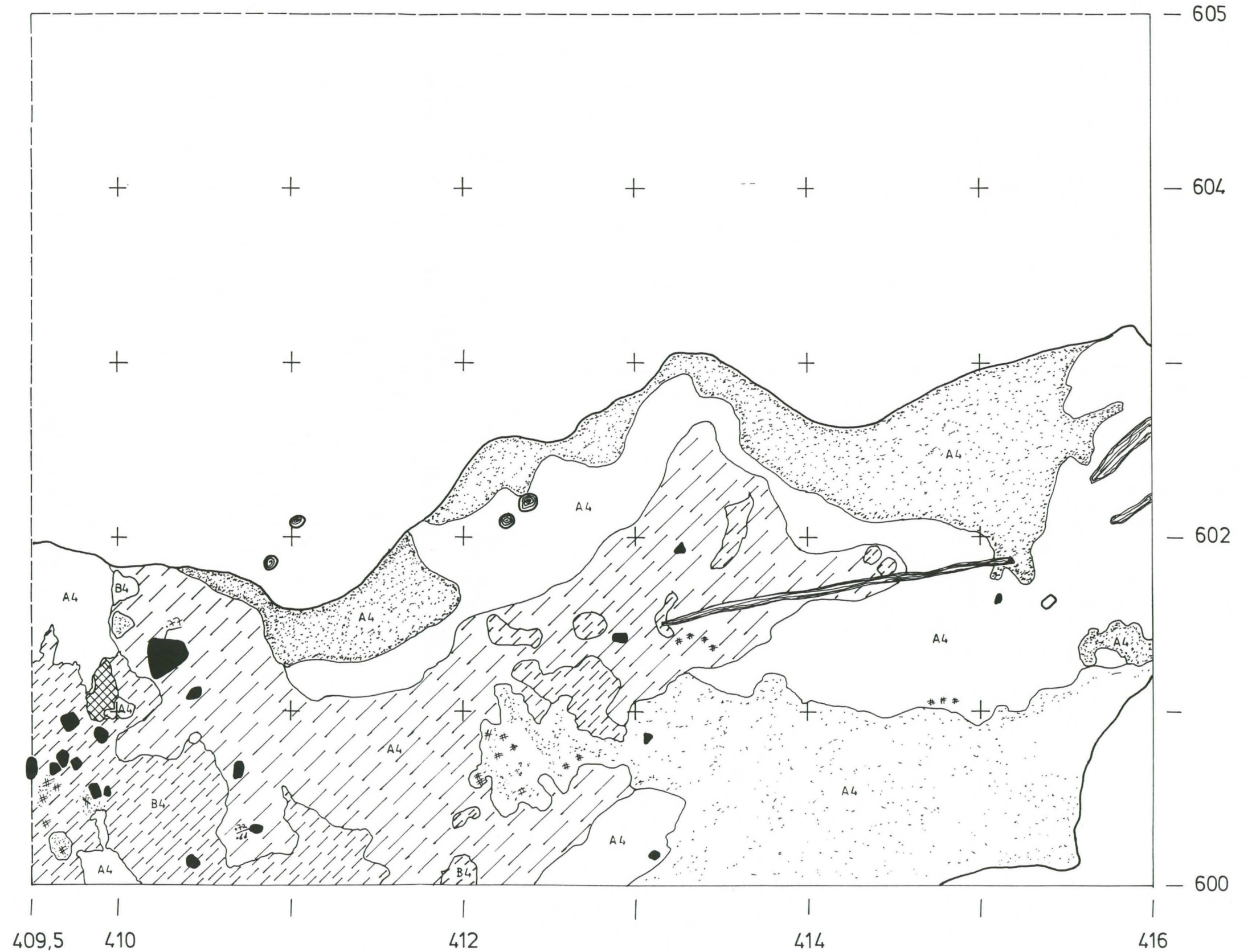
Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 4, 54,70 m mpy
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

1 m

0	turve
A	huuhtoutunut
B	rikastunut
C	puhdas vaalea
4	hiekkä
5	karkea hiekkä
	heikko ruskea likamaa
	ruskea likamaa
	voimakkaan ruskea likamaa
	punertava likamaa
	heikko punertava likamaa
	kellertävä likamaa
	heikko punainen palomaa
	punainen palomaa
	voimakkaan punainen palomaa
S	savi
	heikko nokimaa
	nokimaa
	hiili
	tuohi
	hiiltynyt puu
77	ruostesaostuma
k	kvartsi
	palanut/palamaton kivi
	juuri/maatunut juuri

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

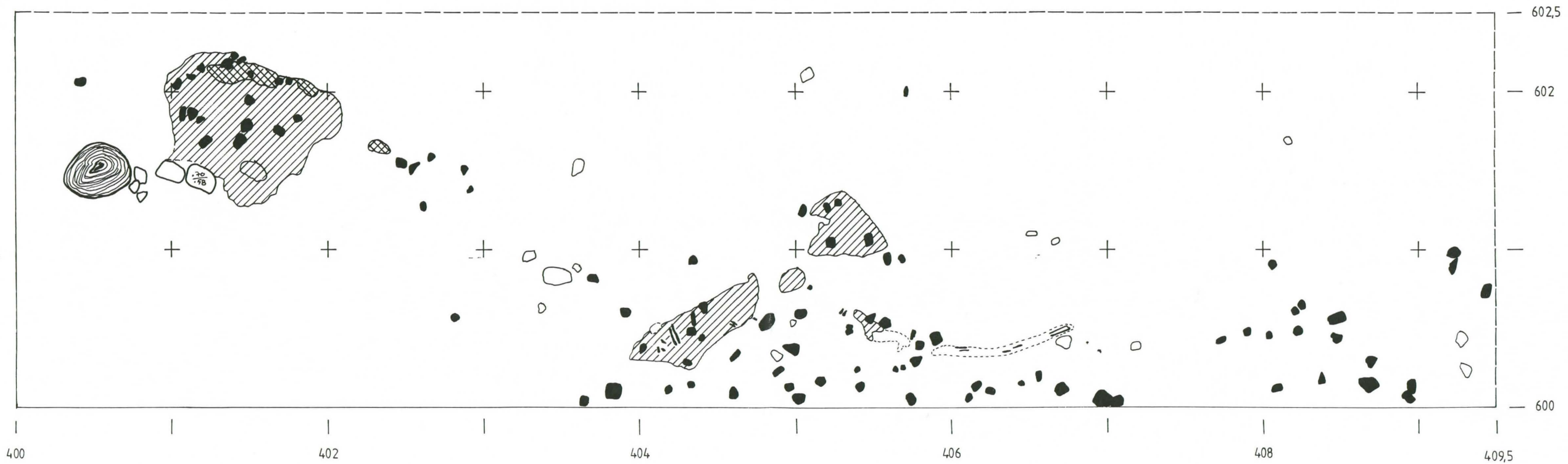
Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 4,5,54,65m mpy
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

1 m

0	turve		punainen palomaa
A	huuhtoutunut		voimakkaan punainen palomaa
B	rikastunut	S	savi
C	puhdas vaalea		heikko nokimaa
4	hiekkä		nokimaa
5	karkea hiekkä		hiili
	heikko ruskea likamaa		tuohi
	ruskea likamaa		hiiltynyt puu
	voimakkaan ruskea likamaa	77	ruostesaostuma
	punertava likamaa	k	kvartsi
	heikko punertava likamaa		palanut/palamaton kivi
	kellertävä likamaa		juuri/maatunut juuri
	heikko punainen palomaa		

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa

Kaivausalue 9, pohjois-/eteläpuoli
Taso 5, 54,60 m mpy.

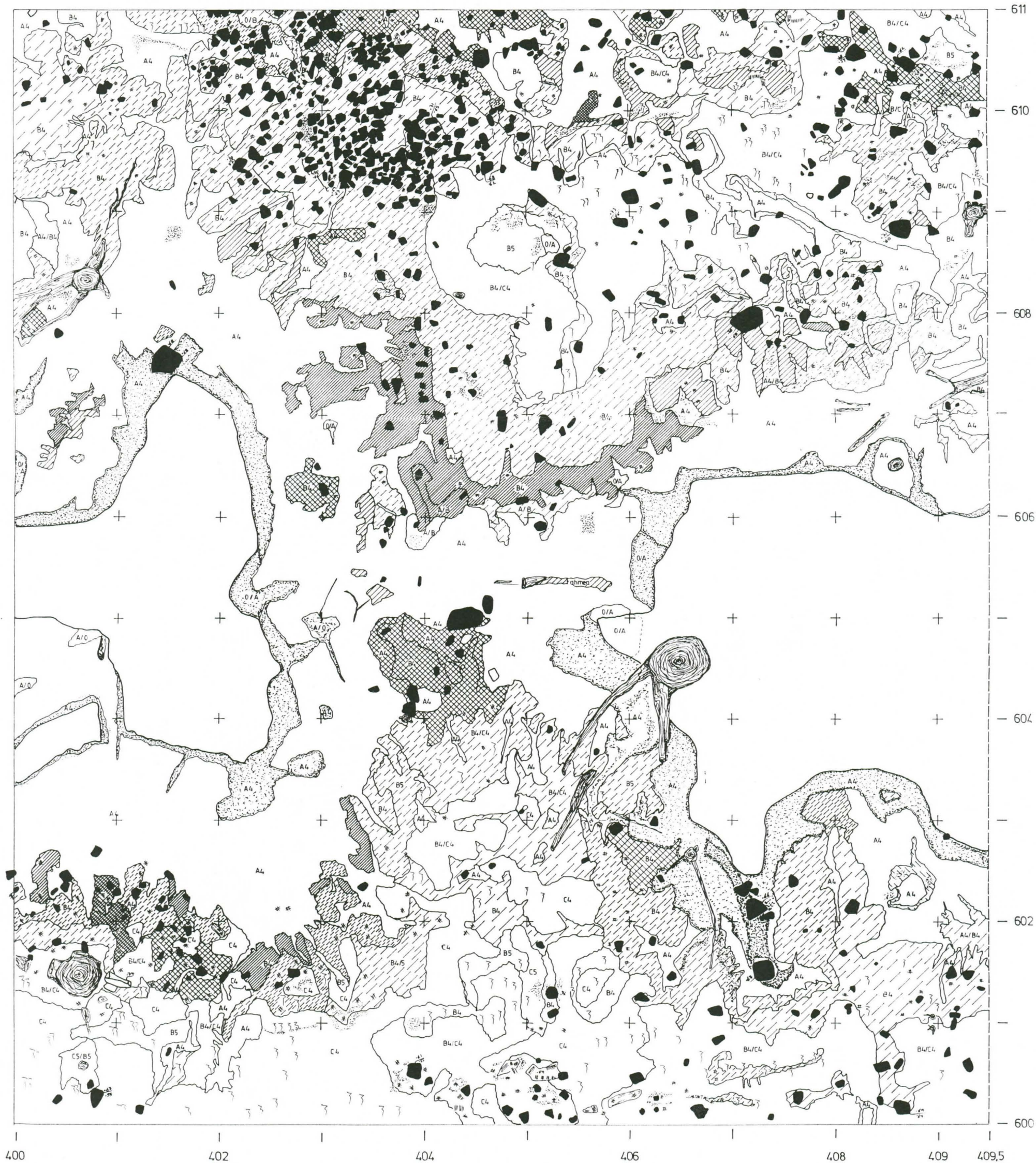
Mk 1:25

Piirros J. Itäpalo

0	turve	punainen palomaa	
A	huuhtoutunut	kellertävä likamaa	
B	rikastunut	heikko nokimaa	
C	puhdas vaalea	nokimaa	
4	hiekkä	hiili	
5	karkea hiekka	tuohi	
h	heikko ruskea likamaa	hiiltynyt puu	
r	ruskea likamaa	ruoste saostuma	
vr	voimakkaan ruskea likamaa	k	kvartsi
pr	punertava likamaa	o	palanut/palamaton kivi
vrp	voimakkaan punertava likamaa	ju	juuri/maatunut juuri

kp 27°

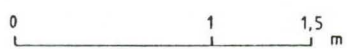

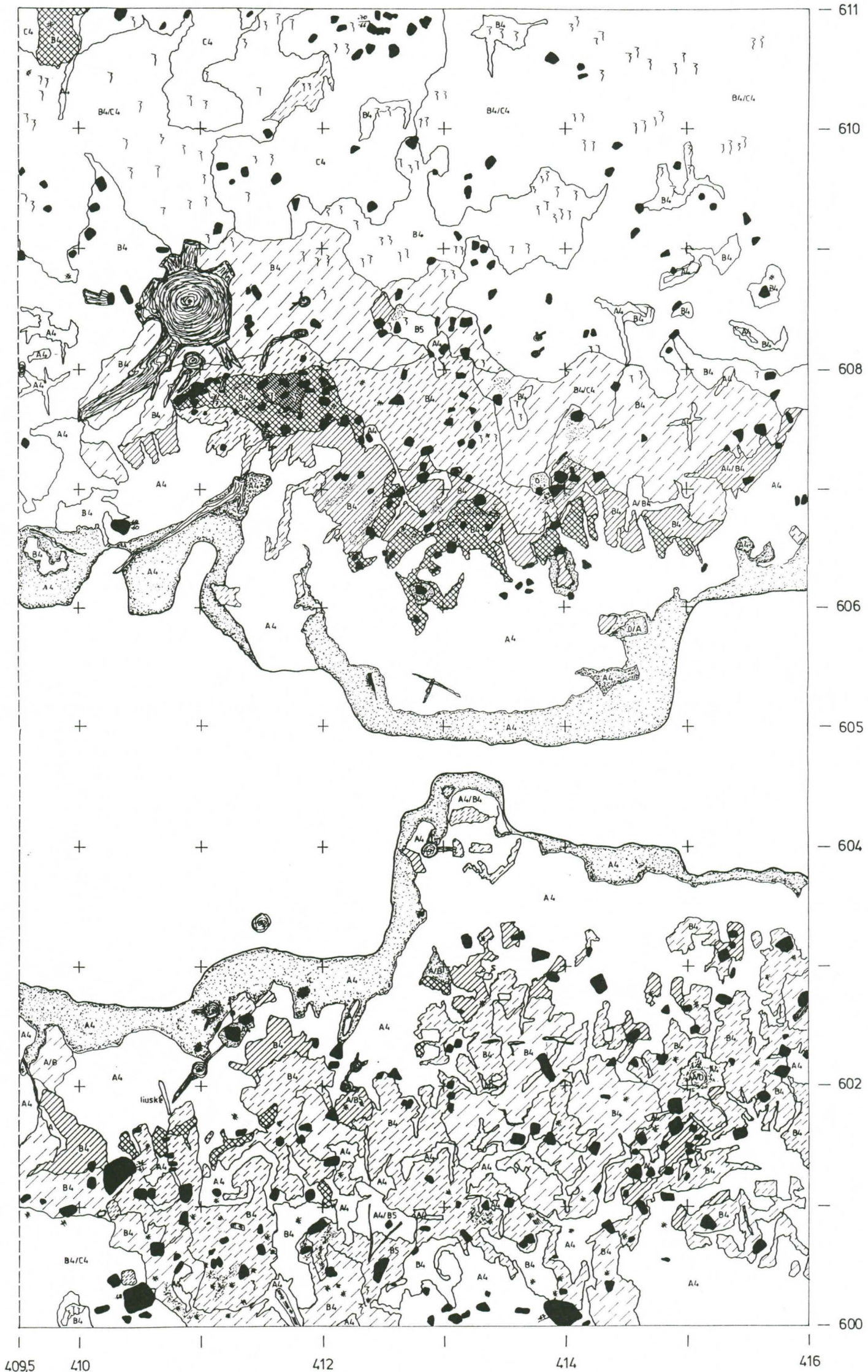
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosaa
Kaivausalue 9, pohjois-/eteläpuoli
Taso 5, 54,60 m mpy.
Mk 1:25
Piirros J. Itäpalo

kp 27°

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa
- voimakkaan ruskea likamaa
- punertava likamaa
- punainen palomaa
- voimakkaan punainen palomaa
- S savi
- heikko nokimaa
- nokimaa
- hiili
- tuohi
- hiiltynyt puu
- ruostesaostuma
- k kvartsi
- palanut/palamaton kivi
- juuri/maatunut juuri

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

H:P. SCHULZ 2000

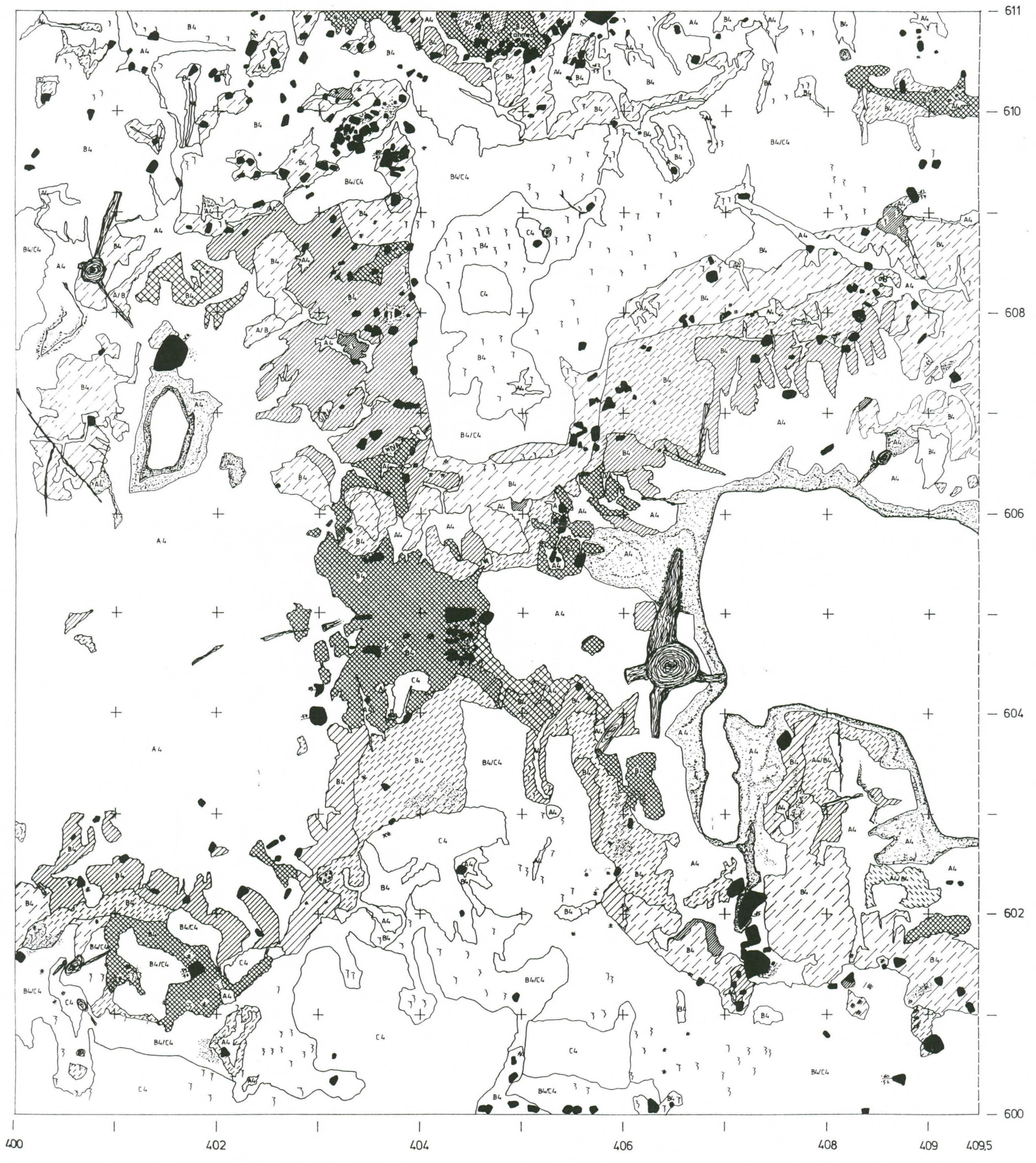
Asumuspainanne 63, länsiosa

Kaivausalue 9, pohjois-/eteläpuoli
Taso 5,5, 54,55 m mpy.
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

0	turve	heikko punainen palomaa
A	huuhtoutunut	punainen palomaa
B	rikastunut	kellertävä likamaa
C	puhdas vaalea	heikko nokimaa
4	hiekkä	nokimaa
5	karkea hiekkä	hiili
heikko ruskea likamaa	tuohi	
ruskea likamaa	ruostesaostuma	
voimakkaan ruskea likamaa	kvartsi	
heikko punertava likamaa	palanut/palamaton kivi	
punertava likamaa	juuri/maatunut juuri	
voimakkaan punertava likamaa		

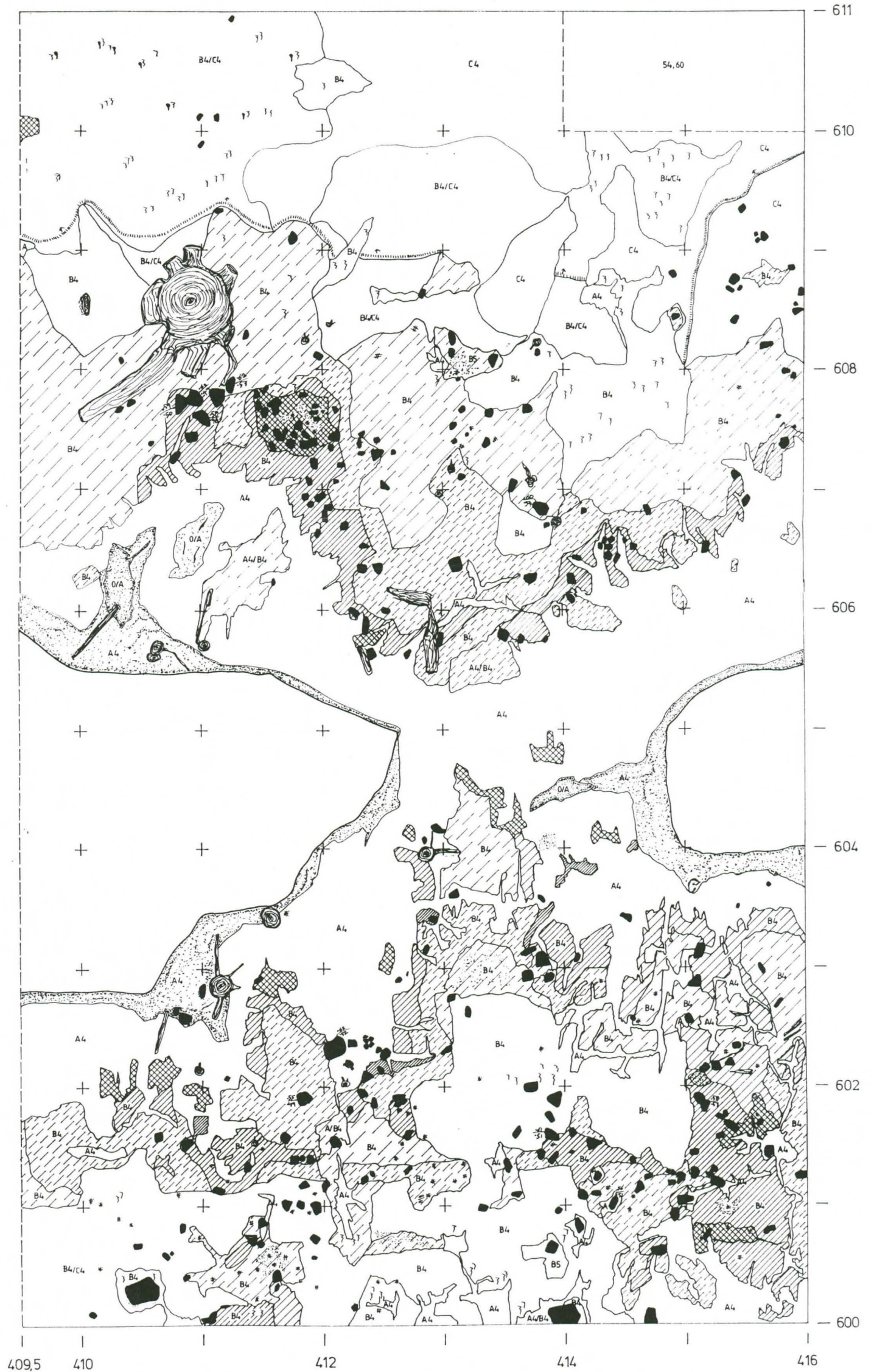
YLIHI PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asuinpainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9, pohjois- β teläpuoli
Taso 5,5, 54,55 m mpy.
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa
- voimakkaan punertava likamaa
- punertava likamaa
- punainen palomaa
- heikko nokimaa/nokimaa
- hiili
- mangaaninauhojen raja
- tuohi
- ruostesaostuma
- palanut/palamaton kivi
- juuri/maatunut juuri

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

H.-P. SCHULZ 2000

Asuinpaine 63, länsiosa

Kaivausalue 9, pohjois-/eteläpuoli

Taso 6, 54,50 m mpy.

Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa
- punertava likamaa
- heikko punertava likamaa
- voimakkaan punertava likamaa
- heikko punainen palomaa
- punainen palomaa
- heikko nokimaa/nokimaa
- hiili
- tuohi
- mangaanijuovien raja
- ruostesaostuma
- palanut/palamaton kivi
- juuri/maatunut juuri

kp 27°

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

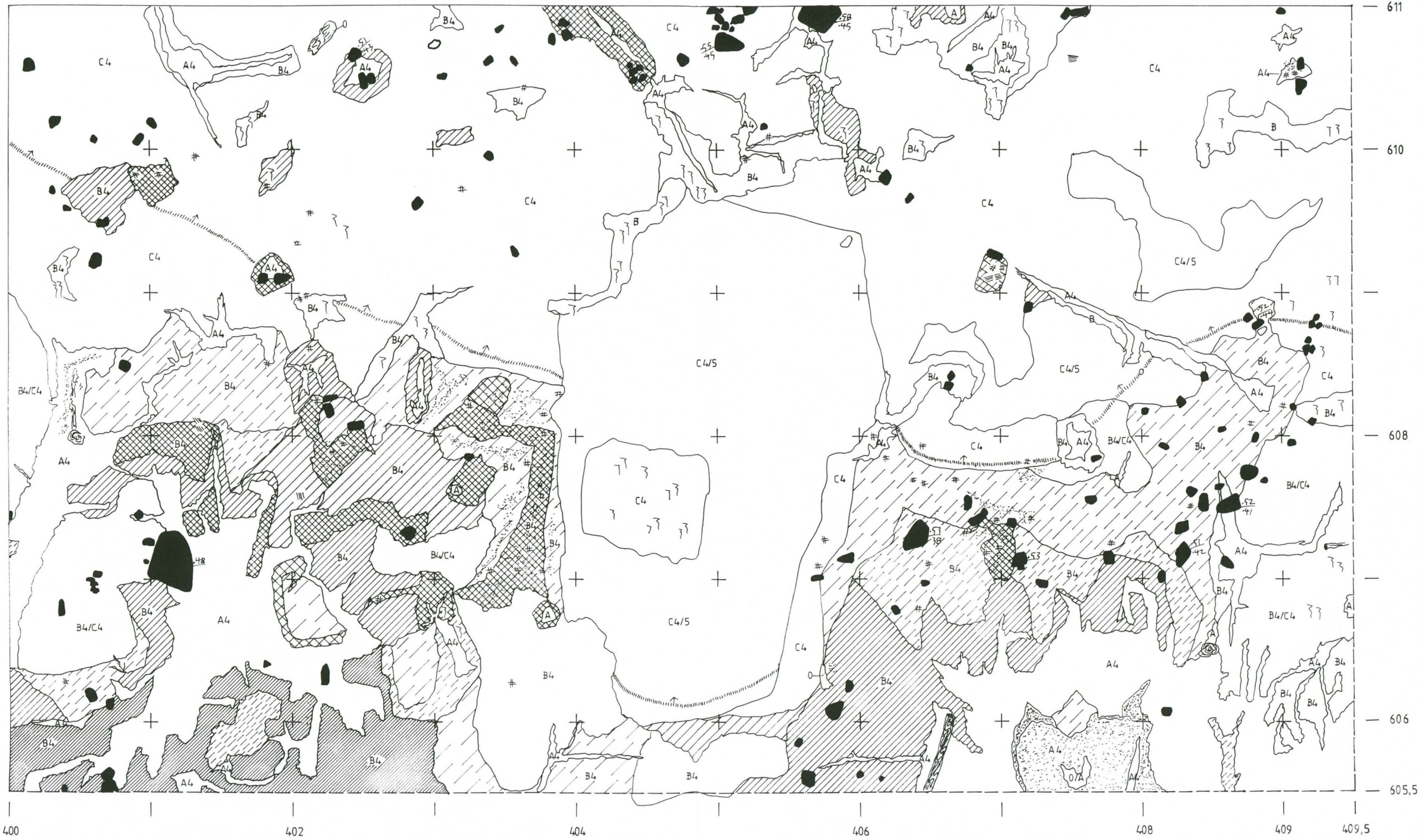
Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 6,5, 54,45 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa

- voimakkaan ruskea likamaa
- punertava likamaa
- heikko punertava likamaa
- kellertävä likamaa
- heikko punainen palomaa
- punainen palomaa
- voimakkaan punainen palomaa

- nokimaa
- hiili
- tuohi
- hiiltynyt puu
- ruostesaostuma
- kvartsi
- palanut/palamaton kivi

kp 27°

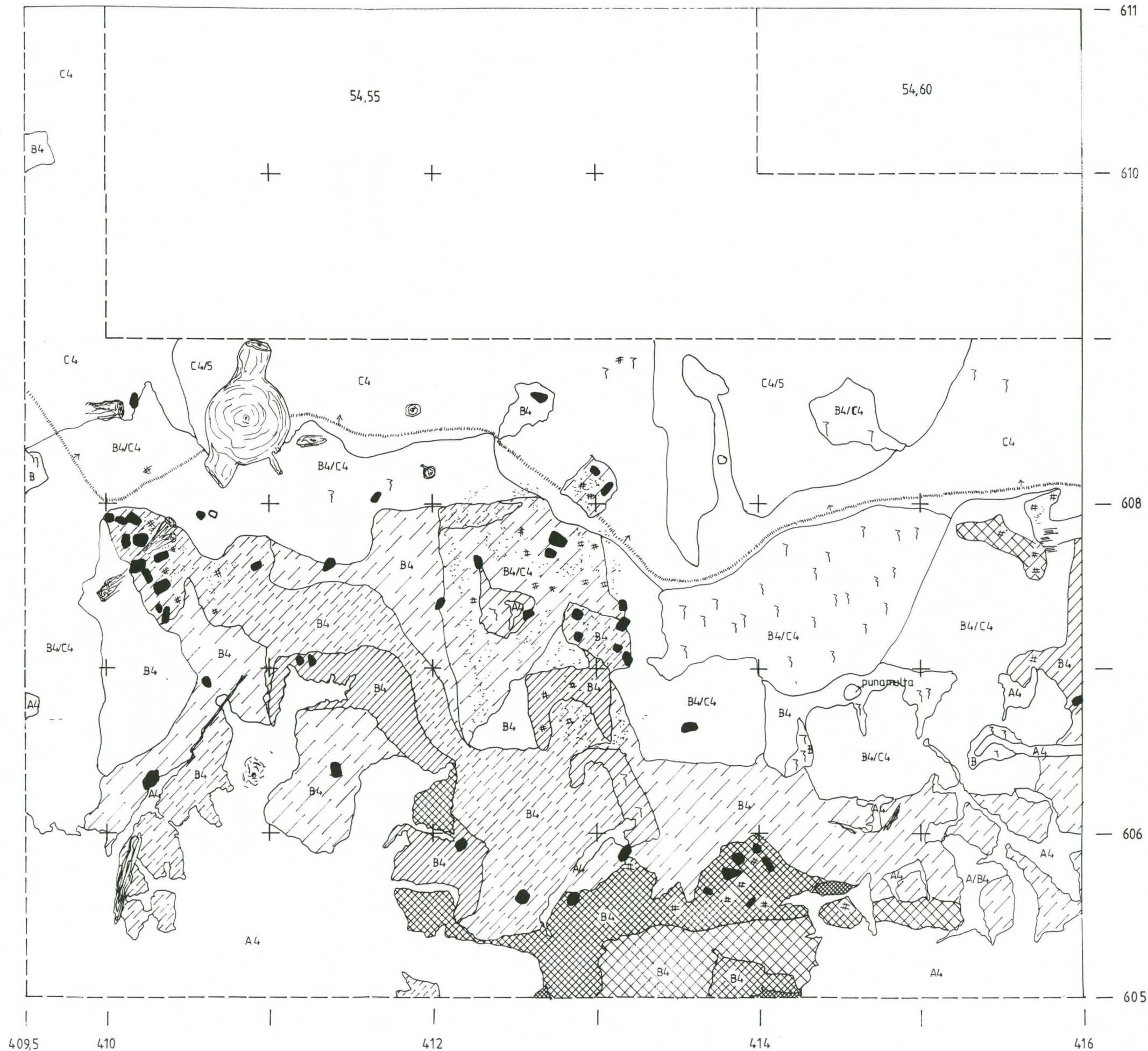
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 6,5, 54,45 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

0	turve
A	huuhtoutunut
B	rikastunut
C	puhdas vaalea
4	hiekkä
5	karkea hiekkä
	heikko ruskea likamaa
	ruskea likamaa
	voimakkaan ruskea likamaa
	punertava likamaa
	heikko punertava likamaa
	kellertävä likamaa
	heikko punainen palomaa
	punainen palomaa
	voimakkaan punainen palomaa
S	savi
	heikko nokimaa
	nokimaa
	hiili
	tuohi
	hiiltynyt puu
	ruostesaostuma
k	kvartsi
	palanut/palamaton kivi
	juuri/maatunut juuri

0 1 1,5 m

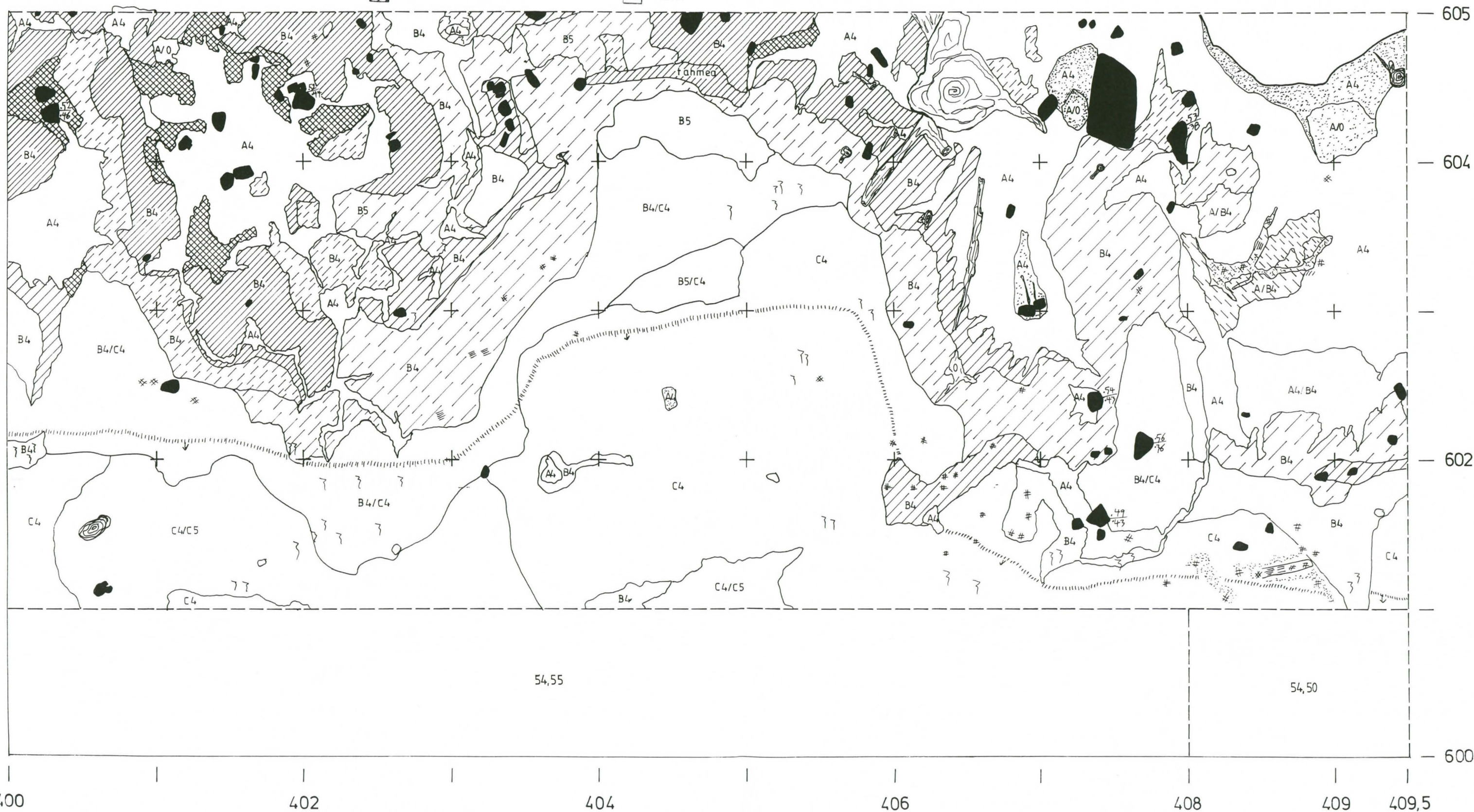

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 6,5, 54,45 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A	huuhtoutunut		heikko punertava likamaa		tuohi	
B	rikastunut		kellertävä likamaa		hiltynyt puu	
C	puhdas vaalea		heikko punainen palomaa		ruostesaostuma	
4	hiekkä		punainen palomaa		k	kvartsi
5	karkea hiekkä		voimakkaan punainen palomaa			palanut/palamaton kivi
	heikko ruskea likamaa		savi	S		juuri/maatunut juuri
	ruskea likamaa		heikko nokimaa			
	voimakkaan ruskea likamaa		nokimaa			
	punertava likamaa		hiili			

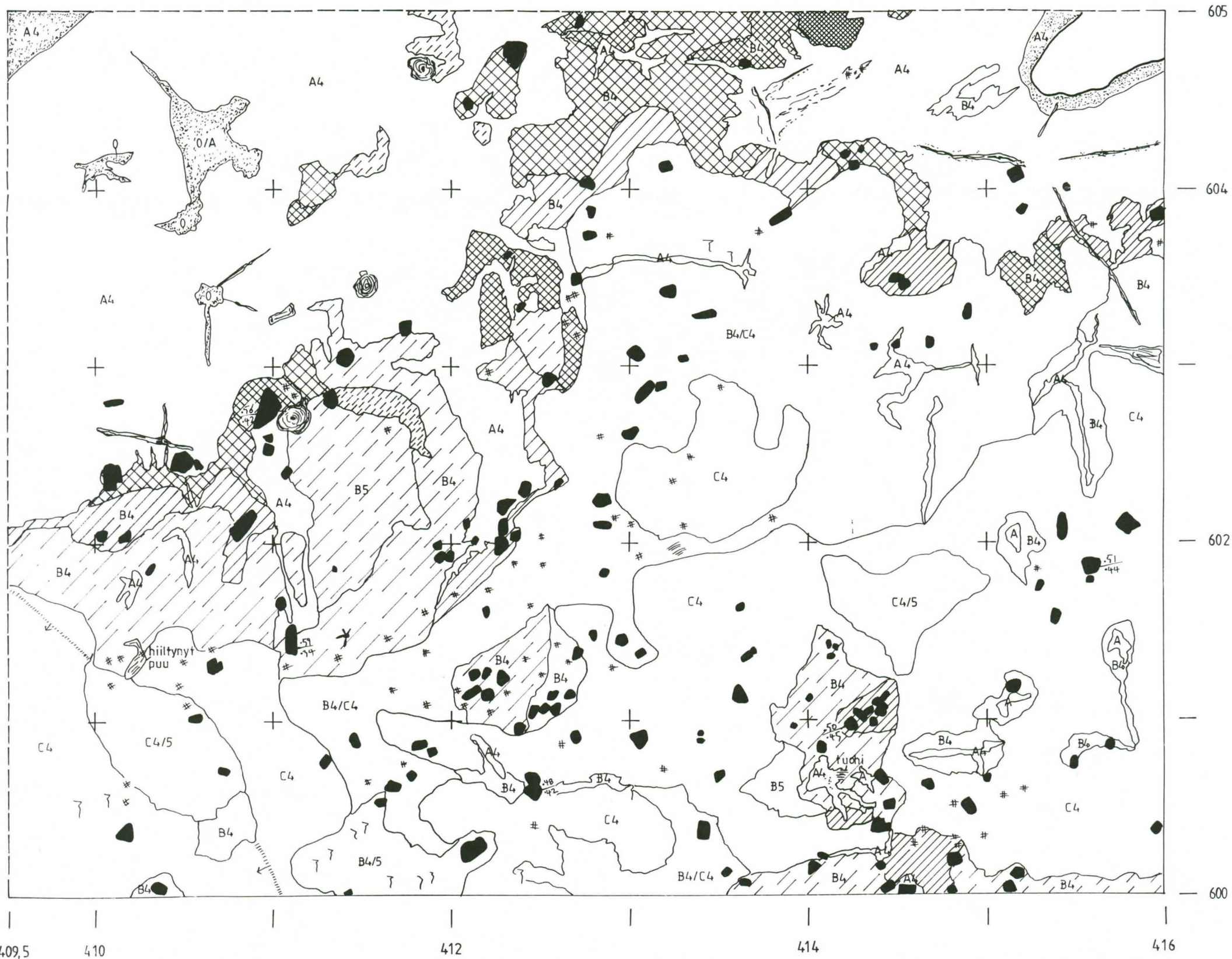
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 6,5, 54,45 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

0	turve	S	savi
A	huuhtoutunut	heikko nokimaa	
B	rikastunut	nokimaa	
C	puhdas vaalea	hiili	
4	hiekkä	tuohi	
5	karkea hiekkä	hiiltynyt puu	
heikko ruskea likamaa		ruostesaostuma	
ruskea likamaa		k	kvartsi
voimakkaan ruskea likamaa		palanut/palamaton kivi	
punertava likamaa		juuri/maatunut juuri	
heikko punertava likamaa			
kellertävä likamaa			
heikko punainen palomaa			
punainen palomaa			
voimakkaan punainen palomaa			

0 1 1,5 m

kp 27°

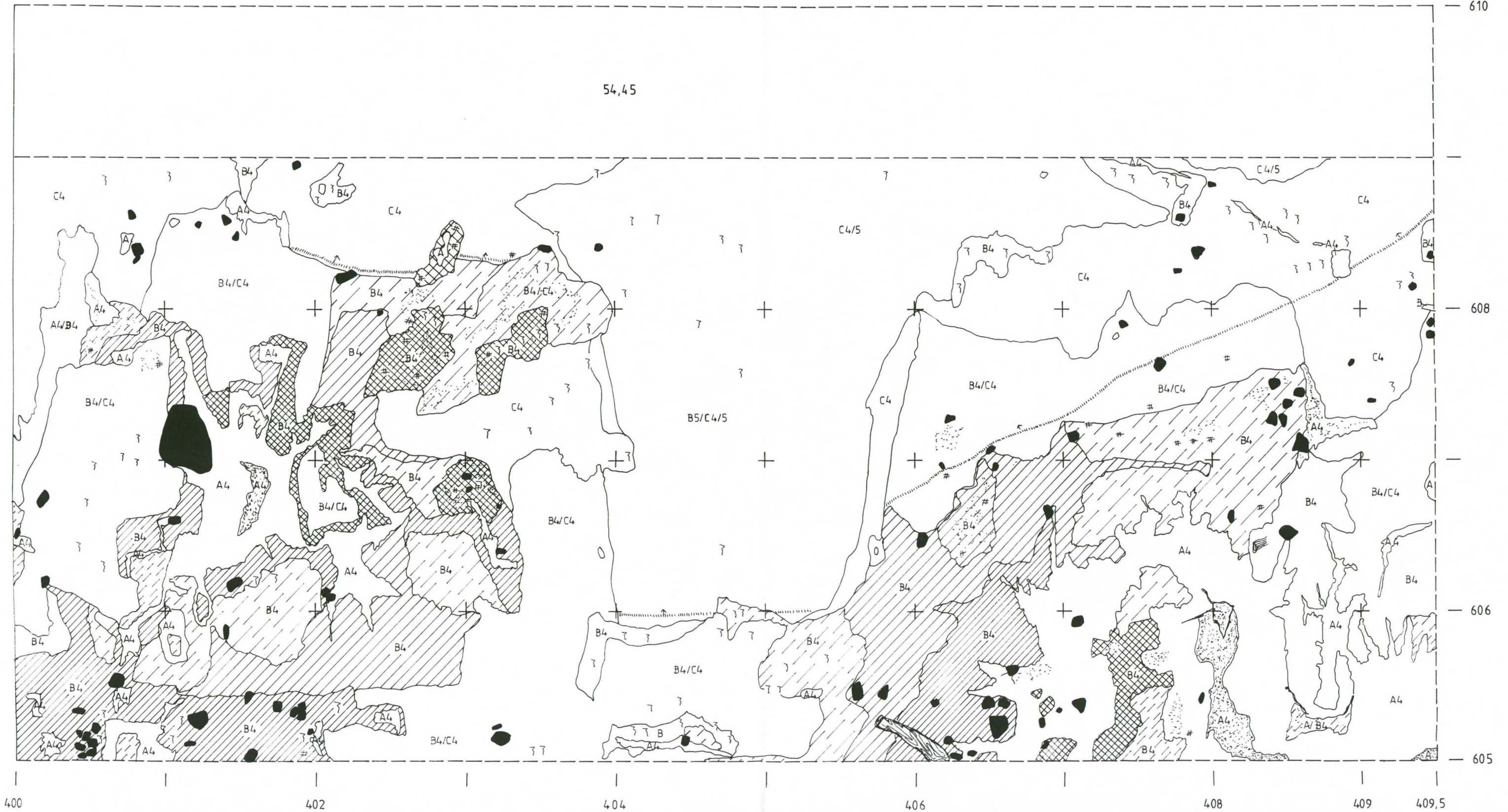
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 7 , 54,40 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- heikko ruskea likamaa
- ruskea likamaa
- voimakkaan ruskea likamaa
- punertava likamaa

- heikko punertava likamaa
- kellertävä likamaa
- heikko punainen palomaa
- punainen palomaa
- voimakkaan punainen palomaa
- savi
- heikko nokimaa
- nokimaa

- hiili
- tuohi
- hiiltynyt puu
- ruostesaostuma
- kvartsi
- palanut/palamaton kivi
- juuri/maatunut juuri

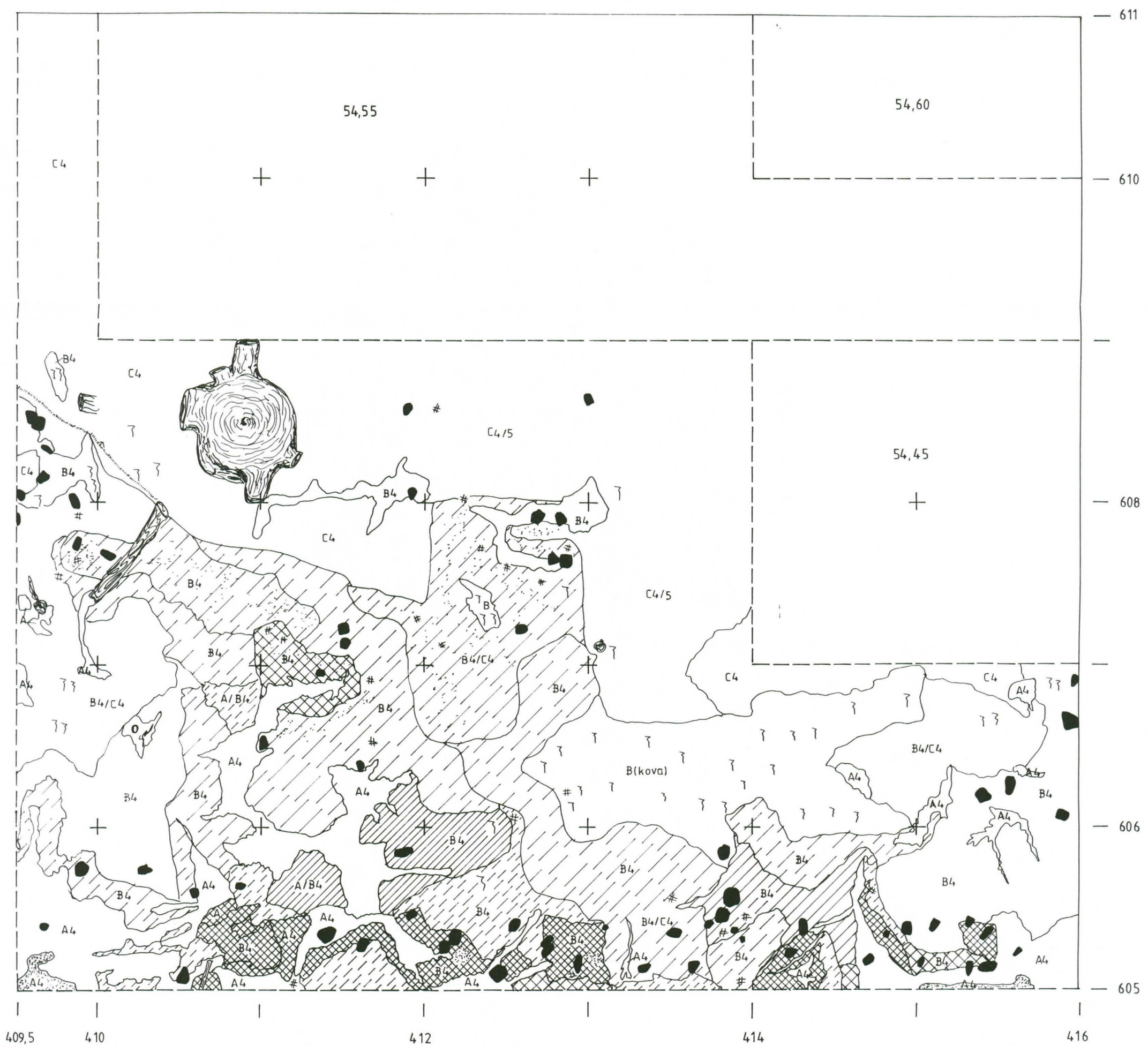
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 7 , 54,40 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A	huuhtoutunut	S	savi
B	rikastunut		heikko nokimaa
C	puhdas vaalea		nokimaa
4	hiekkä		hiili
5	karkea hiekka		tuohi
	heikko ruskea likamaa		hiiltynyt puu
	ruskea likamaa		ruostesaostuma
	voimakkaan ruskea likamaa	k	kvartsi
	punertava likamaa		palanut/palamaton kivi
	heikko punertava likamaa		juuri/maatunut juuri
	kellertävä likamaa		
	heikko punainen palomaa		
	punainen palomaa		
	voimakkaan punainen palomaa		

0 1 1,5
m

kp 27°

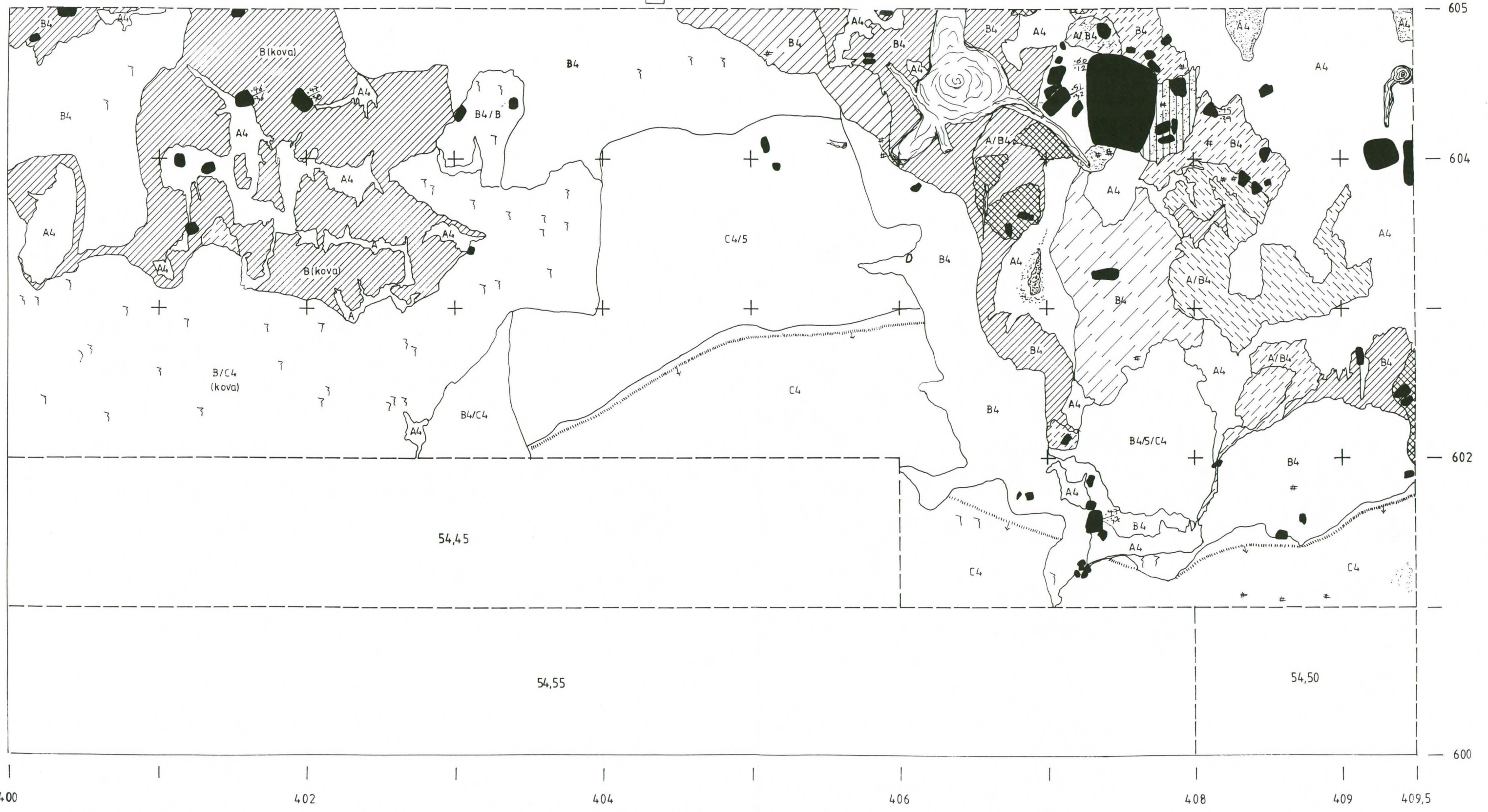
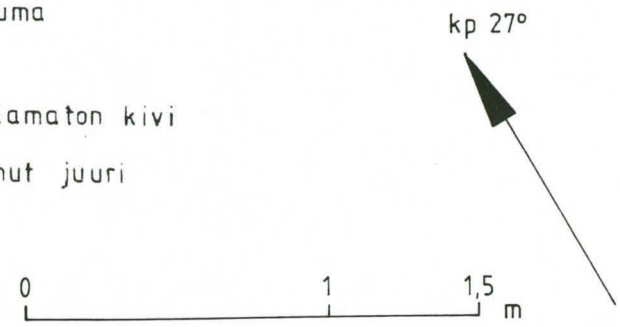

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 7 , 54,40 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A huuhtoutunut	heikko punertava likamaa	tuohi
B rikastunut	kellertävä likamaa	hiiltynyt puu
C puhdas vaalea	heikko punainen palomaa	ruostesaostuma
4 hiekka	punainen palomaa	k kvartsi
5 karkea hiekka	voimakkaan punainen palomaa	b palanut/palamaton kivi
heikko ruskea likamaa	S savi	juuri/maatunut juuri
ruskea likamaa	heikko nokimaa	
voimakkaan ruskea likamaa	nokimaa	
punertava likamaa	hiili	

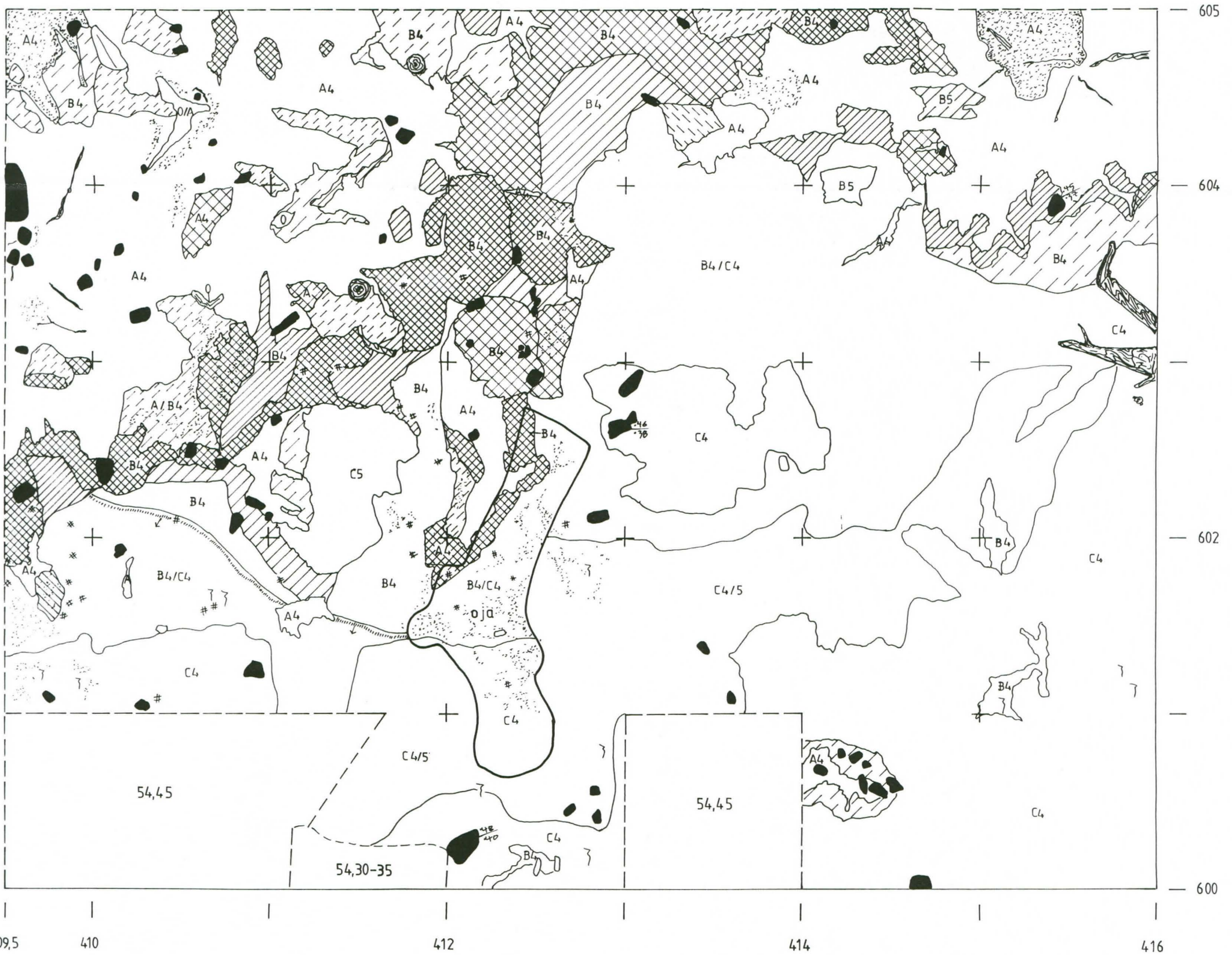
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 7 , 54,40 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A	huuhtoutunut	S	savi
B	rikastunut	heikko nokimaa	
C	puhdas vaalea	nokimaa	
4	hiekkä	hiili	
5	karkea hiekka	tuohi	
heikko ruskea likamaa		hiiltynyt puu	
ruskea likamaa		ruostesaostuma	
voimakkaan ruskea likamaa		k	kvartsi
punertava likamaa		%b	palanut/palamaton kivi
heikko punertava likamaa		juuri/maatunut juuri	
kellertävä likamaa			
heikko punainen palomaa			
punainen palomaa			
voimakkaan punainen palomaa			

0 1 1,5 m

kp 27°

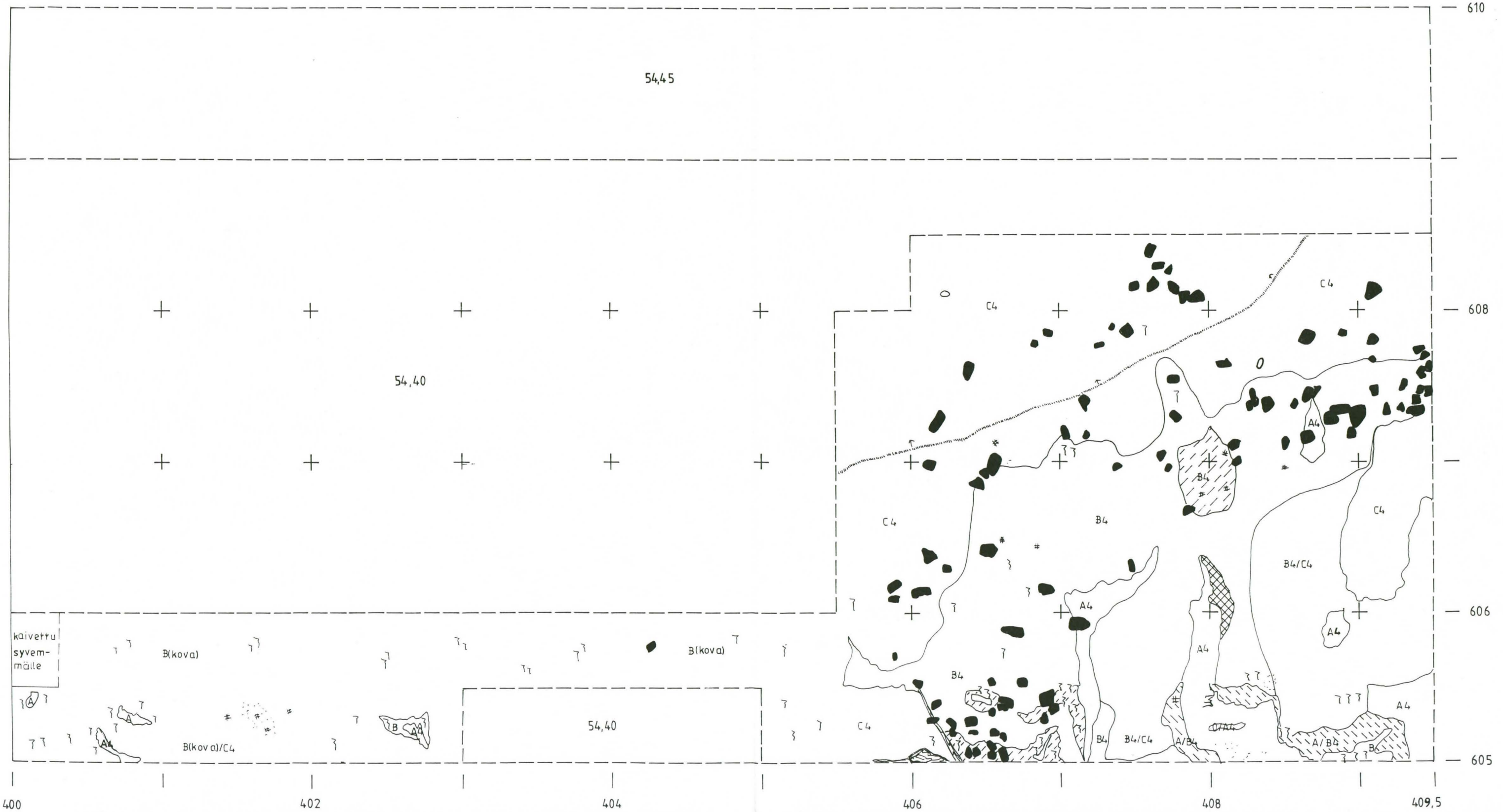

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 8 , 54,30 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A	huuhtoutunut		heikko punertava likamaa		hiili
B	rikastunut		kellertävä likamaa		tuohi
C	puhdas vaalea		heikko punainen palomaa		hiiltynyt puu
4	hiekkä		punainen palomaa		ruostesaostuma
5	karkea hiekka		voimakkaan punainen palomaa		kvartsi
	heikko ruskea likamaa		S		palanut/palamaton kivi
	ruskea likamaa		savi		
			heikko nokimaa		
			nokimaa		

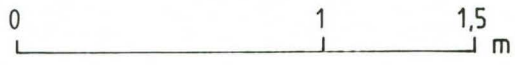

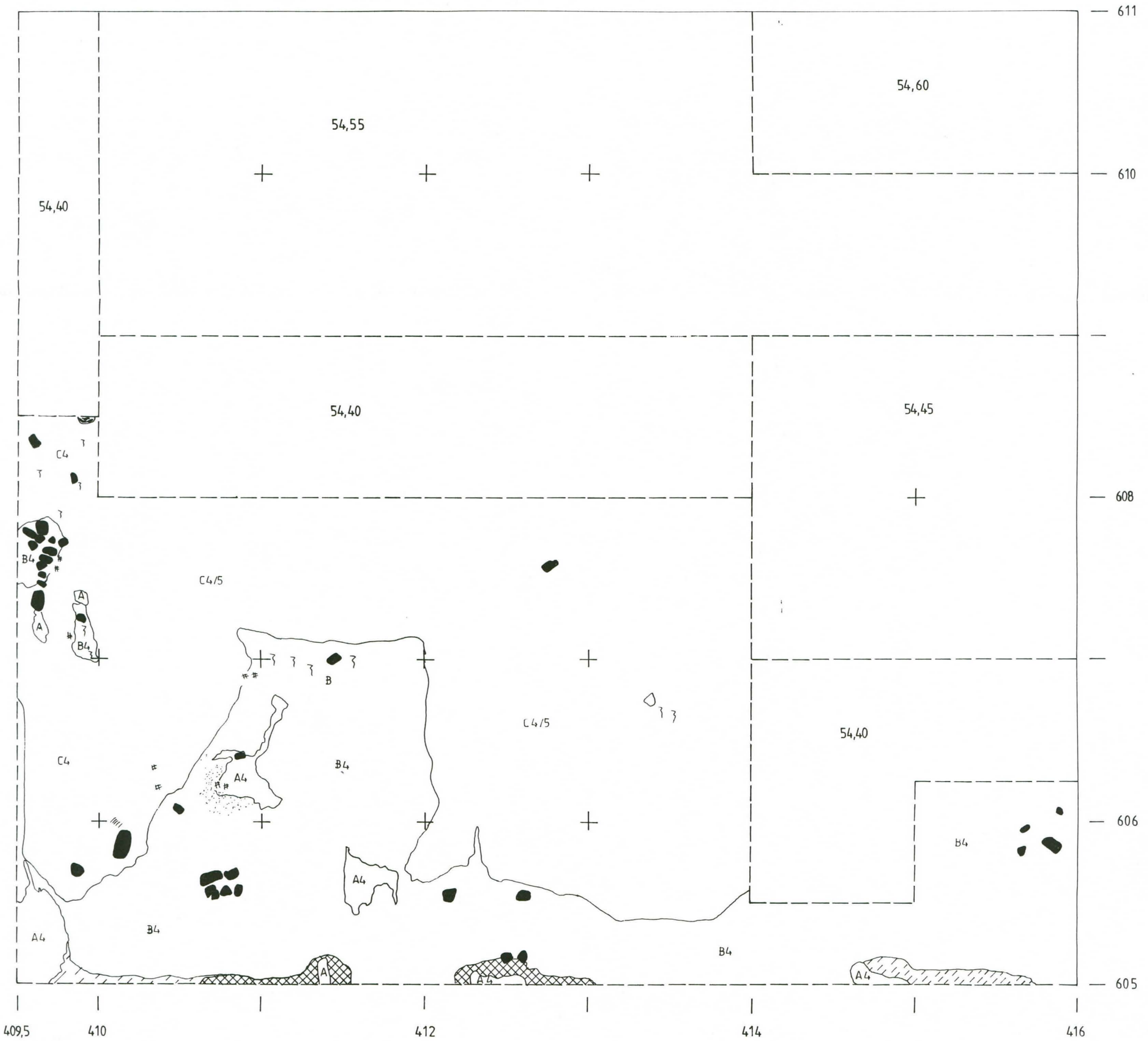
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 pohjoispuoli
Taso 8 , 54,30 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A	huuhtoutunut	S	savi
B	rikastunut	[diagonal lines]	heikko nokimaa
C	puhdas vaalea	[stippled]	nokimaa
4	hiekkä	[stars]	hiili
5	karkea hiekka	[handprint]	tuohi
[diagonal lines]	heikko ruskea likamaa	[oval]	hiiltynyt puu
[diagonal lines]	ruskea likamaa	[question mark]	ruostesaostuma
[diagonal lines]	voimakkaan ruskea likamaa	k	kvartsi
[diagonal lines]	punertava likamaa	[circle with dot]	palanut/palamaton kivi
[diagonal lines]	heikko punertava likamaa	[diagonal lines]	juuri/maatunut juuri
[diagonal lines]	kellertävä likamaa		
[diagonal lines]	heikko punainen palomaa		
[diagonal lines]	punainen palomaa		
[diagonal lines]	voimakkaan punainen palomaa		

kp 27°

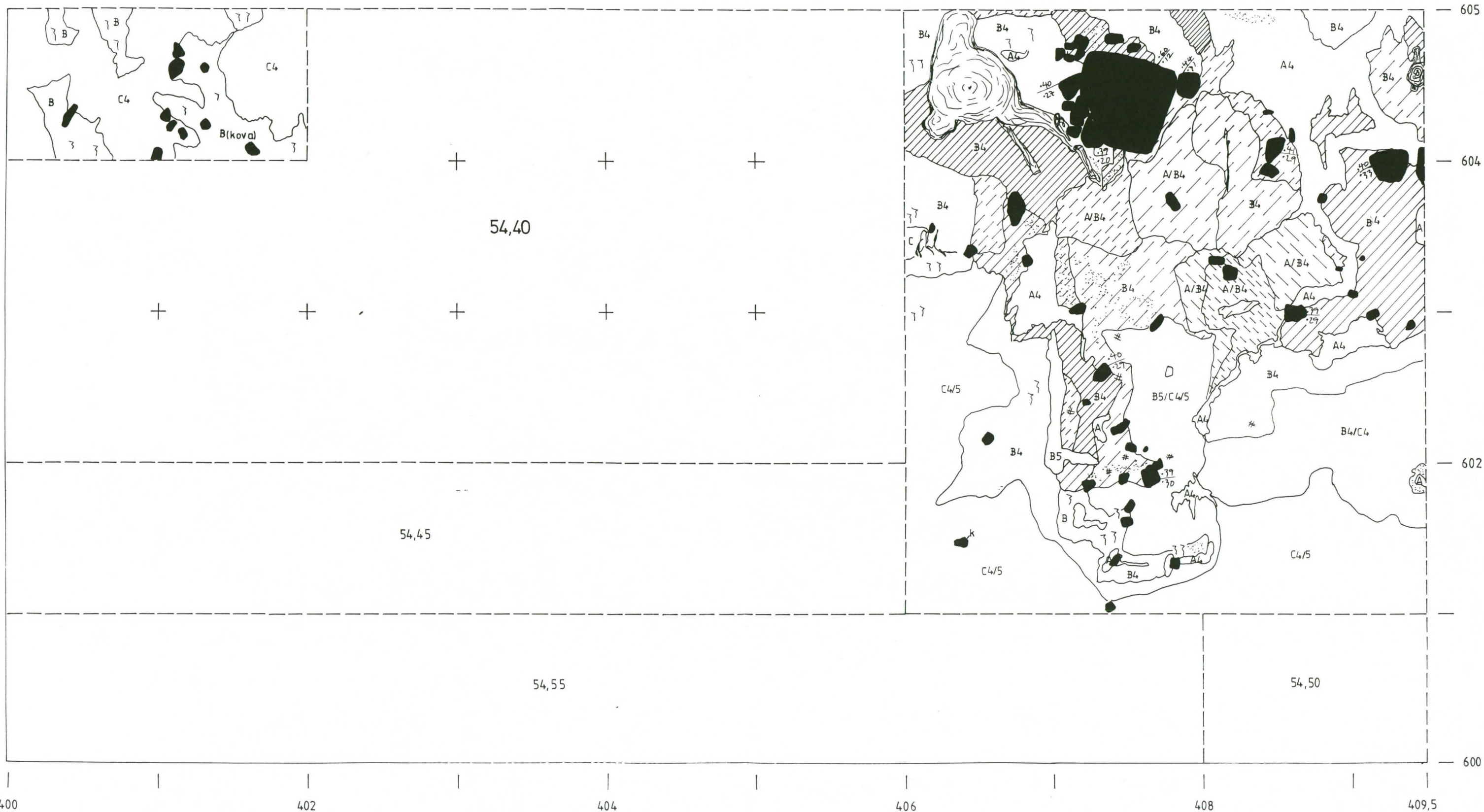
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Kaivausalue 9 eteläpuoli
Taso 8 , 54,30 m mpy
Mk 1:25
Piirros: J. Itäpalo

A	huhtoutunut		punertava likamaa		hiili
B	rikastunut		heikko punertava likamaa		tuohi
C	puhdas vaalea		kellertävä likamaa		hiiltynyt puu
4	hiekkä		heikko punainen palomaa		ruostesaostuma
5	karkea hiekka		punainen palomaa		kvartsi
	heikko ruskea likamaa		voimakkaan punainen palomaa		palanut/palamaton kivi
	ruskea likamaa		savi		
	voimakkaan ruskea likamaa		heikko nokimaa		

kp 27°

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa

Kaivausalue 9 eteläpuoli

Taso 8 , 54,30 m mpy

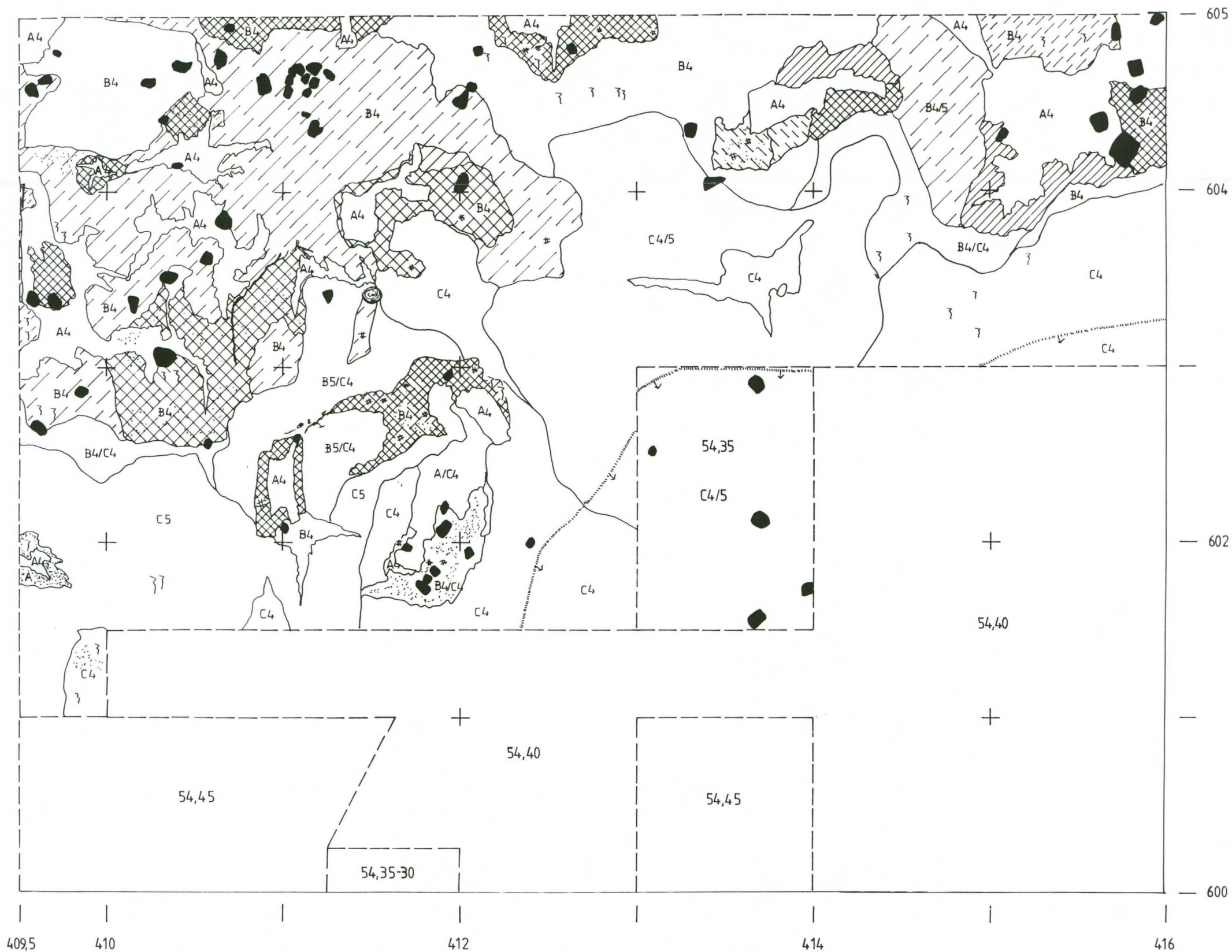
Mk 1:25

Piirros: J. Itäpalo

A	huuhtoutunut	S	savi
B	rikastunut	heikko nokimaa	
C	puhdas vaalea	nokimaa	
4	hiekkä	hiili	
5	karkea hiekka	tuohi	
heikko ruskea likamaa		hiiltynyt puu	
ruskea likamaa		ruostesaostuma	
voimakkaan ruskea likamaa		k	kvartsi
punertava likamaa		o	palanut/palamaton kivi
heikko punertava likamaa		juuri/maatunut juuri	
kellertävä likamaa			
heikko punainen palomaa			
punainen palomaa			
voimakkaan punainen palomaa			

0 1 1,5 m

kp 27°

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa

Profiilit 600-611/400

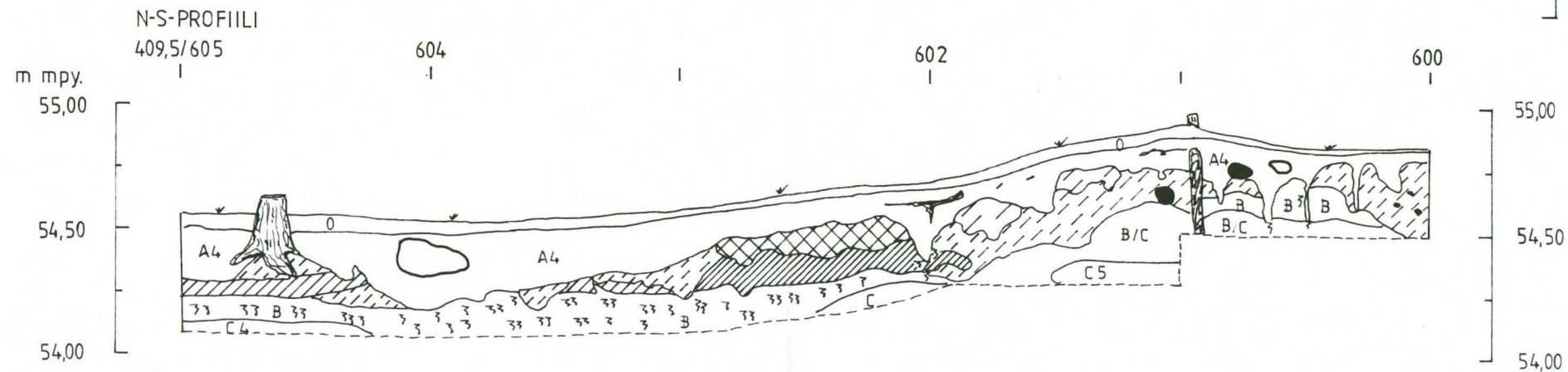
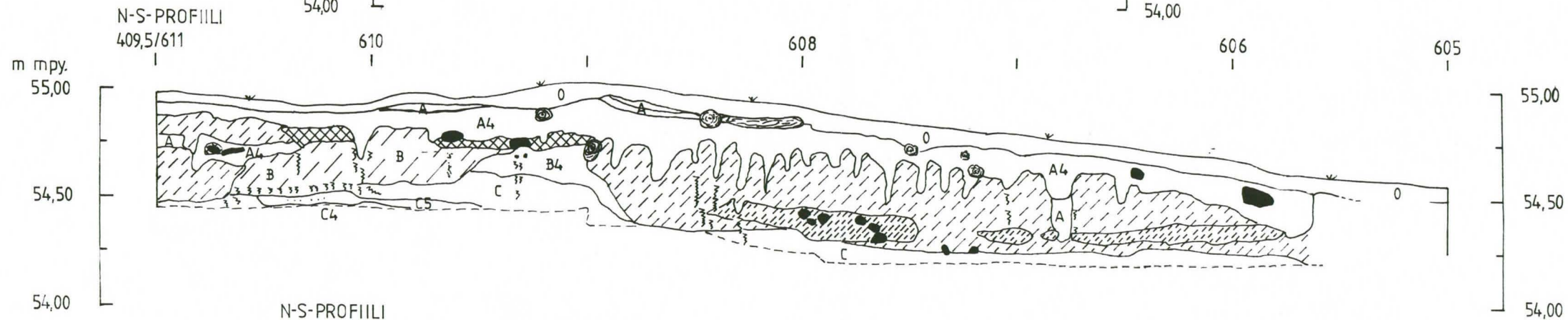
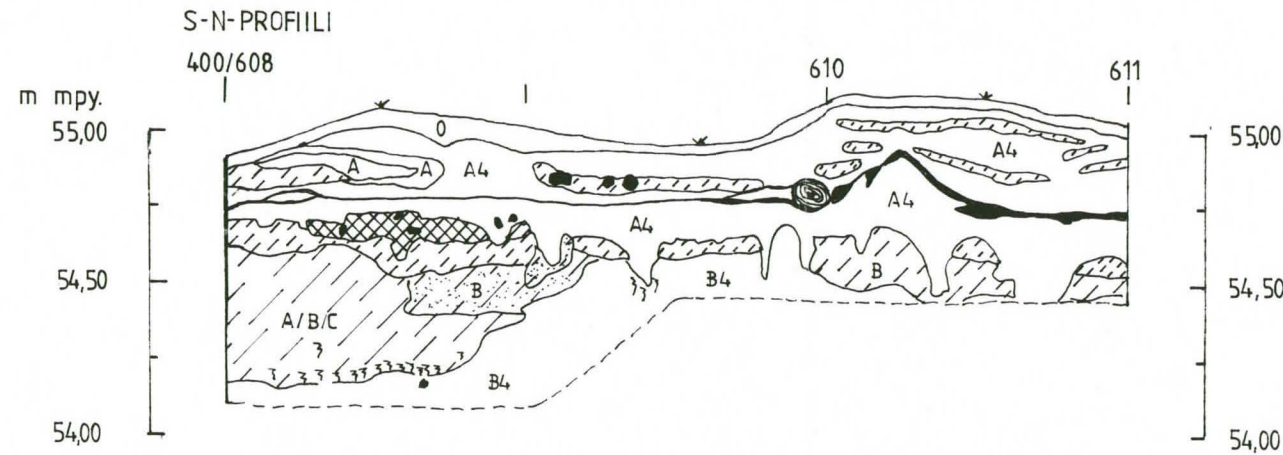
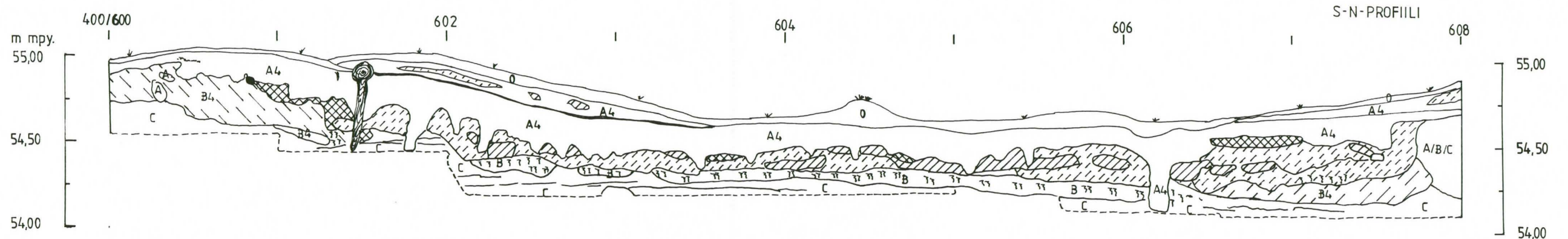
ja 611-600/409,5

Mk 1:25

Piirros: H.-P. Schulz

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka

- ruskea likamaa
- punertava likamaa
- palomaa
- hiilinauha
- ruostesaostuma
- mangaaninauha
- palanut/palamaton kivi

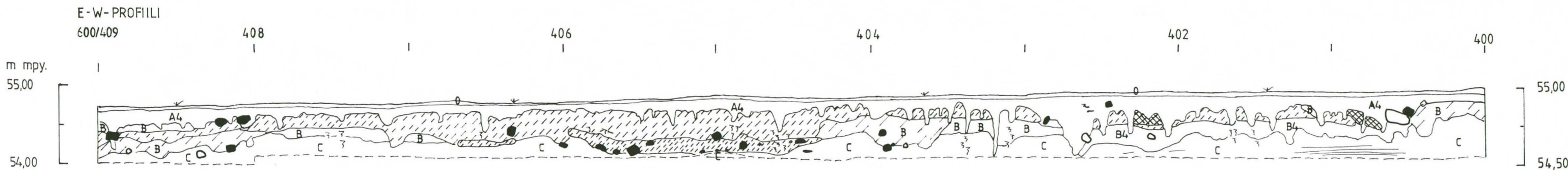
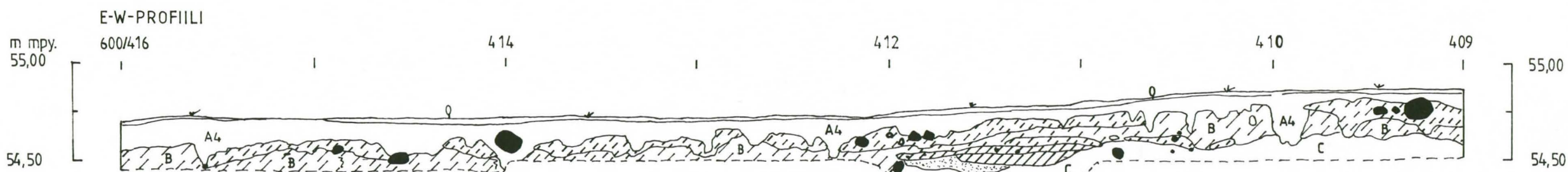
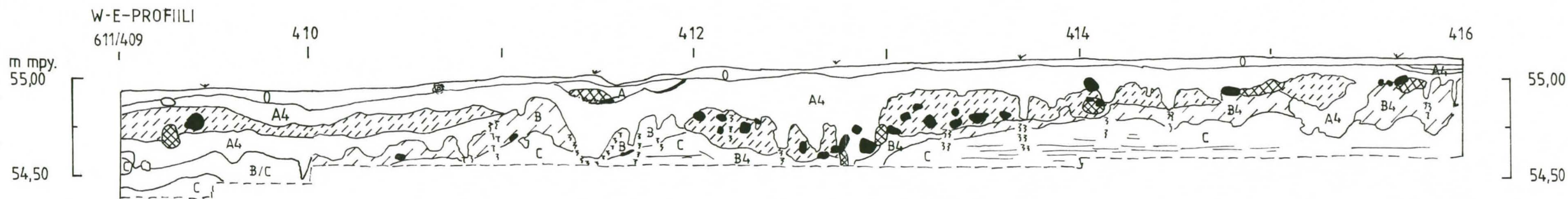
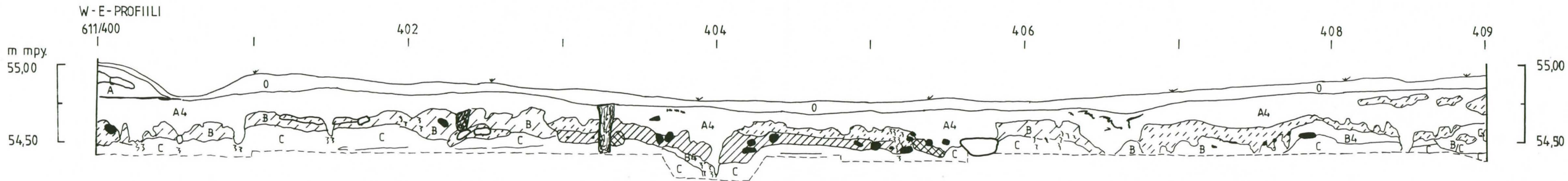

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Profiilit 611/400-416
ja 600/416-400
Mk 1:25
Piirros: H.-P. Schulz

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhtas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- ruskea likamaa
- punertava likamaa
- palomaa
- hiilinauha
- ruostesaostuma
- mangaaninauha
- palanut/palamaton kivi

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
H.-P. SCHULZ 2000

Asumuspainanne 63, länsiosa
Profiilit 605,5/416-400
ja 602/408-407

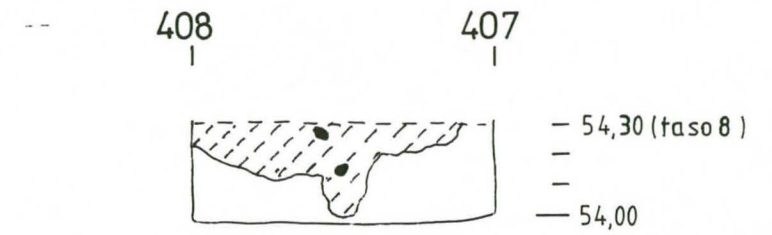
Mk 1:25

Piirros: H.-P. Schulz

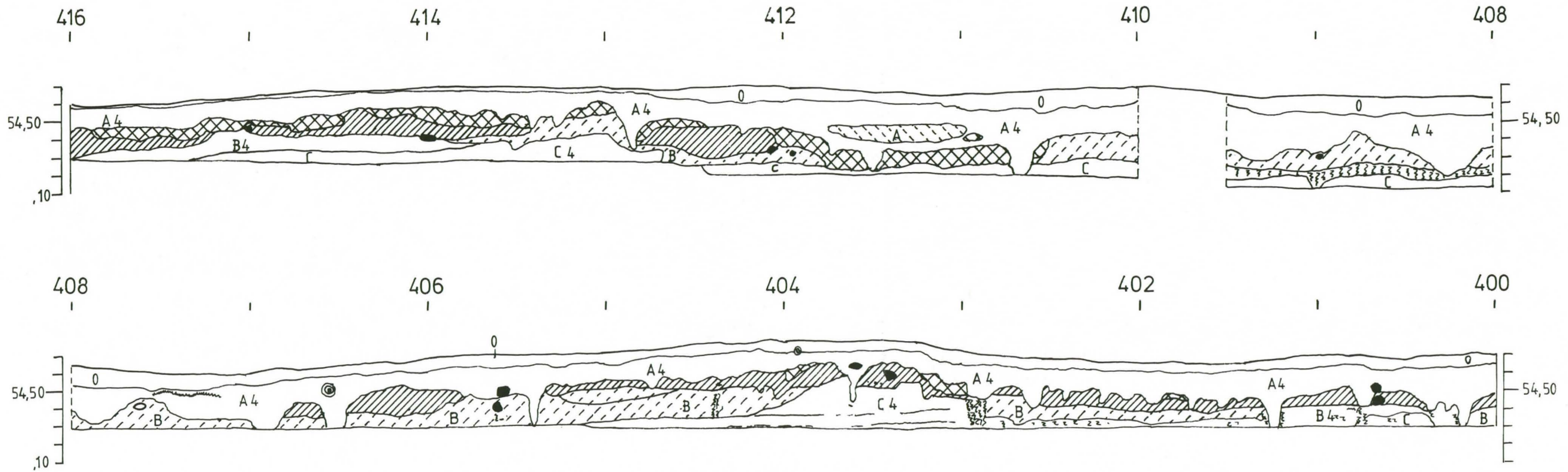

- 0 turve
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C puhdas vaalea
- 4 hiekka
- 5 karkea hiekka
- ruskea likamaa
- punertava likamaa
- palomaa
- hiilinauha
- ruostesaostuma
- mangaaninauha
- palanut/palamaton kivi

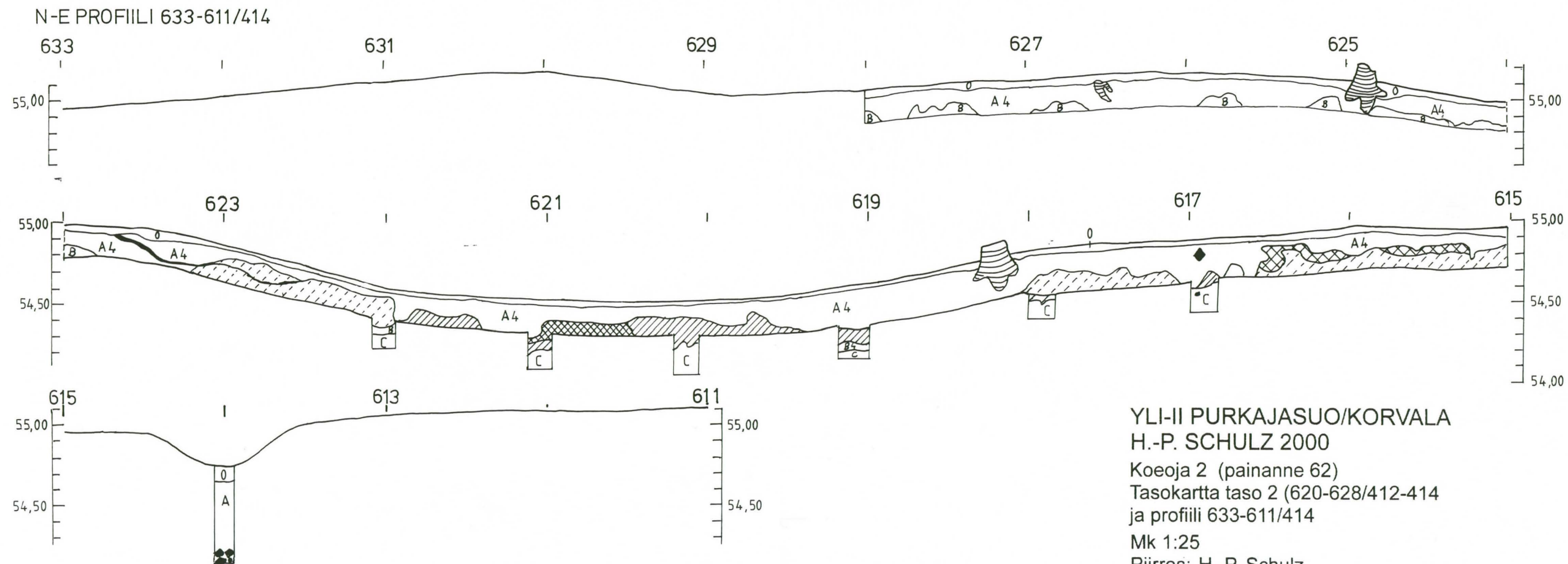
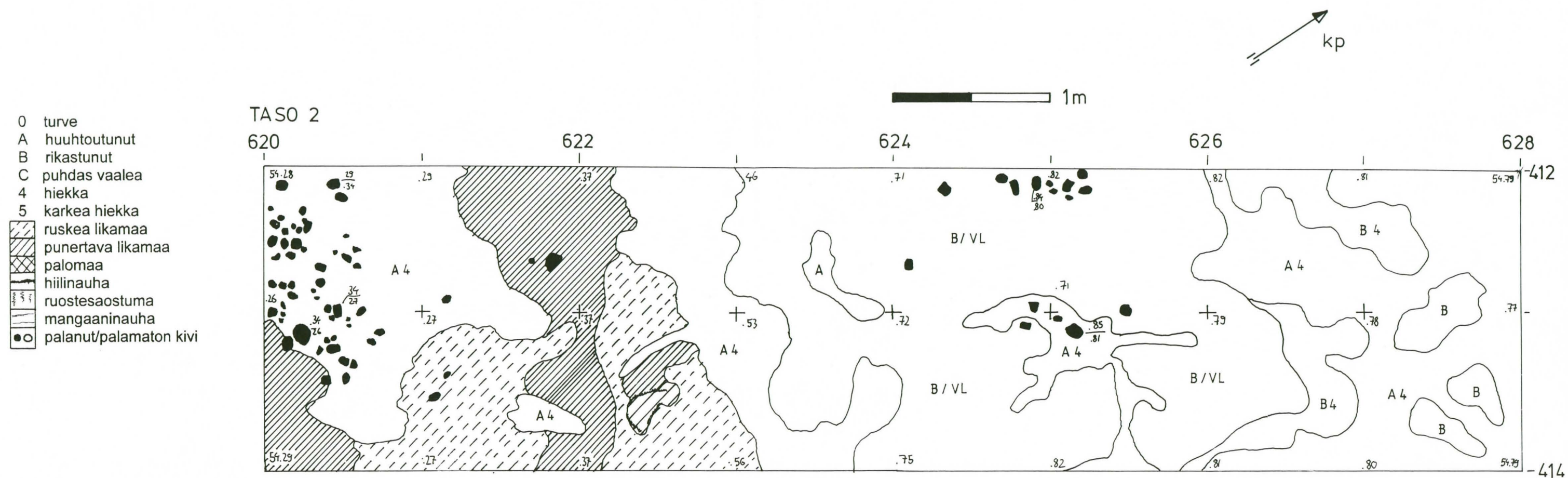
E-W PROFIIILI 602/408-407

W-E PROFIIILI 605,6 /416-400

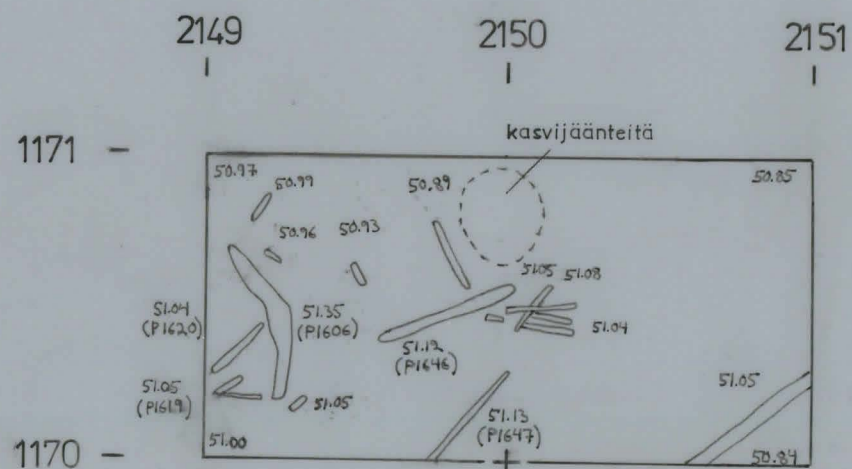
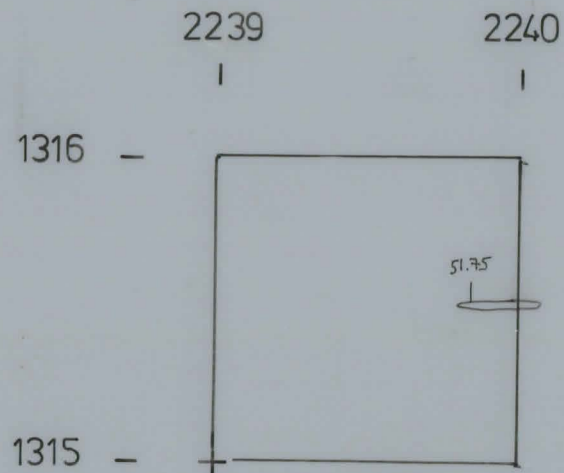
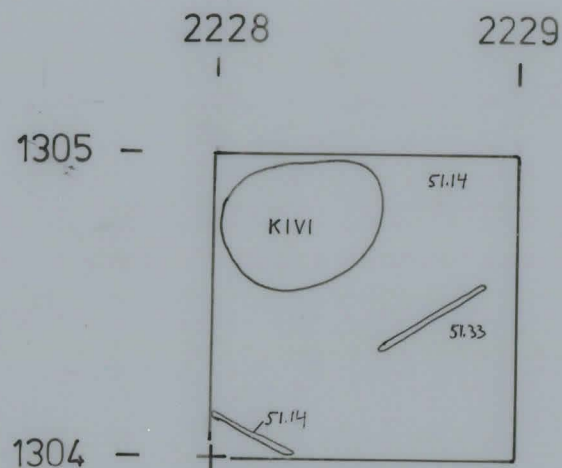

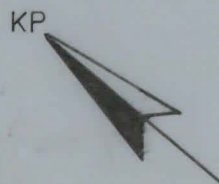

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA
 H.-P. SCHULZ 2000
 Koeoja 2 (painanne 62)
 Tasokartta taso 2 (620-628/412-414
 ja profiili 633-611/414
 Mk 1:25
 Piirros: H.-P. Schulz

Korjattu suunta ja koordinaatit vuoden 1997
koekuopalle (silloinen koekuoppa 1169-70/2150)

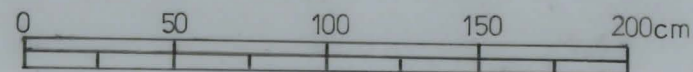
YLI-II PURKAJASUO

H-P SCHULZ 1997 ja 2000

KOEKUOPAT 1170/2149-2150, 1304/2228 ja

MK 1:25, korkeudet m mpy 1315/2239

Piirt. T.Rostedt

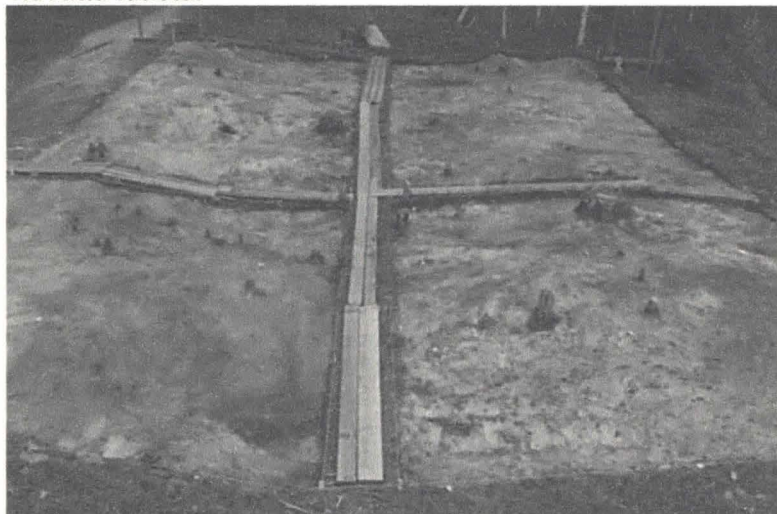

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 1. Asumuspainanne 63, länsiosa, ennen kaivausta, (f 188066)
kuvattu idästä.

Kuva 2. Asumuspainanne 63, länsiosa; turve poistettu, (f 118067)
kuvattu idästä

Kuva 3. Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 2 (f.118068)
kuvattu idästä.

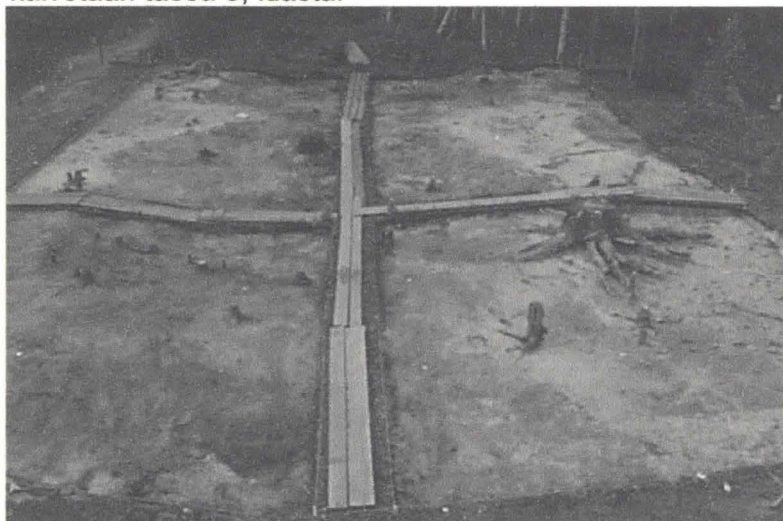
H.-P. SCHULZ 2000

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 4. Työkuva, kaivausalueen eteläpuolella (f. 118069)
kaivetaan tasoa 3, idästä.

Kuva 5. Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 3, (f. 118070)
kuvattu idästä.

Kuva 6. Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 4, (f.118074)
kuvattu idästä. H.-P. SCHULZ 2000

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

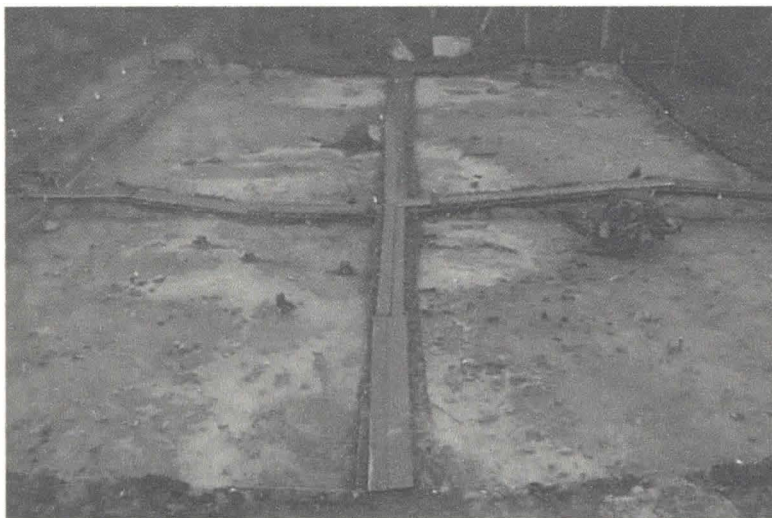
Kuva7. Asumuspainanne 63, länsiosa (f.118075)
ruudut 600-601/403-409, hiiltyneitä puunjäänteitä
tasossa 4,5, kuvattu lännestä.

Kuva 8. Asumuspainanne 63, länsiosa; (f. 118076)
taso 5, kuvattu idästä.

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 9. Asumuspainanne 63, länsiosa; (f.118077)
taso 5,5; kuvattu idästä

Kuva 10. Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6 (f.118078)
kaivausalueen pohjoispuoli, kuvattu idästä.

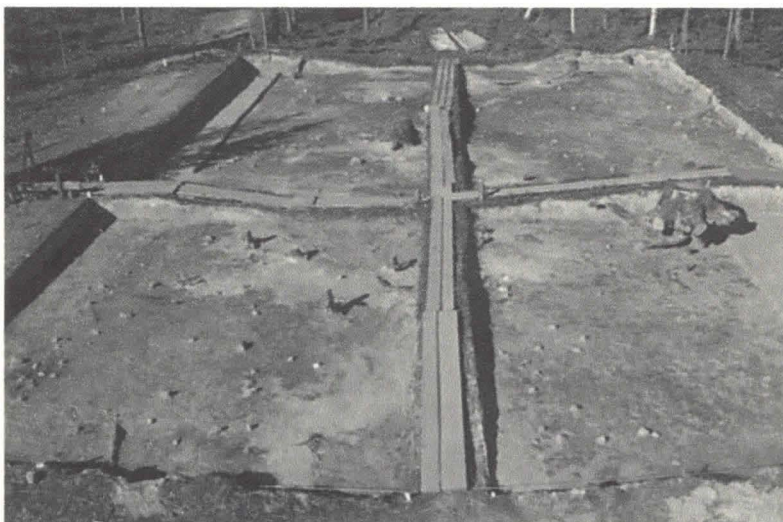

Kuva 11. Asumuspainanne 63, länsiosa, taso 6, (f.118079)
kaivausalueen eteläpuoli, kuvattu idästä.

H.-P. SCHULZ 2000

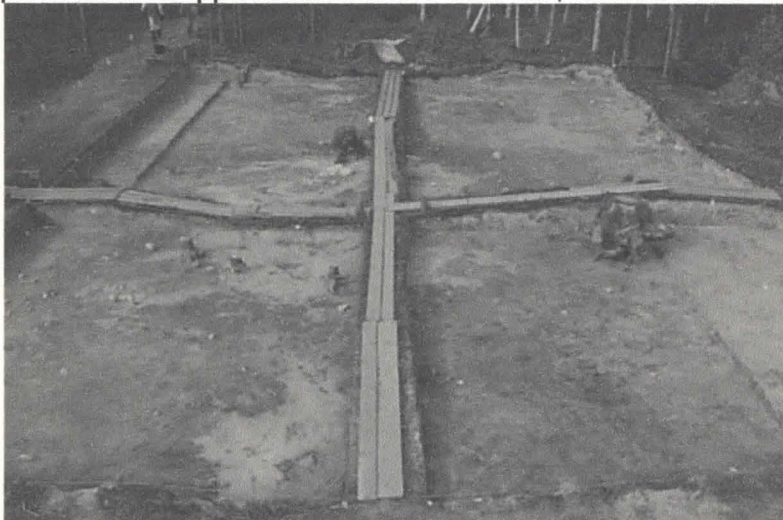
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva12. Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 6 (f.118080)
kuvattu idästä.

Kuva 13. Asumuspainanne 63, länsiosa, taso 6,5, (f.118081)
pitkulainen kuoppa ruuduissa 601-603/407, kuvattu etelästä.

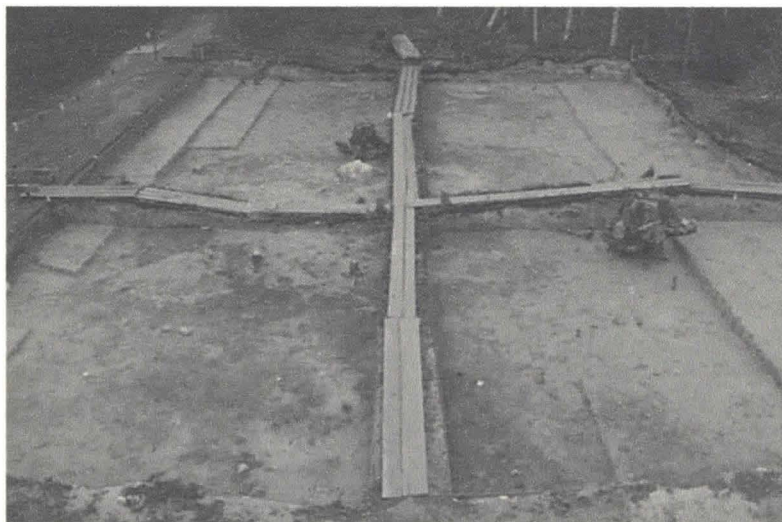

Kuva 14. Asumuspainanne 63, länsiosa, taso 6,5, (f.118083)
kuvattu idästä.

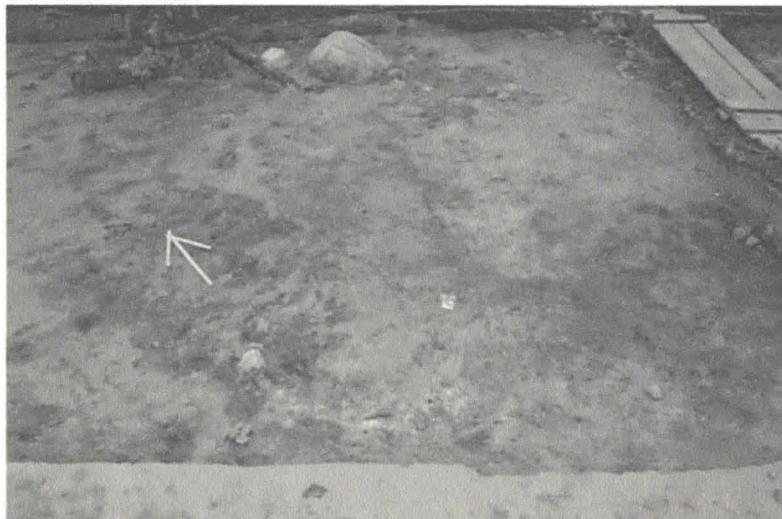
H.-P. SCHULZ 2000

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 15. Asumuspainanne 63, länsiosa; taso 7, (f.118085)
kuvattu idästä.

Kuva 16. Asumuspainanne 63, länsiosa, taso 7, (f.118084)
ruudut 600-04/406-09, keskellä pitkulainen kuoppa, etelästä.

Kuva 17. Ruudut 601-604/406-409, taso 7,5; (f.118087)
kuoppa, jonka itäpäässä isoja kiviä, kuv. etelästä. H.-P.SCHULZ 2000

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 18. Asumuspainanne 63, länsiosa, työkuva, (f.118089)
taso 8 kaivetaan, kuvattu idästä

Kuva 19. Asumuspainanne 63, länsiosa, ruudut 603-604/ (f.118090)
407, pyöreä kuoppa, joka oli täytetty isoilla kivillä, kuv. idästä.

Kuva 20. Asumuspainanne 63, länsiosa, profiili (f.118082)
611/403-407, kuvattu etelästä.

H.-P. SCHULZ 2000

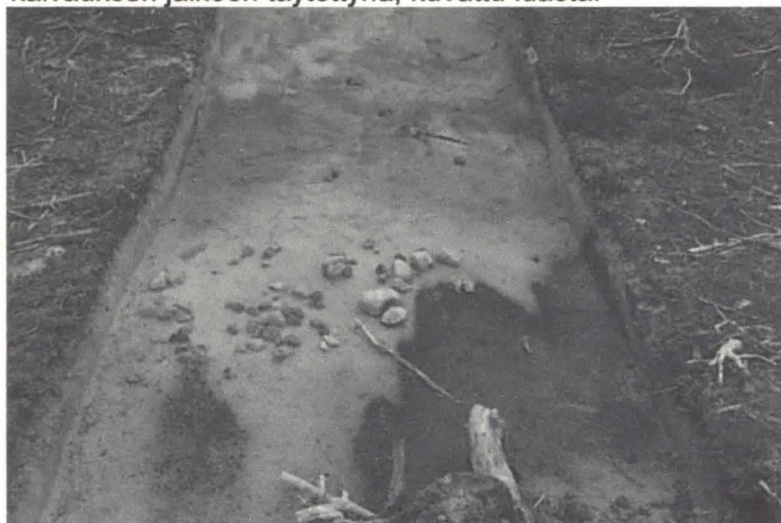
YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 21. Asumuspainanne 63, länsiosa; profiili (f.118086)
600/413-410, kuvattu pohjoisesta.

Kuva 22. Asumuspainanne 63, kaivausalueet 1998-2000 (f.118091)
kaivauksen jälkeen täytettynä, kuvattu idästä.

Kuva 23. Koeoja 2, ruudut 619-622, taso 2 painanteen (f.118073)
62 keskiosan eteläreunassa palaneita kiviä, etelästä. H.-P. SCHULZ 2000

YLI-II PURKAJASUO/KORVALA

Kuva 24. Koeoja 2, ruudut 615-627/412-413, (f.118072)
taso 2, kuvattu pohjoisesta.

Kuva 25. Ryhmäkuva kivikauden kylässä; vasemmalta (f.110071)
Esa Nyman, Joukko Rasvala, Tapani Rostedt, Keijo Kakko, Heli
Heinäaho, Raimo Turtinen, Ali Manninen, Jaana Tossavainen, Teuvo
Juutinen, Sinikka Tolonen, H.-P. Schulz, Marika Väänänen ja
Jaana Itäpalo.

Project: Project 1
Owner: Asiakas
Site: Site of Interest 4

Sample: Sample 1
Type: Default
ID:

5mm

Electron Image 1

Comment:

Project 1

9/18/00 9:24:45 AM

Spectrum processing :
Peak possibly omitted : 3.620 keV

Processing option : All elements analysed (Normalized)

Number of iterations = 3

Standards :

O K Al₂O₃ 30-Dec-1999 12:01 PM
Al K Al₂O₃ 30-Dec-1999 12:01 PM
Si K Wollastonite 30-Dec-1999 12:03 PM
Cl K KCl 1-Jun-1999 12:00 AM
Cu L Cu 30-Dec-1999 01:14 PM

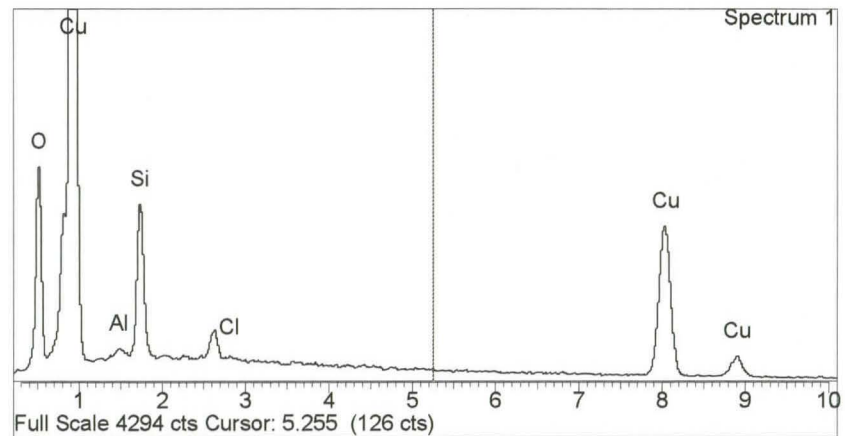
Element	App Conc.	Intensity	Weight%	Weight%	Atomic %
		Corrn.		Sigma	
Al K	0.17	0.5802	0.29	0.06	0.41
Cl K	0.89	0.8279	1.06	0.06	1.14
Si K	3.45	0.7256	4.71	0.07	6.36
Cu L	56.73	0.7629	73.61	0.23	43.92
O K	20.45	0.9961	20.33	0.22	48.18
Totals			100.00		

100um

Electron Image 1

Comment:Kierikki, Korvala metalliliuska -00

INCA

Lite 1